

Hanna-Leena Kujanpää

Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 2012 ja 2013 vuosina valmistuneiden sosionomien työllistyminen

Opinnäytetyö

Syksy 2014

SeAMK Sosiaali- ja terveystieteiden
SeAMK Sosiaali- ja terveystieteiden

Sosiaalialan Tutkinto-ohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Sosiaali- ja terveysala

Tutkinto-ohjelma: Sosiaalialan koulutusohjelma

Tekijä: Hanna-Leena Kujanpää

Työn nimi: Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 2012 ja 2013 vuosina valmistuneiden sosionomien työllistyminen

Ohjaaja: Päivi Rinne

Vuosi: 2014 Sivumäärä: 78 Liitteiden lukumäärä: 2

Tämän opinnäytetyön tarkoitus on selvittää Seinäjoelta 2012 ja 2013 vuosina valmistuneiden sosionomien työllistymistä. Tutkimuksen tavoitteena on myös saada tietoutta sosionomien tyytyväisyydestä työhönsä sekä tutkintoonsa. Tavoitteena on selvittää, kuinka pian valmistuneet sosionomit työllistyivät valmistumisen jälkeen ja mitkä seikat helpottivat työnsaantia ja mitkä taas vaikeuttivat sitä. Opinnäytetyön yhteistyötahona on Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysala. Tämä opinnäytetyö on määrällinen kyselytutkimus ja perusjoukkona olivat Seinäjoen ammattikorkeakoulusta vuosina 2012 ja 2013 vuonna valmistuneet sosionomit (AMK). Kyselyyn osallistui 57 sosionomia ja vastausprosentti oli 37 %.

Teoreettisessa osiossa käsiteltiin aikaisempia tutkimuksia sosionomien työllistymisestä, ammattikorkeakouluja ja sosionomitutkintoa, työsuhteita sekä sosiaalialan työkenttää ja tulevaisuutta. Empiirisessä osiossa taas analysoitiin 2012 ja 2013 vuosina valmistuneille sosionomeille tehdyn kyselyn tuloksia sekä esitetään johtopäätöksiä. Opinnäytetyön tulosten perusteella havaitaan, että sosionomit ovat työllistyneet nopeasti valmistumisen jälkeen tai ovat olleet jo valmistumishetkellä töissä sekä sosionomien nykyinen työ vastaa hyvin tutkintoa. Työsuhteista suurin osa on määräaikaista kokoaikatöitä. Oman aktiivisuuden nähtiin vaikuttavan eniten työnsaantiin ja työkokemuksen puutteen nähtiin olevan vaikeuttavin asia työnsaannissa.

Avainsanat: ammattikorkeakoulu, sosionomi (AMK), työllistyminen, työsuhteet

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Health Care and Social Work

Degree programme: Degree programme in Social Services

Author/s: Hanna-Leena Kujanpää

Title of thesis: Employment of Bachelors of Social Services that graduated in 2012 and 2013 from Seinäjoki University of Applied Sciences

Supervisor(s): Päivi Rinne

Year: 2014 Number of pages: 78 Number of appendices: 2

The purpose of this thesis is to find out how many of those students who graduated in 2012 and 2013 got employed, and also whether they are satisfied with their work and qualifications. The target is to see how soon Bachelors of Social Services were employed after graduation and what factors facilitated / hindered the access to work. The research was carried out in cooperation with Seinäjoki University of Applied Sciences, School of Health Care and Social Work. This thesis is a quantitative questionnaire study and the target group was Bachelors of Social Services who graduated in 2012 and 2013 from Seinäjoki University of Applied Sciences. 57 Bachelors of Social Services took part in the survey and the hit rate was 37 %.

The theoretical part includes: previous researches on employment of Bachelors of Social Services, universities of Applied Sciences, degree programmes of social services, employment relationships and work fields of Bachelors of Social Services at present and in the future. In the empirical part were analyzed the results of the survey conducted for Bachelors of Social Services who graduated in 2012 and 2013 and the conclusions were presented. The results indicate that Bachelors of Social Services are quickly employed after graduation, or they were already employed at the time of their graduation. Furthermore, the results show that the present work of Bachelors of Social Services matches their qualification. Most of the employment contracts are fixed-term full-time employments. Being active was considered the graduates' most important factor for availability of employment. On the other hand, the lack of work experience was seen to be the most complicating thing about receiving employment.

Keywords: University of Applied Sciences, Bachelors of Social Services, employment, contract

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
SISÄLTÖ.....	4
Kuvioluettelo.....	6
JOHDANTO	8
1 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET	9
1.1 Opinnäytetyöt.....	9
1.2 Urapolut 2011	11
1.3 SeAMK:in seurantatutkimus.....	12
1.4 Työllisyyskatsaus ja ammattibarometri	13
2 AMMATTIKORKEAKOULUT.....	15
2.1 Yleistä ammattikorkeakoulutuksesta.....	15
2.2 Ammattikorkeakoulu ja yliopisto.....	16
2.3 Ammattikorkeakoulut ja työelämä	17
3 SOSIONOMIOPINNOT SEINÄJOEN	
AMMATTIKORKEAKOULUSSA.....	19
3.1 Tavoite	19
3.2 Sisältö	19
3.3 Osaaminen.....	21
3.4 Kompetenssit	22
3.5 Sosiaalialan kelpoisuusvaatimukset.....	23
4 TYÖSUHTEET	26
4.1 Vakituinen työsuhde.....	26
4.2 4Määräaikainen työ.....	27
4.3 Osa-aikatyö.....	28
4.4 Uralla eteneminen.....	29
5 TYÖKENTTÄ JA TULEVAISUUS.....	31
5.1 Sosionomien (AMK) työkenttä.....	31
5.2 Tulevaisuus sosiaalialalla	33

6	TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN	35
6.1	Tutkimuksen suorittaminen	35
6.2	Kohderyhmä.....	36
6.3	Tutkimusmenetelmä.....	36
6.4	Luotettavuus	37
6.5	Eettisyys	38
7	TUTKIMUKSEN TULOKSET	39
7.1	Vastaajien taustatiedot.....	39
7.2	Työllistymiseen vaikuttavat asiat.....	43
7.3	Tyytyväisyys työhön.....	55
7.4	Tyytyväisyys tutkintoon	56
7.5	Tulevaisuus.....	62
8	JOHTOPÄÄTÖKSET	65
8.1	Sosionomien (AMK) työllistyminen.....	65
8.2	Sosionomien (AMK) tyytyväisyys työhön	67
8.3	Sosionomien (AMK) tyytyväisyys tutkintoon	68
8.4	Tulevaisuuden suunnitelmat	69
9	POHDINTA	70
10	LÄHTEET	72
LIITTEET	78

Kuvioluettelo

Kuvio 1 Ikäjakauma.....	39
Kuvio 2. Sektoriopinnot.....	41
Kuvio 3. Asuinpaikkakunta.....	42
Kuvio 4. Työpaikan sijainti.....	42
Kuvio 5. Nykyinen tilanne.....	43
Kuvio 6. Opiskeluaikainen työskentely lukukausina.....	45
Kuvio 7. Opiskeluaikainen työskentely loma-aikoina.....	45
Kuvio 8. Opiskeluaikainen työ oli sosiaalian työtä.....	46
Kuvio 9. Työ vastaa sosionomitutkintoa.....	47
Kuvio 10. Työn vastaavuus sektoriopintoihin.....	48
Kuvio 11. Työpaikan saaminen valmistumisen jälkeen.....	49
Kuvio 12. Ammattinimike.....	50
Kuvio 13. Työpaikan saamiseen positiivisesti vaikuttavat asiat.....	51
Kuvio 14. Väylä työpaikkaan.....	52
Kuvio 15. Työpaikan saamista vaikeuttavat asiat.....	53
Kuvio 16. Tyytyväisyys työhön.....	55
Kuvio 17. Minkälaista osaamista tarvittiin sosionomitöitä aloittaessa.....	57
Kuvio 18. Tyytyväisyys koulutuksesta saatuun osaamiseen.....	58
Kuvio 19. Sosionomikoulutuksen arvostus.....	59

Kuvio 20. Tyytyväisyys koulutuksessa.....	60
Kuvio 21. Kouluttautuisivatko sosionomiksi uudelleen.....	61
Kuvio 22. Mahdollisuus edetä uralla.	62
Kuvio 23. Urallaetenemisen mahdollisuus verrattuna työnantajaan.....	63
Kuvio 24. Opiskelu lähitulevaisuudessa.....	64

JOHDANTO

Opinnäytetyöni tarkoitus on kerätä tietoutta SeAMK:ista valmistuneiden sosionomien (AMK) työllistymisestä. Tavoitteena tutkimuksessa on myös selvittää sosionomien tyytyväisyyttä sosionomitutkintoon ja tyytyväisyyttä heidän nykyiseen työhönsä sekä selvittää heidän tulevaisuuden suunnitelmiaan.

Opiskelijalle on hyvin tärkeää, että työnäkymät ovat valoisat ja työmahdollisuudet monipuoliset. Opiskelumotivaatiota lisää sen tietäminen, että valmistuttua työnsaanti on mahdollista ja helppoa. Sosiaalialalla on hyvä tilanne tästä näkökulmasta ajatellen, sillä työntekijöistä on pulaa ja sosionomien työllistyminen on nopeaa. Sosiaalialalta työllistytään yleisesti hyvin ja oman alansa tehtäviin (Nurme & Räisänen 2011, 18).

Sosionomien osaaminen on laaja-alaista ja monipuolista. Ristimäki (2012) tuo esiin, että sosionomit (AMK) pystyvät toimimaan laajalla työalueella ja osaamista tulisi ottaa vielä enenemissä määrinkin käyttöön kunnissa ja yksityisissä sosiaalipalveluissa, sillä sosionomeilla (AMK) on osaamista asiakkaiden elämäntilanteen, voimavarojen ja toimintakyvyn eri osa-alueiden tunnistamisessa. Näiden lisäksi sosionomeilla (AMK) on osaamista sosiaalivakuutuksesta ja sosiaalipalveluista.

1995 valmistui noin sata sosionomitutkinnon (AMK) suorittanutta ja vuosittain sosionomien joukko on tasaisesti kasvanut. Ammattikuntana sosionomeja (AMK) voidaan tarkastella kuitenkin vasta 1.8.2005 alkaen, kun ajanmukaistettiin sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuuslainsäädäntö. Uudistuksen myötä sosionomit (AMK) nähtiin kuuluvan sosiaalialan työ- ja tehtävärakenteisiin. (Vuorensyrjä, Borgman, Kemppainen, Mäntysaari & Pohjola 2006, 159).

1 AIKAISEMMAT TUTKIMUKSET

Sosionomien (AMK) työllistymisestä on tehty aikaisempia opinnäytetöitä, joista esittelen Vierimaan sekä Jakolan ja Moilasan opinnäytetyöt. Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia on julkaissut viimeisimmän selvityksen 2011 vuonna vastavalmistuneiden urapoluista, joka tehdään joka toinen vuosi. Seinäjoen ammattikorkeakoulu on tehnyt myös kuusi tutkimusta ammattikorkeakoulusta valmistuneiden opiskelijoiden sijoittumisesta työelämään, joista ensimmäinen toteutettiin 1999 vuonna ja viimeisin 2014 vuonna. Opetushallinnon tilastopalvelun mukaan ammattikorkeakouluista 2011 vuonna valmistuneista 78 % ovat päätoimisesti työllistyneitä ja 5 % ovat työttömiä. 2009 vuonna valmistuneista taas 76 % ovat päätoimisesti työllistyneitä ja työttömiä on 7 %. (Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työllistyminen [viitattu 7.2.2014]).

1.1 Opinnäytetyöt

Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulusta 2012 vuonna valmistuneet Marja Jakola ja Katariina Moilanen ovat tehneet opinnäytetyön nimeltä: ”Sosionomin (AMK) koulutus ja työ”. Opinnäytetyössä tutkitaan Ylivieskasta valmistuneiden (AMK) sosionomien sijoittumisesta työelämään. Tutkimuksen tavoitteena oli myös saada selville, miten Ylivieskasta valmistuneet sosionomit arvioivat omaa koulutustaan sekä millaisiksi sosionomit (AMK) näkevät työn tulevaisuuden. Marja-Leena Vierimaa on myös tehnyt opinnäytetyön sosionomien (AMK) sijoittumisesta työelämään. Hän on valmistunut Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulusta 2009 vuonna ja on tehnyt opinnäytetyön Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulusta Kokkolan yksiköstä valmistuneiden sosionomien (AMK) sijoittumisesta työelämään. Tutkimuksessa tutkittiin myös koulutuksen vastaavuutta työelämän tarpeisiin sekä valmistuneiden tyytyväisyyttä koulutukseensa.

Jakolan ja Moilasan tutkimuksen mukaan valmistuneet sosionomit (AMK) olivat työllistyneet hyvin ja suurin osa vastaajista olikin työllistynyt heti valmistumisensa jälkeen ja myös Vierimaan (2009, 51) tuloksista havaitaan, että sosionomit (AMK)

olivat työllistyneet melko hyvin ja suurin osa sosionomeista (AMK) oli työllistynyt oman alansa tehtäviin. Sijaisuuksien määrä työsuhteissa oli kuitenkin suuri, sillä yli puolilla vastaajista työsuhteet olivat sijaisuuksia sekä myös määräaikaista työsuhteita oli vastaajista 14,6 prosentilla. Jakolan ja Moilasen (2012, 51) tutkimuksesta ilmenee myös sijaisuuksien runsas määrä, sillä työttömyyttä kokeneiden työttömyysjaksot olivat olleet lyhyitä. Tämän tuo esille se, että vastaajista 14,8 prosenttia olivat kokeneet työttömyyttä ja työttömyysjaksojen pituudet olivat kestäneet keskimäärin 1,5 kuukaudesta 7 kuukauteen (2012, 67.) Jakola ja Moilanen selvittivät tutkimuksessaan myös, miten tärkeänä valmistuneet sosionomit pitävät eri kompetensseja työelämässä. Kompetensseilla tarkoitetaan kykyä selvittää määrittelyistä tilanteesta (Ellström 1997, Vuorensyrjän, Borgmanin, Kemppaisen, Mäntysaaren & Pohjolan mukaan). 94,4 % vastaajista piti asiakastyönosaamista, 79,6 % vastaajista piti eettistä osaamista, 38,9 % vastaajista piti sosiaalialan palvelujärjestelmäosaamista, 33,3 % vastaajista piti johtamisosaamista, 22,2 % vastaajista piti kriittistä ja osallistavaa yhteiskuntaosaamista ja 11,1 % vastaajista piti tutkimuksellista kehittämisosaamista erittäin merkityksellisenä omassa työssään. (2012, 54–57.)

Jakolan ja Moilasen tutkimuksen mukaan Ylivieskasta valmistuneet sosionomit (AMK) olivat tyytyväisiä koulutukseensa ja sosionomien (AMK) mielestä koulutus antaa hyvät eväät työllistymiseen sekä itse työelämään. Tutkimuksesta ilmeni, että sosionomit (AMK) kokivat saaneensa koulutuksesta laaja-alaista ja kokonaisvaltaista osaamista ja näkemystä. Kuitenkin vastaajien mielestä koulutuksen kehittämisen paikkoja olisivat: ammattiopintojen valintavaiheen ohjauksen lisääminen, teorian ja käytännön parempi yhdistyminen sekä sosionomit (AMK) kokivat, että he tarvitsevat lisäkoulutusta esimies- ja johtamistaidoissa. (2012, 66- 67.)

Vierimaan (2009, 52–53) tutkimuksen mukaan koulutuksen vahvuuksia taas ovat laaja-alaisuus ja monipuolisuus sekä hyvien tiedonhankintataitojen saaminen. Koulutuksen puutteina taas nähtiin olevan lainsäädännön opetuksen vähäisyys, lääkehoidon puuttuminen sekä esimies- ja johtamistaitojen vähäisyys. Tutkimuksen mukaan opiskeluaikaisilla työharjoitteluilla oli suuri vaikutus myöhempään työnsaantiin. 89 % vastanneista vastasi, että työharjoitteluilla on merkitystä työnsaantiin ja opiskeluaikaisista harjoittelupaikoista oli saanut töitä 67,3 % vastan-

neista. Jakolan ja Moilasan tutkimuksen tulosten perusteella sosionomit myös kokivat, että heidän ammattinsa on arvostettu heidän työyhteisössään. 44,4 % vastaajista oli täysin samaa mieltä, että heidän ammattinsa on arvostettu työyhteisössä ja 51,9 % oli jokseenkin samaa mieltä väittämästä. (2012, 68.)

1.2 Urapolut 2011

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia on toteuttanut selvityksen Talentian jäsenten sijoittumisesta työelämään, joka koskee 2009–2010 vuosina valmistuneita jäseniä. Selvityksessä esiteltiin myös vastavalmistuneiden mielipiteitä koulutuksesta saaduista valmiuksista työelämään. Järjestöön kuuluu 22 000 jäsentä ja sen jäsenistö työskentelee erilaisissa asiantuntija ja esimiestehtävissä. Talentia on tehnyt 1990-luvulta saakka urapolkuseelvityksiä tukemaan järjestön edunvalvontatyötä. (Nurme & Räisänen 2011, 6.)

Talentian tekemästä selvityksestä ilmenee, että sosiaalialalla korkeakoulutettujen työllisyystilanne on hyvä ja jopa 64 % vastaajista oli jo ennen valmistumista työpaikka. Selvityksen mukaan sosiaalialan ammattilaisilla on hyvin tarjolla koulutusta vastaavaa työtä. Puolen vuoden kuluttua valmistumisesta korkeakoulutetuilla sosiaalialan ammattilaisilla työttömyysaste on vain kolme prosenttia. Selvityksestä ilmeni myös, että kunta työllistää edelleen eniten työntekijöitä sosiaalialalla. Suurin syy taas työttömyyden syntymiseen nähtiin olevan määräaikaiset työsuhteet, koska 58 % työttömyyden kokeneista koki olevansa täysin tai jossain määrin sitä mieltä. Työkokemuksen puute koetaan toiseksi työttömyyttä aiheuttavaksi tekijäksi, kun 55 % työttömyyden kokeneista oli täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä asiasta. Kolmas työttömyyttä aiheuttava asia nähtiin olevan asuinpaikkakunta, kun 44 % työttömyyden kokeneista oli täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä, että heidän asuinpaikkakunnallaan ei ole koulutusta vastaavaa työtä. (Nurme & Räisänen 2011, 13, 42–43.)

Selvityksestä käy ilmi myös, että työpaikkojen vaihtuvuus on runsasta, joka johtuu määräaikaisten työsuhteiden runsaasta määrästä. Jopa 55 % vastavalmistuneista sosiaalialan ammattilaisista työskentelee määräaikaisessa työ- tai virkasuhteessa. Määräaikaiset työsuhteet selittävät myös työttömyysjaksoja. Työttömyysjaksot

ovat yleisiä sosiaalialalla ja vastaajista 35 % olivat kokeneet työttömyyttä. Kuitenkin työttömyysjaksot ovat olleet yleensä alle kolmen kuukauden pituisia. (Nurme & Räisänen 2011, 42.)

Selvityksen mukaan työ sosiaalialalla on merkityksellistä, arvokasta ja mielenkiintoista. Työn mielenkiintoisuus oli eniten arvostettu asia omassa työssä, kun 98 % vastaajista piti omaa työtään täysin tai jossain määrin mielenkiintoisena. Täysin samaa mieltä asiasta oli 69 % vastanneista. Työtehtävät sosiaalialalla koetaan myös monipuolisiksi ja 93 % vastanneista koki olevan joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä työtehtäviensä monipuolisuudesta. Täysin samaa mieltä oli väittämään 59 % vastaajista. Työn kuormittavuudesta taas kertoo se, että selvityksen mukaan täysin tai jokseenkin samaa mieltä väittämään ”työtä on liikaa” oli 47 % vastaajista. Täysin samaa mieltä väittämästä oli 14 % vastaajista. (Nurme & Räisänen 2011, 28–31.)

1.3 SeAMK:in seurantatutkimus

Heikkilä, Katajavirta ja Varamäki (2014, 6) ovat tehneet kuudennen seurantatutkimuksen Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 2009–2012 v. valmistuneiden nuorten ja aikuisten tutkinnon suorittaneiden sijoittumisesta työelämään. Seurantatutkimukset ovat osa Seinäjoen ammattikorkeakoulun arviointitoimintaa. Tämä on kuudes SeAMKista valmistuneiden sijoittumista tutkiva tutkimus ja ensimmäinen selvitys toteutettiin vuonna 1999. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää ammattikorkeakoulusta valmistuneiden sijoittumista työelämään sekä saada opiskelijoilta palautetta ammattikorkeakoulun vastaavuudesta työelämän tarpeisiin. Tutkimuksessa tutkittiin myös, miten nämä tulokset eroavat viidestä aiemmin tehdyistä tutkimuksista.

Tutkimuksen mukaan nuorista vastaajista 73,2 % oli vastaamishetkellä töissä toisen palveluksessa, mutta työttömänä työnhakijana oli kuitenkin 5,5 % vastaajista vastaushetkellä. Edellisessä seurantatutkimuksessa työttömänä ilmoitti olevan vain 2,6 % vastaajaa. Tutkimuksen mukaan 36 % kaikista vastaajista on kokenut valmistumisen jälkeen vähintään yhden työttömyysjakson. Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoista 28 % on kokenut jossain vaiheessa työttömyysjakson. Kuitenkin so-

siaali- ja terveystalalla työttömyysjaksot (3,3 kk) ovat olleet keskimääräisesti lyhyempiä kuin muilta aloilta valmistuneilta. (Heikkilä, Katajavirta ja Varamäki 2014, 26.)

Seurantatutkimuksesta ilmenee, että työsuhteista 68 % on vakinaisia työsuhteita ja määräaikaista työsuhteita on 32 %. Kuitenkin sosiaali -ja terveystalalla työsuhteista vakinaisia työsuhteita oli ainoastaan 47 %. Talentian tutkimuksen mukaan (Nurme & Räisänen 2011, 11) määräaikaisuudet ovat kasvaneet sosiaalialalla 5 % 2009 vuodesta 2011 vuoteen sekä myös Vierimaan (2009) sekä Jakolan ja Moilasan (2012, 67) tutkimuksista ilmenee määräaikaisuuksien ja sijaisuuksien runsas määrä sosionomeilla (AMK).

Seinäjoen ammattikorkeakoulun 2014 vuoden seurantatutkimuksen mukaan nuorista puolet koki tekevänsä täysin tutkintoaan vastaavaa työtä ja 37 % teki osittain tutkintoaan vastaavaa työtä. Kuitenkin 11 % valmistuneista teki työtä, joka ei lainkaan vastannut tutkintoa. (2014, 35.) Selvityksen mukaan nuoret vastaajat pitivät Seinäjoen Ammattikorkeakoulua hyvämaineisena, laatu-tietoisena, laaja-alaisena, kansainvälisenä, eteenpäinpyrkivänä ja tunnettuna. Nämä kaikki saivat keskiarvon 3,6, asteikon ollessa 1-5.(2014, 58.)

1.4 Työllisyyskatsaus ja ammattibarometri

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ELY julkaisee joka kuukausi Etelä-Pohjanmaan työllisyystilanteesta työllisyyskatsauksen. Tämä katsaus tehdään työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastojen perusteella. Ammattibarometri julkaistaan taas kolmesti vuodessa ja barometri ilmaisee lyhyen aikavälin työmarkkinatilanteen. Se puolestaan perustuu Etelä-Pohjanmaan TE-Toimiston tekemään arvioon. (Työmarkkinat Etelä-Pohjanmaa 2014.)

1/2014 tehdyn työllisyyskatsauksen mukaan työttömien työnhakijoiden määrä kohosi Etelä-Pohjanmaalla 6,3 % 2013 alkuvuodesta tehdystä työllisyyskatsauksesta. Yhteensä Suomessa työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi 12,0 % edellisestä 2013 vuoden työllisyyskatsauksesta. Työttömien työnhakijoiden määrä työvoimasta Etelä-Pohjanmaan alueella on 10,6 %, kun taas koko maan alueella 12,5

%. Työttömien työnhakijoiden määrät nousivat suhteellisesti eniten tieteellisessä, teknisessä ja taiteellisessa työssä sekä maa- ja metsätaloustyössä. Avoimien työpaikkojen määrät taas laskivat suhteellisesti eniten kuljetus- ja liikennealan työssä sekä terveydenhuolto- ja sosiaalialan työssä. Työllisyyskatsauksen mukaan naisten määrä työttöminä työnhakijoina kasvoi 4,1 % viime vuodesta ja miesten määrä sitä vastoin kasvoi 7,6 % (Etelä-Pohjanmaan työllisyyskatsaus 1/2014,1-2 & 5).

Etelä-Pohjanmaan ammattibarometrin 3/2013 mukaan muun muassa lastentarhanopettajista, lähihoitajista, sosiaalialan ohjaajista ja sosiaalityöntekijöistä on pulaa Etelä-Pohjanmaan työmarkkinoilla. Tasapainossa työmarkkinatilanteen kanssa taas on muun muassa järjestöjen ja liittojen johtajat, järjestötyöntekijät, nuoriso-ohjaajat ja sosiaalivakuutusvirkaileijat. Barometrin mukaan lastentarhanopettajien avoimia olevia työpaikkoja Etelä-Pohjanmaalla oli 37 kappaletta ja työnhakijoita ainoastaan kuusi. Sosiaalialan ohjaajille ja hoitajille työpaikkoja oli avoinna 136 kappaletta ja työnhakijoita 120 henkilöä. Sosiaalityöntekijän paikkoja oli puolestaan 10 kappaletta ja työnhakijoita oli seitsemän henkilöä. (Ammattibarometri 3/2013.) Nämä tulokset osaltaan myös selittävät sitä, että usealla sosionomiopiskelijalla on työpaikka jo ennen valmistumista. Talentian tutkimuksen mukaan 64 % sosionomeista on työpaikka jo ennen valmistumista (Nurme & Räisänen 2011, 11).

2 AMMATTIKORKEAKOULUT

2.1 Yleistä ammattikorkeakoulutuksesta

Ammattikorkeakoululain 4§ssä todetaan, että: ”Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuva korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä sekä taiteellista toimintaa. Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulujen tulee edistää elinikäistä oppimista.” (9.5.2003/351)

Opiskelu ammattikorkeakoulussa on käytäntöön suuntautuvaa ja monipuoliset työelämäyhteydet luovat varmuutta valmistuneiden työllistymiseen (Opinnot ammattikorkeakouluissa, 2014). Ammattikorkeakoulutuksen pohjakoulutuksena voi olla joko lukio tai ammatillinen koulutus ja koulutusten yhteishaut toteutuvat syksyisin sekä keväisin. Kokopäiväopiskelijana tutkinto kestää 3,5–4,5 vuotta ja tähän sisältyy puolen lukuvuoden työharjoittelu. Ammattitaitoa pystyy syventämään ammattikorkeakouluissa peruskoulutuksen jälkeen erikoistumisopinnoilla, aikuiskoulutustarjonnalla ja ylemmällä ammattikorkeakoulututkinnolla. Ammattikorkeakouluopintoja antavat kahdeksan koulutusala: humanistinen ja kasvatusala, kulttuuriala, yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala, luonnontieteiden ala, tekniikan ja liikenteen ala, luonnonvara- ja ympäristöala, sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousala. Sosiaalialan amk-tutkinto sisältyy sosiaali-, terveys- ja liikunta-alaan. (Ammattikorkeakoulut [viitattu 6.2.2014].)

Opetus -ja kulttuuriministeriön alaisia ammattikorkeakouluja on yhteensä 24 ja näiden lisäksi sisäasiainministeriön alaisuudessa on Poliisiammattikorkeakoulu sekä Höghskolan på Åland, joka sijaitsee Ahvenanmaalla (Yleistä [viitattu 6.2.2014]). Ammattikorkeakoulut sijaitsevat yhteensä 70 eri paikkakunnalla. Kaikissa Suomen ammattikorkeakouluissa oli vuonna 2013 laskennallisesti kokopäiväisiä opiskelijoita yhteensä 113 046, joista nuorten koulutuksessa oli 88 557 ja aikuiskoulutuksessa 17 627. Loput suorittivat ylempää AMK-tutkintoa, erikoistumisopinnoita ja ammatillista opettajakoulusta (FTE-opiskelijat vuosittain [viitattu 6.2.2014].) Ammattikor-

keakouluja ohjaavat lait ja asetukset, joista tärkeimpiä ovat ammattikorkeakoululaki (351/2003) ja asetus ammattikorkeakouluista (352/2003) (Yleistä [viitattu 6.2.2014]).

AMK-uudistus 2011-2014. Ammattikorkeakoulu-uudistuksen tavoitteena on saada aikaan ammattikorkeakouluja, jotka ovat kansainvälisesti arvostettuja, itsenäisiä ja vastuullisia. Uudistusprosessissa luodaan lainsäädännölliset puitteet ja toiminnalliset edellytykset tavoitteeseen pääsemiseksi. Uudistuksessa uudistetaan ammattikorkeakoulujen rahoitus- ja säädöspohja sekä toimiluvat. Ammattikorkeakoulujen perusrahoitus siirtyy uudistuksen myötä kokonaan valtiolle ja ammattikorkeakouluista tulee itsenäisiä oikeushenkilöitä. (Ammattikorkeakouluja uudistetaan [viitattu 6.2.2014].)

2.2 Ammattikorkeakoulu ja yliopisto

Suomessa korkeakoulujärjestelmään kuuluvat ammattikorkeakoulut ja yliopistot. Yliopistojen ominaispiirteenä on tieteellinen tutkimus ja siihen pohjautuva ylin opetus. Ammattikorkeakouluille tyypillistä on työelämään suuntautuneisuus ja sen toiminta perustuu työelämän asettamiin korkeisiin ammattitaidon vaatimuksiin. (Ammattikorkeakoulut ja yliopistot, [viitattu 11.3.2014].) Vuorisen ja Valkosen (2003, 76) tutkimuksen mukaan ammattikorkeakouluun hakeutuneista henkilöistä suurempi osa mainitsi koulutusvalintaansa vaikuttavaksi syyksi hyvän ammatin hankkimisen kuin yliopistoon hakeutuneet. Yliopistoihin hakeutuneiden mielestä taas tasokkaan koulutuksen hankkiminen oli kolmen tärkeimmän perusteen joukossa useammin kuin ammattikorkeakouluun hakeutuneiden.

Lähteinen ja Tuohino (2013) ovat tutkineet sosiaalialan korkeakoulujen tuottamaa osaamista. Tutkimuksen vastaajien mukaan sosionomi (AMK) -koulutuksesta saatuja valmiuksia ovat: asiakastyötaidot, ammatillisuus ja reflektointitaidot, palvelujärjestelmäosaaminen sekä kirjoittamis- ja tiedonhankintataidot. Tutkimuksen mukaan taas sosiaalityön koulutuksesta saatuja hyötyjä ovat: ammatillisuus ja eettisyys, teoreettisuus ja yhteiskunnallisuus sekä tutkimukselliset valmiudet. (2013, 47–48.)

Sosiaalityöntekijät: Sosiaalityön maisterikoulutus on ylempi korkeakoulututkinto ja se koostuu viiden vuoden pääaineopinnoista (300op.). Koulutus antaa käytännöllisiä sosiaalityön taitoja, tieteellisiä ja tutkimuksellisia valmiuksia sekä yhteiskuntatieteellisen suuntautumisen. (Vuorensyrjä, Borgman, Kemppainen, Mäntysaari & Pohjola 2006, 294.) Tärkeä perusta sosiaalityöntekijöiden osaamisessa on yhteiskunnan eri tasojen toiminnan ymmärtäminen. Tutkimuksellinen osaaminen luo pohjan teoreettiselle, käsitteelliselle, kriittiselle ja menetelmälliselle osaamiselle. Eettisiin, menetelmällisiin ja vuorovaikutustaitoihin yhdistyvät haasteet painottuvat sosiaalityöntekijän ammatillisessa osaamisessa. Sosiaalityöntekijän osaamisen keskiössä on asiakkaan tilanteen kokonaisvaltainen analysointi. (Vuorensyrjä, Borgman, Kemppainen, Mäntysaari & Pohjola 2006, 259, 294.) Lähteisen ja Tuohinon (2013, 49) tutkimuksen mukaan sosiaalityön koulutuksen heikkouksia taas ovat: käytännönläheisyyden vähäisyys sekä opetuksen järjestelyiden puutteet, kuten massaopetus.

Sosionomit (AMK): Sosionomin osaaminen rakentuu ydinosaamiseen ja erityisosaamiseen. Sosionomien osaamisen vahvuutena on kyky toimia tavoitteellisesti ihmisten parissa heidän omissa elinympäristöissään ja elämänpiirissään käyttäen yksilö- perhe- ja yhteistyön menetelmiä. Koulutuksen kautta saadaan myös valmiudet moniammatilliseen tiimityöhön sekä työskentelyyn esimiesasemassa. (Murtto, Rautniemi, Fredriksson, Ikonen, Mäntysaari, Niemi, Paldanius, Parkkinen, Tulva, Ylönen ja Saari 2004, 27.) Murron ym. arvioinnista ilmeni myös, että työelämän edustajien mukaan valmistuneet sosionomit ovat aktiivisia ja rohkeita sekä valmiita kohtaamaan työelämän haasteita (2004, 49).

2.3 Ammattikorkeakoulut ja työelämä

Useilla eri aloilla ammattikorkeakoulututkinnot ovat saaneet vakiinnutettua asemaansa työelämälähtöisinä korkeakoulututkintoina. Ammattikorkeakouluissa pyritään vastaamaan työelämän tarpeisiin ja haasteisiin. Harjoitteluissa opiskelijat tutustuvat työelämän arkeen ja ammattikorkeakoulut pyrkivät, että opiskelijat ovat mukana erilaisissa hankkeissa ja projekteissa. (Koulutus [viitattu 7.2.2014].)

Vuorisen ja Valkosen (2005, 143) seurantatutkimuksesta käy ilmi, että 23 % ammattikorkeakouluun pyrkijöistä ei tiennyt, mihin ammattiin voisi sijoittua valmistuksen jälkeen. Vuorinen ja Valkonen hämmästelevät asiaa ja he pohtivat, että lukiossa opinto-ohjauksessa AMK-koulutuksien esille tuonti olisi erittäin tärkeää. Valkosen ja Vuorisen tutkimuksesta käy kuitenkin ilmi, että ammattikorkeakouluun pyrkijöiden valintamotiivina oli opintojen käytännölläheisyys (143).

Seinäjoen Ammattikorkeakoulu. Strategian visiona SeAMK:lla 2015 vuonna on olla menestyvä, kansainvälinen ja yrittäjähenkinen korkeakoulu. Seinäjoen ammattikorkeakoulusta valmistuneita osajia on noin 700 vuosittain. Koulutuksen parhaita tuloksia vaikuttavuudesta osoittaa opiskelijoiden hyvä sijoittuminen työelämään. (Varamäki, Heikkilä & Lautamaja 2011, Varmolan esipuhe.)

SeAMK:ssa järjestettävät koulutusalat ovat kulttuuriala, liiketalouden ala, luonnonvara-ala, ravitsemisala, sosiaali- ja terveysala sekä tekniikanala (Koulutusalat [viitattu 7.2.2014]). Seinäjoen ammattikorkeakoulusta vuosina 2009–2012 valmistuneista nuorista 73,2 % oli töissä toisen palveluksessa ja työttömänä työnhakijana oli 5,5 % (Heikkilä, Katajavirta & Varamäki 2014, 24).

3 SOSIONOMIOPINNOT SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULUSSA

3.1 Tavoite

Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on kouluttaa opiskelijoista tämän hetkisiä sekä tulevaisuuteen suuntautuvia osaajia, jotka vastaavat yhteiskunnan muutosten haasteisiin. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2009, 26). Tämän sisällä sosiaalialan ydin koulutusohjelmassa on taas sosiaalinen asiantuntijuus ihmisten elämässä sekä yhteisöissä että yhteiskunnassa. Tällöin asiantuntijalla tulee olla kyky ymmärtää ihmisen elämäntilanne kokonaisuudessaan ja osata havaita se osana yhteiskunnassa tapahtuvia asioita. Koulutusohjelman tarkoituksena on antaa opiskelijalle taidot edistää ihmisten hyvinvointia ja sosiaalista toimintakykyä. (Sosiaalialan koulutusohjelma, [viitattu 26.1.2014]. Tiettyyn aikaan voimassa ja jatkuvassa muutoksessa olevia reunaehtoja sosiaalialan koulutukselle tuovat työelämän käytäntö, koulutus- ja sosiaalipolitiikka sekä lainsäädäntö (Arene ry, [viitattu 31.1.2014], 18).

3.2 Sisältö

Sosionomikoulutus kestää 3,5 vuotta ja sen laajuus on 210 opintopistettä (Sosionomikoulutus, [viitattu 26.1.2014]). Sosiaalialan koulutus koostuu perusopinnoista, ammattiopinnoista sekä vapaasti valittavista opinnoista. Opetussuunnitelman mukaan perusopinnojen aikana opiskelijalle kehittyy kokonaiskuva sosiaalialan laajasta ja monipuolisesta kentästä ja työnkuvasta. Koulutuksen perusopinnoissa kursien teemat syvenevät kurssien edetessä. Ammattiopinnoissa taas perehdytään asteittain sosiaalialan asiakastyön menetelmiin, ryhmien ja yhteisöjen kanssa työskentelyyn, toiminnan organisoimiseen ja johtamiseen sekä valtaistavaan sosiaalialan työotteeseen. Jokaiseen edellä mainittuun lähestymistapaan kuuluu ohjattu harjoittelu. Sosionomilla (AMK) tulee olla valmius työskennellä asiantuntijana erilaisten asiakasryhmien kanssa sekä osata tarkastella asioita laaja-alaisesti. Näin ollen Seinäjoen ammattikorkeakoulussa sosiaalialan koulutuksessa ei ole

erillisiä suuntautumisvaihtoehtoja. Opiskelija voi kuitenkin painottaa omia opiskeluitaan valintojensa kautta. Opiskeluihin kuuluu 26 opintopisteen vaihtoehtoiset sektoriopinnot, joissa jokaisessa sektorissa on omanlaisensa asiakasryhmäkohtainen näkökulma. Sektoriopinnot koostuvat asiakasryhmään perehdyttävästä työpaikasta, sektorin asiakasryhmän palveluiden ja etuuksien kurssista, itsenäisestä sektorin teemaan liittyvästä esseekirjoituksesta, sosiaalialan asiakastyön menetelmiin liittyvästä harjoittelusta sekä ammattityön analyysistä. (Sosiaalialan koulutusohjelma, [viitattu 26.1.2014].)

Seinäjoen ammattikorkeakoulussa sosionomiopinnoissa noin kolmasosalla on mahdollisuus valita varhaiskasvatuksen opintopolku, jossa opintoja painotetaan sosionomi (AMK) – tutkinnon sisällä. Varhaiskasvatuksen opintopolusta opiskelija saa kelpoisuuden lastentarhanopettajaksi. Toinen opintopolku, jonka opiskelija voi halutessaan suorittaa on TEMPO-opintopolku eli työ- ja elinkeinopalveluosaamisen opintopolku. TEMPO-opintopolku järjestetään yhteistyössä liiketalouden koulutusohjelman kanssa. (Sosiaalialan koulutusohjelma, [viitattu 26.1.2014].)

Ammattikorkeakouluopinnoissa tavoitteena on tuoda ammateissa tehtävä työ läheiseksi opiskelijoille, mikä toteutuu konkreettisimmillaan ohjatuissa harjoitteluissa (Harjoittelu, [viitattu 26.1.2014]). Näissä harjoittelussa opiskelija paneutuu työkäytäntöihin, työpaikkoihin sekä asiakasvuorovaikutukseen ohjaajensa ohjaamana. Sosionomiopinnoissa teoria kulkee käsi kädessä käytännön kanssa (Sosionomikoulutus, [viitattu 26.1.2014]). Seinäjoen ammattikorkeakoulussa opintoihin kuuluu kuusi ohjattua harjoittelua, joista viisi toteutetaan sosiaalialan työyhteisössä ja yksi harjoitteluista on sosiaali- ja terveystieteiden kehittämistoimintaa. Viisi harjoittelua ovat ”sosiaalista turvallisuutta tuottavat palvelut”, ”sosiaalityön asiakastyön menetelmät”, ”yhteisölliset ja luovat sosiaalityön menetelmät”, ”toiminnan organisoimisen, johtamisen ja kehittämisen menetelmät” ja ”valtaistavat sosiaalityön menetelmät sekä työllistymistä tukevat palvelut” (Opetussuunnitelma, 9.7.2013.)

Sosionomi (AMK) – koulutuksen vahvuuksia Lähteisen ja Tuohinon (2013, 48) tutkimuksen pohjalta tehdyn artikkelin mukaan ovat Sosionomi (AMK) -koulutuksen käytännönläheisyys, laaja-alaisuus ja monipuolisuus. Kuitenkin vahvuudet nähdään olevan myös heikkouksia, sillä laaja-alaisuus ja monipuolisuus koetaan sekä hyödyksi että haitaksi. Tutkimuksen mukaan heikkouksia ovat laaja-alaisista opin-

noista johtuva pintapuolisuus ja sirpalemaisuus eri teemoissa. Tutkimukseen vastanneet sosionomit olivat kaivanneet koulutukseen laajempaa näkökulmaa käsiteltävään aiheeseen, enemmän teoreettisia opetusmenetelmiä sekä syvällisempää orientoitumista tiettyyn teemaan. Artikkelista ilmeni myös, että sosiaalialan lainsäätöön, johtamiseen ja palvelujärjestelmään kaivattiin lisää opetusta. Vierimaan (2009, 53) opinnäytetyöstä ilmenee myös, että sosionomikoulutuksen laaja-alaisuutta pidetään sekä vahvuutena että puutteena. Laaja-alaisuuden nähtiin aiheuttavan tietyn teeman syvällisen tietämisen puutteen.

Vuorensyrjän ym. (2006, 290–291) tekemän tutkimuksen mukaan työkentällä olevat sosionomit (AMK) ovat yleensä tyytyväisiä omaan alaansa. Suurimmalla osalla opiskelijoista on käsitys osaamisen painotuksista koulutuksessa ja sosionomin työn luonteesta. Kuitenkin noin 20 % valmistuneista sosionomeista (AMK) ei hakisi enää sosiaalialalle uudestaan valintavaiheessa. Tähän on nähty vaikuttavan alan huono palkkaus, heikko yhteiskunnallinen asema sekä työn raskaus ja kuormittavuus. Alan tulevaisuutta ajatellen täytyisi siis kiinnittää huomiota alan vetovoimaisuuteen ja kilpailukykyyn.

3.3 Osaaminen

Osaaminen tarkoittaa työssä tarvittavien tietojen hallintaa ja niiden soveltamista käytännön työhön, toisin sanoen osaaminen on kykyä suoriutua työn asettamista haasteista (Vuorensyrjä ym. 2006, 257.) Sosiaalialan ammattikorkeakouluista valmistuu ammattilaisia, joilla on ammattialansa vahva sisällöllinen ja menetelmällinen osaaminen. Sosionomilla on valmiudet työskennellä moniammattillisissa tiimeissä, joissa rakennetaan asiakkaan tarpeita vastaavia palvelukokonaisuuksia yhdessä hänen sosiaalisen verkostonsa kanssa. Sosionomi osaa käyttää projekti-, yhteisö-, verkosto- ja tiimityönmenetelmiä sekä menetelmiä, jotka edistävät asiakkaan osallisuutta ja kulttuurista identiteettiä. Sosionomi (AMK) saa koulutuksestaan laaja-alaista sosiaalialan osaamista sekä erityisosaamista, jota tarvitaan sosiaalialan eri alueilla. (Arene ry, [viitattu 5.2.2014], 18)

3.4 Kompetenssit

Kompetenssilla tarkoitetaan tietystä tehtävästä suoriutumista, joka on asetettu omien tai muiden asettamien kriteereiden mukaan. Kompetenssi on myös taitoa selvitä määritellyistä tilanteista. (Ellström 1997, Vuorensyrjän ym. 2006, 176 mukaan). Kompetensseilla tarkoitetaan myös pätevyyttä, suorituspotentiaalia ja taitoa suoriutua ammattiin kuuluvista työtehtävistä (Yleiset kompetenssit, 2006). Sosiaalialan amk-koulutusta toteuttavat ammattikorkeakoulut ovat määritelleet ammatilliset kompetenssit sosionomi (AMK) tutkinnolle vuonna 2006 ja nämä kompetenssit päivitettiin vuonna 2010 (Sosionomi (AMK) – tutkinto, 28.8.2012). Ammattikorkeakoulun sosiaalialan kompetenssit ovat sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen kehittämisosaaminen ja johtamisosaaminen.

Sosiaalialan ammattikorkeakoulujen osaamisalueet eli kompetenssit yhdistävät sosiaalialan tutkintoja eri ammattikorkeakouluissa. Kompetenssit kehittyvät koulutuksen aikana prosessin tavoin, joka alkaa ensimmäisenä opiskeluvuotena ja jatkuu aina valmistumiseen saakka. Ensimmäisen vuoden aikana opetuksessa korostuu sosiaalialan perusteiden oppiminen, joka tapahtuu suhteessa jokaiseen kompetenssiin. Koulutuksen edetessä jatketaan kohti edistyvää osaamista ja valmistumisvaiheessa painottuu soveltava ja kehittävä osaaminen. (Rouhiainen-Valo, Rantanen, Hovi-Pulsa & Tietäväinen 2010, 9 & 23.)

Sosiaalialan opiskelijat sekä työelämä hyötyvät kompetensseista. Sosionomien (AMK ja ylempi AMK) osaaminen työelämässä tulee enemmän näkyväksi, kun osaaminen on määritelty kaikille sosiaalialan ammattikorkeakouluille yhteisiksi kompetensseiksi. Työnantajilla taas on lupa odottaa sosionomeilta (AMK ja ylempi AMK) tietynlaista osaamista. Kaikissa ammattikorkeakouluissa oleva sama ydinosaaminen myös helpottaa opiskelijoiden siirtymistä sosiaalialan ammattikorkeakoulusta toiseen. (Rouhiainen-Valo, Rantanen, Hovi-Pulsa & Tietäväinen 2010, 27.)

3.5 Sosiaalialan kelpoisuusvaatimukset

Sosiaalihuoltolain (L 17.9.1982/710) mukaisia sosiaalipalveluita tuottavat nykyään monet toimijat ja tätä varten tarvittiin oma lainsäädäntö turvaamaan palveluiden laatua. (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2009, 92–93). Aikaisemmin sosiaalialojen kelpoisuuksista on säädetty ainoastaan asetuksella, mutta vuonna 2005 on ensimmäistä kertaa astunut voimaan laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuuksista (L 29.4.2005/L272) sekä sitä täydentävä asetus (A 27.9.2005/608) sosiaalihuollon tehtävistä. Tärkeää on, että nykyistä kelpoisuuslakia sovellettaisiin sekä kuntien, valtion, yrityksiensä ja järjestöjen työpaikkoihin. Aikaisemmin sosiaalihuollon kelpoisuusasetukset määrittivät ainoastaan kuntien sosiaalilautakunnan alla olevia tehtäviä. Tärkeätä laissa on myös, että siinä on ensimmäistä kertaa lain tasolla määritelty sosiaalityö, sosiaaliohjaus, varhaiskasvatuksen sosiaalipedagoginen työ sekä ammatillinen johtaminen (Sosiaalialan koulutukset ja kelpoisuudet [viitattu 5.2.2014], 3.)

Sosiaalihuollon kelpoisuuslain tarkoituksena on parantaa sosiaalipalveluiden laatua ja sitä kautta myös asiakkaan asemaa ja oikeutta saada hyvää sosiaalihuoltoa ja kohtelua. Tämä edellyttää, että sosiaalihuollon ammatillisella henkilöstöllä on vaadittava sosiaalialan koulutus ja perehtyneisyys. Lisäksi lain kautta vahvistetaan sosiaalialan koulutuksen saaneiden asemaa ja arvostusta, kun sosiaalihuollon ammatilliset työtehtävät edellyttävät tiettyä sosiaalialan koulutusta. Lainsäädäntö myös täsmentää sosiaalihuollon useiden ammattien keskinäistä työnjakoa eli se tukee ammattien tehtävärakennetta. Laki näin ollen selventää sosiaalialan nimikeviidakkoa määrittelemällä yhdenmukaistavan sosiaaliohjaajan nimikkeen. Sosiaaliohjaaja olisi näin yleisnimike, jota käytettäisiin kaikissa sosiaalihuollon tehtävissä, joissa edellytetään sosiaalialan ammattikorkeakoulututkintoa. (Mäkinen ym. 2009, 92–94.)

Talentian julkaisemassa kelpoisuusesitteessä kerrotaan kelpoisuuden tuottamien tutkintojen olevan säädetty nykyisin voimassa olevien tutkintorakenteiden mukaan. Kelpoisuuslakiin kuuluu myös joukko siirtymäsäädöksiä, joissa huomioidaan aiemmat sosiaalialan koulutukset. Näin ammattihenkilö on yhtä lailla kelpoinen työtehtävään, täyttipä hän lakipykälän tai siirtymäsäädöksen pykälän. (Sosiaalialan koulutukset ja kelpoisuudet [viitattu 5.2.2014], 4.)

Sosiaalihuollon palveluiden hyvän laadun varmistamiseksi on tärkeää, että työtehtävän tekee kelpoisuudet täyttävä ammattilainen. Kuitenkaan aina ei ole mahdollista saada tehtävään kelpoisuusvaatimuksia täyttävää henkilöä. Tätä varten laissa on säännös, joka mahdollistaa enintään vuoden kerrallaan kelpoisuusvaatimuksia täyttämättömän työntekijän työskentelemisen tehtävässä, johon hänellä ei ole kelpoisuutta. Tämän jälkeen tehtävä on laitettava uudelleen hakuun. Aiemmin tehtävän hoitanut henkilö, joka ei täytä kelpoisuusvaatimuksia, voidaan valita tehtävään uudelleen jälleen korkeintaan vuoden määräajaksi. Tämä edellyttää sitä, että tehtävää ei hae kelpoisuusvaatimuksia täyttävä henkilö. Tärkeää olisi, että kelpoisuusvaatimuksia täyttämätön henkilö olisi parhaillaan kouluttautumassa tarvittavalle alalle ja koulutus antaisi jo tarpeeksi edellytyksiä tehtävän hoitamiseen. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2007:18. 2007, 35.)

Sosiaaliohjaaja. Sosiaaliohjaajan kelpoisuudesta määritellään laissa (L 29.4.2005/272) 6§:ssä:

”Kelpoisuusvaatimuksena sosiaaliohjaajan tehtäviin on tehtävään soveltuva sosiaalialalle suuntaava sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto.”

Ammattikorkeakouluissa sosiaalialalle suuntautuvia tutkintonimikkeitä ovat sosionomi (AMK), geronomi (AMK) ja kuntoutuksen ohjaaja (AMK). Sosionomi (AMK) voi työskennellä sosiaaliohjaajan tehtävissä eri sosiaalihuollon sektoreilla. Geronomi (AMK) työskentelee taas vanhustenhuollossa ja kuntoutuksen ohjaaja (AMK) kuntoutukseen liittyvissä tehtävissä. Kuitenkin viime kädessä työnantaja arvioi koulutuksen soveltuvuuden tiettyyn sosiaaliohjaajan tehtävään. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2007:18. 2007, 22.)

Lastentarhanopettaja. Lastentarhanopettajan kelpoisuudesta määritellään laissa 7§:ssä seuraavasti:

kelpoisuusvaatimuksena lastentarhanopettajan tehtäviin on vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinto, johon sisältyy lastentarhanopettajan koulutus, taikka sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, johon sisältyvät varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet opinnot sen laajuisina kuin valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään.

Lastentarhanopettajan tehtävään ovat kelpoisia siis joko yliopiston kasvatustieteellisen tiedekunnasta vähintään kandidaatiksi valmistuneet tai sosionomiksi (AMK) valmistuneet. Kuitenkin lastentarhanopettajan kelpoisuuden saadakseen sosionomilla täytyy olla sisällytettynä tutkintoon 60 opintopisteen laajuiset varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet opinnot. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen julkaisu 2007:18. 2007, 22.)

Sosionomi koulukuraattorina. 1.8.2014 voimaan astuva oppilas- ja opiskelijahuoltolaki määrittelee kuraattorin työn selkeästi sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattilaisten tehtäväksi. Ennen 1.8.2014 voimaan astuvaa lakia yleisen ohjeistuksen mukaan koulukuraattorilta on edellytetty sosiaalityöntekijän kelpoisuutta, mutta tehtävässä on toiminut myös muita ammattikuntia. Sosiaalityöntekijän asema vahvistui lakiuudistuksessa sekä sosionomit (AMK) saivat myös kelpoisuuden koulukuraattorin tehtävään. Sosiaalityöntekijän nimike on tehtävässä vastaava kuraattori ja sosionomin (AMK) nimike on kuraattori. (Talentian linjaukset opiskeluhuollosta 2014, 2-3.)

Sosionomin ylempi AMK-tutkinto. Sosionomin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon laajuus on 90 opintopistettä ja siihen voi hakeutua sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinnon tai jonkin muun siihen soveltuvan korkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt. Koulutukseen vaaditaan lisäksi kolmen vuoden työkokemus kyseisen tutkinnon alalta. Ylempi AMK-opiskelu liittyy tiiviisti työelämään ja tutkinnon voi suorittaa työn ohella. (Sosionomi (AMK), [viitattu 13.3.2014].)

Talentian urapolut (Nurme & Räisänen 2011, 38-39) tutkimuksen mukaan sosionomit ovat kiinnostuneita jatkokouluttautumisesta. 49 % sosionomeista suunnittelu aikovansa hakea ylempään ammattikorkeakouluun. Selvityksen mukaan sosionomin ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet ajattelevat työskentelevänsä viiden vuoden päästä kehittämis- ja johtotehtävissä. Kuitenkin 86 % vastaajista koki, ettei työnantaja ole tunnistanut koulutuksesta saatua osaamista.

4 TYÖSUHTEET

Työsuhteiden eri muotoja ovat kokoaikainen, osa-aikainen, vakituinen, määräaikainen, vuokratyö ja keikkatyö. Sosiaalialalla yleisimpiä työsuhteiden muotoja ovat vakituinen, määräaikainen ja osa-aikainen työsuhde. Työn lisääntyneiden epävarmuustekijöiden suuri tekijä on epätyypillisten työsuhteiden yleistyminen (Pärnänen & Sutela 2009, 149).

4.1 Vakituinen työsuhde

Vakituisella työllä tarkoitetaan työsuhdetta, joka on toistaiseksi voimassaoleva ja työpaikka on pysyvä. Toistaiseksi voimassa oleva työsuhde päättyy ainoastaan irtisanomiseen, jonka laittaa alulle joko työntekijä tai työnantaja. Työnantajalla pitää olla merkittävä syy irtisanomiseen, mutta työntekijällä ei tarvitse olla perusteita irtisanoutumiseen. Kokoaikainen vakituinen työ on työsuhteiden yleisin muoto. (Vakituinen työ, [viitattu 13.3.2014].) Työmarkkinoiden rakenne on kuitenkin pysynyt samankaltaisena 2000-luvulla. Tilastokeskuksen mukaan sekä 2000 että 2010 vuonna työllisistä noin 67 % oli jatkuvassa kokoaikaistyösuhteessa. (Jatkuva kokoaikatyö 12.12.2011.)

SOTENNA:n ennakkointihankkeen loppuraportin mukaan 2004 vuonna 34 % sosionomeista oli koulutusta vastaavassa vakituisessa työsuhteessa ja koulutusta vastaavassa määräaikaisessa työsuhteessa oli sitä vastoin 39 % sosionomeista (Vuorensyrjä ym. 2006, 195). Talentian 2011 vuonna tekemän tutkimuksen mukaan taas vakituisessa työsuhteessa oli 36 %, joka on noin yhden prosenttiyksikön alhaisempi kahden vuoden takaisesta selvityksestä (Nurme & Räisänen 2011, 23). Seinäjoen ammattikorkeakoulun seurantatutkimuksen mukaan taas työssäkäyvistä Seinäjoen ammattikorkeakoulusta kaikilta aloilta valmistuneista oli vakituisessa työsuhteessa jopa 68 % ja määräaikaisessa 32 %. Tutkimuksen mukaan taas sosiaali- ja terveysalalta valmistuneista oli huomattavan paljon harvemmin vakituisessa työsuhteessa (47 %). (Heikkilä, Katajavirta & Varamäki 2014, 32.)

4.2 Määräaikainen työ

Työsopimuksen solmimisen lähtökohtana on, että sopimus on voimassa toistaiseksi. Kuitenkin perustellun syyn tähden voidaan solmia määräaikaisia työsopimuksia (Salli 2012,13). Määräaikainen työsopimus voidaan solmia ainoastaan, kun työvoimantarve ei ole jatkuvaa. Päätymispäivä määräaikaisessa työsopimuksessa tulee olla määrätty joko päivämäärän, tietyn tehtävän loppuun saattamisen tai tietyn tapahtuman perusteella. (Moilanen 2013, 42).

Määräaikaiset työsuhteet ovat kehittyneet 80-luvulta noususuuntaisesti. 1980-luvulla määräaikaisia työsuhteiden osuus oli 11–12 prosenttia ja vuodesta 1991 määräaikaisten osuus alkoi kasvaa vuoteen 1997 saakka. Tällöin määräaikaisten palkansaajien osuus oli 17,4 prosenttia. Tämän jälkeen määräaikaiset työsuhteet ovat kuitenkin laskeneet ja vuonna 2008 määräaikaisia työsuhteita oli 14 prosenttia. (Pärnänen & Sutela 2009, 157). Määräaikaisuus työsuhteissa on naisilla yleisempää kuin miehillä. Palkansaajista määräaikaisia oli naisia 200 000 (18 %) ja miehiä taas 129 000 (12 %) vuonna 2010. (Työvoimatutkimus 2010, 5.) Määräaikaisten työsuhteiden palkat ovat vakituisten työsuhteiden palkkoja alhaisempia. Keskimääräinen tuntiansio määräaikaisessa työssä on 14,20€ ja vakituisessa työssä taas 16,70€ vuonna 2007 (Pärnänen & Sutela 2009, 226).

Epätypilliset työsuhteet, kuten määräaikainen työ, satunnainen työ ja keikkatyö ovat yleisiä sosiaalialalla. 2009–2010 vuosina valmistuneista Talentian jäsenistä 55 % työskentelee määräaikaisessa työsuhteessa ja määräaikaisuudet ovat lisääntyneet 5 % kahden vuoden takaisesta selvityksestä. Eriteltynä sosiaalialalta sosionomien (AMK) määräaikaisuuksien osuus on 59 %. Määräaikaisuuksien määrät sosiaalialalla ovat huomattavasti korkeampia kuin muilla korkeasti koulutetuilla aloilla. (Nurme & Räisänen 2011, 22.)

Määräaikainen työsuhde voidaan nähdä sekä positiivisena että negatiivisena asiana. Positiivinen puoli määräaikaisuudessa työntekijälle on, että hän voi tutustua eri työpaikkoihin ja on vapaa vaihtamaan työpaikkaa. Negatiivista taas on, että määräaikaisen työsuhteen jatkuminen on epävarmaa ja työntekijä ei voi suunnitella omaa tulevaisuuttaan kovinkaan pitkälle. (Pärnänen & Sutela 2009, 156). Talentian selvityksen mukaan sosiaalialalla määräaikaisten työsuhteiden hyvinä puolina

nähtiin olevan elämän valinnanvapaus sekä urautumisen välttäminen samaan työpaikkaan. Erityisesti monet vastavalmistuneet näkivät määräaikaisuuden olevan mahdollisuus kokeilla erilaisia työpaikkoja. Määräaikaisuuden negatiivisiksi puoliksi taas kohosivat työyhteisöön sitoutumisen vaikeudet, epävarmuus työpaikasta ja koulutuksiin pääsyn hankaloituminen. Elämä koettiin myös usein jatkuvan uuden työn etsimisenä ja määräaikaisuus nähtiin myös vaikuttavan tulevaisuuden suunnitelmiin. Määräaikaiset työsuhteet selittävät osaltaan sosionomien työttömyysjaksojen yleisyyttä ja selvitykseen vastanneista työttömyyden kokeneista 58 % piti määräaikaisuutta yhtenä työttömyyden syynä (Nurme & Räisänen 2011, 13, 26).

Määräaikainen työ voi olla työntekijälle joko toivottu tai ei-toivottu työsuhteen muoto. Määräaikaisessa työsuhteessa olevista palkansaajista noin neljäsosa ei halunnut pysyvää työtä vuonna 2012. Suurin osa heistä oli 15–24-vuotiaita ja tyypillinen määräaikaista työtä vapaaehtoisesti tekevä ryhmä on kesätyöntekijät. Määräaikaisessa työsuhteessa työskennellään kuitenkin usein siksi, että pysyvää työtä ei ole saatu. Määräaikaisen työn syyksi ilmoitti noin 66 prosenttia juuri vakituisen työn puuttumisen vuonna 2012 ja määrä nousi hiukan vuodesta 2011. (Osa-aikaiset ja määräaikaiset työsuhteet, 2014.)

4.3 Osa-aikatyö

Osa-aikatyöllä tarkoitetaan *”palkattua työntekijää, jonka säännöllinen työaika viikkotyöaikana tai keskimääräisenä työaikana enintään vuoden pituisena ajanjaksona laskettuna on lyhyempi kuin vastaavan kokoaikaisen työntekijän säännöllinen työaika.”* (1999/70/EY) (Direktiivi 3 lauseke 1. määritelmä)

Epätyypillisten työsuhteiden merkittävä muoto on osa-aikatyö. Osa-aikatyössä on kaksi eri puolta. Osa-aikatyö voi olla mahdollisuus tehdä työaikajoustoja, jolloin työnteon tuntimäärä määräytyy työntekijän oman jaksamisen ja elämäntilanteen mukaan. Kuitenkin osa-aikatyö voidaan nähdä myös alityöllisyytenä, jolloin työntekijä ei ole työllistynyt kokoaikaiseen työhön eikä myöskään tienaa kokoaikaisen palkkatuloa. Suomessa osa-aikatyöhön on kaksi erilaista järjestelmää: osittainen hoitovapaa sekä osa-aikaeläke. Osittainen hoitovapaa merkitsee lastenhoidollisista syistä viikko- tai päivätyöajan lyhentämistä. Osittaisella hoitovapaalla voi olla

siihen asti, kun lapsi on päättänyt peruskoulun toisen luokan. Osa-aikaeläke tarkoittaa taas sitä, että lyhentyneen työajan palkkamenetystä korvataan eläkkeellä. (Pärnänen & Sutela 2009, 150).

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen perusteella osa-aikaisia työntekijöitä oli 2013 vuonna 370 000 ja kaikista työntekijöistä suunnilleen 15 prosenttia oli osa-aikaisia. Osa-aikaisten työllistyneiden määrä on kasvanut vuodesta 1997 saakka. Naisilla osa-aikaisen työn tekeminen on yleisempää kuin miehillä. Naispalkansaajista osa-aikaisia oli 20 prosenttia ja miespalkansaajista osa-aikaisia oli vain 9 prosenttia vuonna 2013. (Osa-aikaiset ja määräaikaiset työsuhteet, 2014.)

Osa-aikaisen työn tekemisen suurin syy nähdään olevan opiskelu ja 2010 vuonna noin 30 prosenttia osa-aikaisista ilmoitti tämän syyksi. Juuri 15–24-vuotiailla työllistetyillä osa-aikaisen työn tekeminen on yleistä. Omaan elämäntilanteeseen liittyviä muita syitä olivat lasten tai omaisen hoito sekä omaan terveyteen liittyvät syyt. Osa-aikaisista palkansaajista vajaa kolmannes ilmoitti osa-aikaisuuden syyksi, että koko-aikaista työtä ei ollut saatavilla. (Työvoimatutkimus 2010, 9.) Kuitenkin osa-aikaisuutta verrattuna muihin EU-maihin Suomessa osa-aikaisuus on harvinaisempaa (Pärnänen & Sutela 2009, 152).

4.4 Uralla eteneminen

SeAMK:in seurantatutkimuksen mukaan Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 2009–2012 vuosina valmistuneista nuorista arvioi etenemismahdollisuuksiaan keskimääräiseksi työssään. Tutkimuksesta myös ilmenee, että valmistuneet olivat kiinnostuneita jatko-opinnoista. Lähes 70 % oli kiinnostunut jonkinlaisista jatko-opinnoista. Nuorista 42 % oli kiinnostunut ylemmästä ammattikorkeakoulusta ja yli kolmannes oli taas kiinnostunut yliopisto-opinnoista. Sosiaali- ja terveysalalta valmistuneista taas 45 % oli kiinnostunut ylemmästä ammattikorkeakoulusta ja 42 % oli kiinnostunut yliopisto-opinnoista. (Heikkilä, Katajavirta & Varamäki 2014, 43–45.)

Talentian urapolku selvityksen mukaan vastavalmistuneiden sosionomien (AMK) keskiansio on 2190€. 2009 vuodesta sosionomien keskiansiot ovat nousseet 164€ ja 2007 vuodesta 398€. Kuitenkin sosionomien (AMK) keskipalkka on edelleen alle

suomalaisen keskipalkan, joka oli 2009 vuonna 3020. Lähes puolet sosionomeista harkitsi alan vaihtamista. Talentian selvityksen mukaan vastavalmistuneet sosionomit (AMK) ovat todella kiinnostuneita jatkokouluttautumisesta. Selvityksen mukaan enemmistö suunnitteli lisäkouluttautuvansa tai opiskelevansa kokonaan uuden tutkinnon. €.(Nurme & Räsänen 2011, 34–35, 37.)

5 TYÖKENTÄ JA TULEVAISUUS

5.1 Sosionomien (AMK) työkenttä

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestön mukaan sosiaalialan korkeakoulutetut toimivat esimerkiksi sosiaalitoimistossa, vanhustyössä, lastenkodeissa, päiväkodeissa, kouluissa, terveydenhuollossa, kehitysvammaisten palvelulaitoksissa, perheneuvoloissa, päihdehuollossa, kuntouttavassa työtoiminnassa sekä projekti- ja järjestötehtävissä (Sosiaalialan työ, [viitattu 14.7.2014]). Sosiaalialan tehtävärakennesuosituksissa on kerrottu eri alojen tehtäväjaosta sosiaalialan tehtävissä eri asiakasryhmien parissa.

Lastensuojelu. Lastensuojelussa sosiaalialan tehtävärakennesuositusten mukaan lastensuojelussa vireilletulovaiheessa sosiaaliohjaajan tehtäviin kuuluu: lapsen palvelutarpeen ja huolen tunnistaminen sekä lastensuojeluilmoituksen vastaanotto. Palvelutarpeen arvioinnissa sosiaaliohjaajan tehtäviä ovat: lastensuojelutarpeen selvittäminen ja palveluohjaus. Palvelusuunnitelman laatimisessa sosiaaliohjaajan tehtäviä taas ovat asiakkaan suunnitelman tekeminen moniammatillisessa tiimissä. Toteutusvaiheessa sosiaaliohjaajalle kuuluu asiakkaan neuvonta ja ohjaus sekä psykososiaalinen työ, perhetyön toteuttaminen sekä laitoksessa vastuu hoito- ja kasvatustehtävistä, avohuollon tukitoimet sekä jälkihuolto. Arvioinnissa sosiaaliohjaaja arvioi palveluiden vaikutusta asiakkaan tilanteeseen, palvelusuunnitelmaa ja lapsen edun toteutumista. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu ja 2007:14, 30–31.) Lastensuojelussa sosionomi (AMK) työskentelee lastensuojelulaitoksissa tai lastensuojeluyksiköissä sosiaaliohjaajana, lähikasvattajana tai vastaavana ohjaajana (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2009, 87).

Ikääntyneiden palvelut. Ikääntyneiden palveluissa sosiaaliohjaajat vastaanottavat kotipalvelun tilaukset ja tekevät ehkäisevän kotikäynnin. Sosiaaliohjaaja on mukana SAS-tiimissä ja tekee palveluohjausta. Sosiaaliohjaajalla on yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa kokonaisvastuu sosiaalipalveluista ja sosiaaliohjaaja laatii moniammatillisessa tiimissä avo- ja laitoshoidon hoito- ja palvelusuunnitelman. Ohjaaja hoitaa asiakkaan asiaa viranomaisverkostoissa ja tukee asiakkaan itsenäistä suoriutumista. Ohjaaja arvioi palvelusuunnitelmaa moniammatillisessa tiimissä ja

arvioi toimien vaikutusta asiakkaan tilanteeseen. Päätösvaiheessa sosiaaliohjaaja ja sosiaalityöntekijä päättävät asiakkuuden perusteellisen arvioin jälkeen. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2007:14, 34–35.) Ikääntyneiden palveluissa sosiaalipalveluissa sosionomi (AMK) työskentelee sosiaaliohjaajana, palveluohjaajana tai kotihoidon ohjaajana (Mäkinen ym. 2009, 89).

Vammaistyö. Vammaistyössä sosiaaliohjaaja tarvittaessa osallistuu palvelutarpeen arviointiin. Palveluohjauksen toteutus kuuluu sosiaaliohjaajalle ja sosiaaliohjaaja hoitaa asiakkaan asioita viranomaisverkostoissa sekä lähihoitajan kanssa tukee asiakkaan itsenäistä suoriutumista. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2007:14, 36.) Vammaistyössä sosionomilla (AMK) on monia erilaisia ammatinimikkeitä, kuten vammaispalvelun ohjaaja, kehitysvammaisten ohjaaja, asumispalveluohjaaja, päivätoiminnan ohjaaja, kuntoutuksen ohjaaja, työtoiminnan ohjaaja, ammattiohjaaja ja sosiaaliohjaaja (Mäkinen ym. 2009, 90).

Aikuisten palvelut. Aikuisten palveluissa sosiaaliohjaajan työtä pääasiassa on asiakkaan ja asiakkaan läheisten kanssa työskentely, palveluohjaus ja viranomaisverkostoissa asiakkaan asian hoitaminen. Aikuisten palveluissa sosiaaliohjaajan työtä on asiakkaan aktivoiminen, taloudellinen neuvonta ja ohjaus sekä toiminta, joka vahvistaa asiakkaan voimavaroja. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2007:14, 40–41.) Aikuisten palveluissa sosionomin (AMK) työnimikkeinä yleensä on joko sosiaaliohjaaja, palveluohjaaja, työvoimapalveluohjaaja tai asumisneuvoja (Mäkinen ym. 2009, 91).

Päiväkodit. Päiväkodeissa lastentarhanopettajan tehtäviin kuuluu etenkin opetus ja pedagogiikka, lapsiryhmien ohjaaminen, tukeminen kotikasvatuksessa, psykososiaalinen työ sekä lasten tuen ja hoidon varmistaminen lapsille, jotka tarvitsevat erityistä tukea ja hoitoa. Lastentarhanopettajat vastaavat toiminnan suunnittelusta ja toteuttamisesta. Toiminnan arvioinnin ja kehittämisen vastuu on myös lastentarhanopettajilla. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2007:14, 45.) Sosionomit (AMK) työskentelevät lasten, nuorten ja perheiden kanssa muun muassa: lastentarhanopettajana, perhepäivähoidon ohjaajana, koulun kasvatusohjaajana ja nuorten ohjaustehtävissä (Mäkinen ym. 2009, 88).

5.2 Tulevaisuus sosiaalialalla

”Jokaisen järjestelmän on reagoitava toimintaympäristön muutoksiin, jotta se pysyisi ylläpitämään toimintakykynsä.” (Sipilä 2005, 26)

SOTENNAN loppuraportissa arvioidaan, että Suomessa väestörakenne tulee muuttumaan ja 2030 vuonna yli 47-vuotiaita on 13,8 % suomalaisista. Nuorten ikäluokan on taas arvioitu pienenevän. Sosiaalipalveluja tarvitsevien lukumäärä kohoaa merkittävästi ja nuorisoikäluokkien väheneminen aiheuttaa sosiaalialalle hakeutuvien määrän supistumista. Tällöin on todella tärkeää, että sosiaalialan imago pysyy hyvänä ja vetovoimaisena. SOTENNAN ennakointihankkeen oletuksena on, että sosiaali- ja terveystyövoimien osuus kaikista työllisestä työvoimasta kasvaa sekä koulutustason arvioidaan nousevan sosiaalipalveluiden toimialalla. (Vuorensyrjä, Borgman, Kemppainen, Mäntysaari & Pohjola 2006, 21–24.)

Työvoimatarpeet sosiaalialalla. Eläkkeelle jäämisen, työkyvyttömyyden ja kuolleisuuden vuoksi 2025 vuoteen mennessä sosiaalialalta poistuu noin 47,4 % 2008 vuoden työvoimasta. Vuoteen 2025 mennessä sosiaali- ja terveysalalla tulee olemaan parhaimmassakin tapauksessa lähes 20 000 henkilön työvoimavajaus ja huonoimmassa tilanteessa 59 000 henkilön työvoimavajaus. Työvoimavajaus sosiaali- ja terveysalalla koskee erityisesti lasten päivähoidon, sosiaalityön, erikois- ja osastolääkärien tehtäviä sekä perus- ja lähihoitajien työtä. Työvoimavajeesta selviytymiseen tarvitaan työvoiman rekrytointia myös maan ulkopuolelta ja haasteena tässä on kielitaito ja kielikoulutus sekä työvoiman ja johdon valmennus monikulttuurisuuteen. (Koponen, Laiho & Tuomaala 2012, 22–23 & 36.)

Sosiaalihuollon työvoimavaje. Kunnallisen työmarkkinalaitoksen selvityksen mukaan työvoimavaje sosiaalihuollossa oli 2012 vuonna 3,2 prosenttia. Työvoimavajetta oli suhteellisesti eniten sosiaalityöntekijöistä, erityissosiaalityöntekijöistä, perhepäivähoitajista ja erityislastentarhanopettajista. Selvityksestä käy ilmi, että sosiaalityöntekijän tehtävissä toimivista työntekijöistä 18 % ei täytä sosiaalityöntekijän kelpoisuusvaatimusta. (Työvoimavaje 2013.)

Sosionomien (AMK ja ylempi AMK) työllistymiseen ja työhön vaikuttavat palveluiden toteuttamistavat. Kuntien palveluiden ulkoistaminen voi vaikuttaa työntekijöihin

kielteisellä tavalla, sillä ulkoistamisesta johtuen saatetaan työt tuottaa jatkossa määräaikaisten työsuhteilla ja halvemmalla työvoimakustannuksella. Jos näin tapahtuisi, saattaisi suuri osa sosionomeista (AMK ja ylempi AMK) pyrkiä muille aloille ja työtehtäviin. Tulevaisuudessa kilpailu osaavasta työvoimasta ulottuu kaikille aloille ja kenties jokin enemmän kilpailukykyinen ala saattaa vetää sosionomeja (AMK ja ylempi AMK) pois sosiaalialalta. (Vuorensyrjä ym. 2006, 202.)

Osaamistarpeet sosiaalialalla. Tulevaisuudessa ammatillisen osaamisen tärkeys kohoaa sosiaalialalla. Sosiaalialan kestäviä arvoja tarvitaan osaamisen lähtökohdaksi toimiessa tiedossa olevien muutosten keskellä. Näitä kestäviä arvoja ovat: ihmisyyden kunnioittaminen, kansalaisten subjektisuuden ja omien voimavarojen vahvistaminen, sosiaalisen toimintakyvyn ja osallisuuden mahdollistaminen sekä sosiaalisten oikeuksien turvaaminen. Sosionomien (AMK ja ylempi AMK) ammatillisuuden kehittämiskohteena osaamisessa on kyky toimia työyhteisössä rikastuttavien yhteisöjen ja työtoveruuden rakentajana. Lisäksi sosionomien erityisosaamista tulisi kehittää toiminnan tutkimisessa ja kehittämisessä sekä ongelmanratkaisutaidoissa. Yhteiskunnallisten toimintaympäristöjen muutosten tähden sosiaalialan ammattilaiselta vaaditaan osaamispotentiaalia kaikilla sosiaalialan työalueilla riippumatta siitä, minkä ikäisten asiakkaiden tai minkäläisten ilmiöiden keskellä kulloinkin työskentelee. (Vuorensyrjä ym. 2006, 207–208.)

6 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

6.1 Tutkimuksen suorittaminen

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää Seinäjoelta 2012 ja 2013 vuosina valmistuneiden sosionomien (AMK) työllistymistä. Tavoite on saada selville, kuinka pian valmistuneet sosionomit työllistyivät valmistumisen jälkeen ja mitkä seikat helpottivat työnsaantia ja mitkä taas vaikeuttivat sitä. Tavoitteena on myös saada tietoutta sosionomien tyytyväisyydestä työhönsä sekä tutkintoonsa. Tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitkä asiat vaikuttivat 2012 ja 2013 vuosina valmistuneiden sosionomien (AMK) työllistymiseen?
2. Ovatko 2012 ja 2013 vuosina valmistuneet sosionomit (AMK) tyytyväisiä työhönsä?
3. Ovatko 2012 ja 2013 vuosina valmistuneet sosionomit (AMK) tyytyväisiä tutkintoonsa?
4. Mitä tulevaisuuden suunnitelmia 2012 ja 2013 vuosina valmistuneilla sosionomeilla (AMK) on?

Opinnäytetyö tehdään yhteistyössä Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosiaali-ja terveystieteiden kanssa. Tutkimuslupahakemus tehtiin Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosiaali-ja terveystieteiden yksikölle. Yksikön johtaja myönsi tutkimusluvan ja luvan käyttää winha-rekisterissä olevia sähköpostiosoitteita, sillä opinnäytetyö tehdään yhteistyössä SeAMK:in sosiaali-ja terveystieteiden kanssa ja se hyödyttää yksikön toiminnan ja koulutuksen kehittämistä.

Opinnäytetyö on määrällinen tutkimus, jossa käytettiin sähköistä kyselylomaketta. Kysely lähetettiin vastaajien sähköpostiin, jossa oli linkki Webropol-ohjelmaan tehtyyn kyselyyn sekä saatekirje. Tutkimukseen valituille lähetettiin saatekirje, jossa motivoitiin sosionomeja vastaamaan kyselyyn. Saatekirje muotoiltiin huolella, että se olisi mahdollisimman selkeä ja ymmärrettävä sekä se toisi mahdollisimman paljon kiinnostusta vastata tulevaan kyselyyn. Vastausajan puolesta välissä lähetettiin kyselystä myös muistutusviesti sellaisille henkilöille, jotka eivät olleet vastaan-

neet kyselyyn ja muistutusviestin avulla saatiin lisää vastauksia. Kysely lähetettiin vastaajille 6.5.2014 ja viimeisimmäksi vastauspäiväksi asetettiin 19.5.2014. Yhteensä vastauksia kyselystä saatiin 57 kappaletta. Vastausprosentiksi tuli tällöin 37 %. Kuitenkin osa sähköpostiosoitteista oli Seinäjoen ammattikorkeakoulun sähköpostiosoitteita ja voidaan olettaa, että ne eivät olleet enää toiminnassa heidän valmistumisensa jälkeen. Kyselyssä oli taustatietoihin liittyviä kysymyksiä, työllistymiseen liittyviä kysymyksiä, kysymyksiä tyytyväisyydestä työhön ja tutkintoon sekä lopuksi kaksi kysymystä liittyen vastaajien tulevaisuuteen. Yhteensä kysymyksiä kyselylomakkeessa oli 29 kappaletta. Kaikki saadut vastaukset analysoitiin SPSS-tilasto-ohjelmalla, jonka avulla tehtiin frekvenssitaulukoita ja ristiintaulukoituja kuvia.

6.2 Kohderyhmä

Kohderymänä tutkimuksessa oli Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 2012 ja 2013 vuonna valmistuneet sosionomit. Vastaajien sähköpostiosoitteet saatiin Seinäjoen ammattikorkeakoulun Winha-rekisteristä valmistuneiden opiskelijoiden jättämistä sähköpostiosoitteista ja kysely lähetettiin kaikille Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 2012 ja 2013 vuonna valmistuneille sosionomiopiskelijoille, joiden sähköpostiosoitteet saatiin yksikön johtajan luvalla SeAMKin Winha-rekisteristä. Tämä kysely lähetettiin yhteensä 154 henkilölle ja kyselyyn saatiin vastauksia yhteensä 57 vastaajalta.

6.3 Tutkimusmenetelmä

Tutkimukseen valittiin määrällisen tutkimusote. Määrällinen tutkimus on hyvä tämän kaltaiselle tutkimukselle, sillä sen avulla saadaan suuri joukko vastaajia ja yleistettävää tietoutta Seinäjoella valmistuneista sosionomeista. Määrällisessä tutkimuksessa tutkittavia asioita käsitellään yleisesti esittäen havainnot numeroiden kautta. Tutkimustulos on taas objektiivinen, kun se ei riipu tutkijasta. (Vilkka 2007, 13–14.) Tutkimuksen mittarina käytän kyselylomaketta.

Kyselytutkimuksen etuna on mahdollisuus laajan tutkimusaineiston keräämiseen, jossa on paljon vastaajia sekä monia kysymyksiä. Kyselymenetelmä on myös tehokas menetelmä, joka säästää tutkijan aikaa ja huolellisesti laaditun lomakkeen aineisto pystytään ripeästi saamaan tallennettuun muotoon ja analysoimaan tietokoneen avulla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 190.)

Kyselyssä käytettiin monivalintakysymyksiä, asteikkoihin perustuvaa kysymystyyppiä sekä myös avoimia kysymyksiä rinnastettuna monivalintakysymyksiin. Monivalintakysymyksissä on valmiit numeroidut vastausvaihtoehdot ja vastaaja sai merkitä rastin haluamaansa vaihtoehtoon (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 194). Hirsjärvi ym. kertovat teoksessaan, että avoimissa kysymyksissä esitetään kysymys ja vastaukselle jätetään avoin tila. Asteikkoihin perustuva kysymystyyppiä taas esitetään väittämä, johon vastaaja saa valita lähinnä omaa mieltä olevan vaihtoehdon. Asteikon toisessa päässä voi esimerkiksi olla vaihtoehto täysin samaa mieltä ja toisessa päässä taas täysin erimieltä.

6.4 Luotettavuus

Kyselyn 154 lähetetystä kyselykutsusta vastauksia saatiin 57 vastaajalta. Vastaajien määrää voidaan pitää riittävänä ja tuloksia suuntaa antavina. Reliabiliteetilla tutkimuksessa tarkoitetaan mittaustulosten toistettavuutta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 226). Sisäisellä reliabiliteetilla tutkimuksessa tarkoitetaan, että sama tilastoyksikkö mitataan useampaan kertaan ja tulos on sama. Ulkoisella reliabiliteetilla taas sitä että mittaukset voidaan toistaa muissa tutkimuksissa. (Heikkilä 2008, 187.) Kyselyssä ei kysytty samaa tilastoyksikköä useampaan kertaan, ettei kyselystä tulisi liian raskasta vastata. Kuitenkin kysymykset liittyvät toisiinsa ja täydentävät muita kysymyksiä. Ulkoinen reliabiliteetti on kohtalaisen hyvä, kun vastaajia saatiin kyselyyn 57 vastaajaa.

Validiudella tarkoitetaan mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata sitä, mitä sen on tarkoitus mitata (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 226). Tutkimuksen validiteetti on hyvä ja tutkimuksessa pyrittiin saamaan vastauksia tutkimuskysymyksiin, jotka liittyivät työllistymiseen, sosionomien tyytyväisyyteen tutkintoon ja työhön sekä sosionomien tulevaisuuden suunnitelmiin. Tulokset osuudessa käsi-

tellään kyselystä saatuja tuloksia, joista ilmenee, että kyselyn kautta on saatu hyvin vastauksia sosionomien (AMK) työllistymiseen liittyvistä asioista. Kuitenkin kyselyssä olisi voinut olla vielä syventäviä kysymyksiä liittyen tyytyväisyydestä tutkintoon ja tulevaisuus osioon. Tällöin kyselystä kuitenkin olisi voinut tulla liian laaja ja raskas. Suurin osa kyselyn kysymyksistä on helposti ymmärrettäviä ja vastaajat ovat oletettavasti ymmärtäneet kysymykset samalla tavalla.

6.5 Eettisyys

Hämeen ammattikorkeakoulun internet sivuilla (Tutkimuksen eettisyys, [viitattu 4.7.2014]) on lueteltu tieteellisen tutkimuksen eettisyyteen liittyviä asioita, joita ovat muun muassa: huolellisuus ja tarkkuus tutkimuksessa, tallentamisessa, esittämisessä ja arvioinnissa. Seuraavassa kohdassa on, että tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmät tulee olla eettisesti kestäviä sekä julkaiseminen tulee olla avointa. Muiden tutkijoiden työ tulee myös huomioida sekä suunnittelu, toteutus ja raportointi tulee tehdä vaatimusten mukaan. Tutkittavien vastaajien asema ja oikeudet sekä velvollisuudet tulee olla selkeästi määriteltyjä.

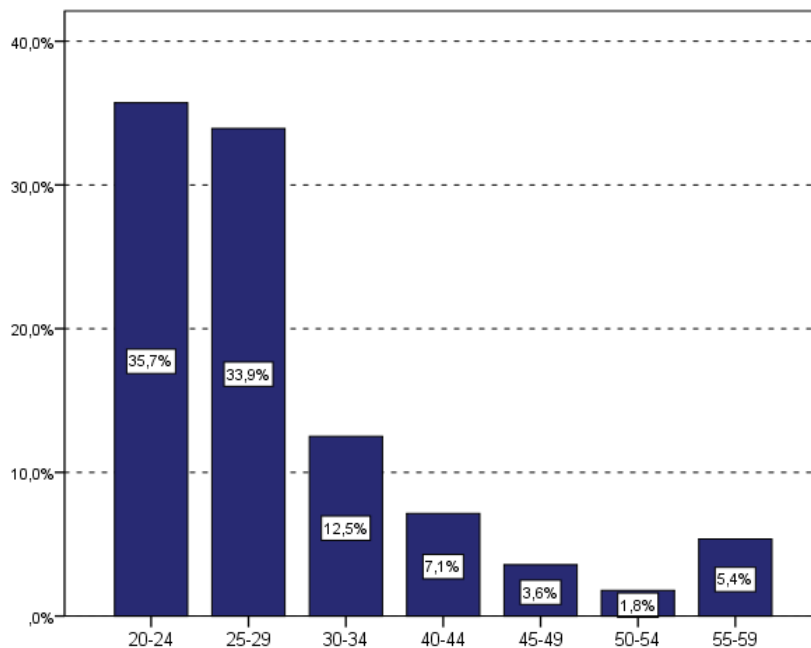
Opinnäytetyössä noudatettiin huolellisuutta ja tarkkuutta tutkimusta tehdessä ja tiedonhankintamenetelmät ovat olleet eettisesti kestäviä. Teoriaosuudessa on käytetty tuoreita ja luotettavia lähteitä ja tutkimusmenetelmät ovat olleet tutkimukselle sopivat. Tutkimuksen eettisyydessä on tärkeää, että tutkittavia henkilöitä ei voi yhdistää yksittäisiin vastauksiin. Tutkimuksessa ei ilmene missään vaiheessa tutkittavien henkilöiden nimiä ja raportointi on toteutettu, niin ettei vastaajia voida tunnistaa. Kyselyyn vastaaminen on myös ollut kyselyn vastaajille täysin vapaaehtoista.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimuksen tulokset esitellään tutkimuskysymyksien mukaan, joita olivat: työllistymiseen vaikuttavat asiat, tyytyväisyys työhön, tyytyväisyys tutkintoon ja tulevaisuus. Aluksi kuitenkin käydään läpi vastaajiin liittyvät taustatiedot, joista saa tärkeää tietoutta vastaajista ja esimerkiksi, miten suurelle alueelle valmistuneet sosionomit ovat levittäytyneet valmistuttuaan.

7.1 Vastaajien taustatiedot

Ikäjakauma. Kyselyssä vastaajat kirjoittivat ikänsä vuosina ja ikäluokat muodostettiin myöhemmin ikien mukaan. Vastaajien iät jaettiin kahdeksaan eri luokkaan, jotka olivat 20–24, 25–29, 30–34, 35–39, 40–44, 45–49, 50–54 ja 55–59. Ikäluokassa 35–39 ei ole vastaajia. Ikäjakaumakuviosta ilmenee, että eniten vastaajat sijoittuvat 20–24 ikäluokkaan. Seuraavaksi eniten vastaajia on luokassa 25–29. 12,5 % vastaajista sijoittuu ikäluokkaan 30–34.

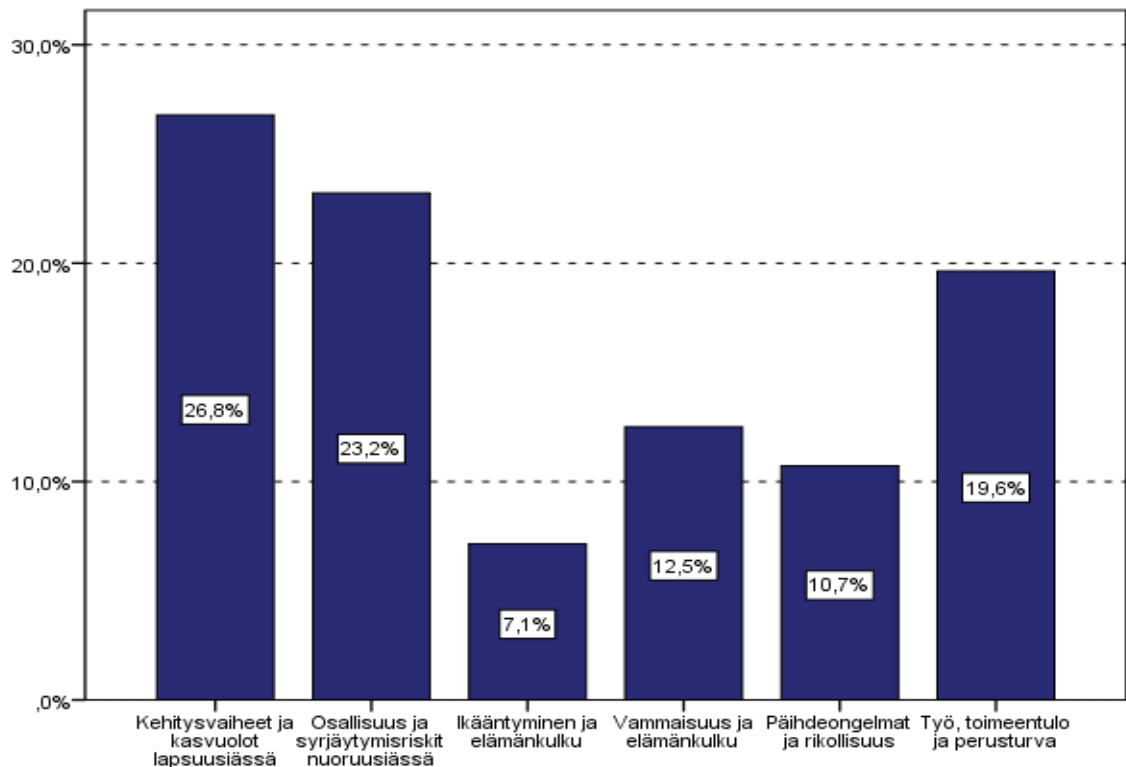
Kuvio 1 Ikäjakauma.

Sukupuoli. Kyselyyn osallistuneista sosionomeista suurin osa eli 53 olivat naisia ja 4 olivat miehiä. Tämän voidaan nähdä johtuvan siitä, että sosionomi koulutuksesta valmistuu enemmän naisia kuin miehiä. Tämä osoittaa sen miten paljon vähemmän miehiä hakeutuu sosiaaalialalle kuin taas valtaosa hakeutujista ovat naisia.

Aikaisempi koulutus. Kolmannessa kysymyksessä kysyttiin vastaajilta heidän aikaisempaa koulutusta ennen ammattikorkeakoulututkintoa. 49,1 % vastaajista vastasi, että aikaisempi koulutus oli ylioppilastutkinto ja toiseksi eniten vastauksia keräsi ammattikoulututkinto, 24,6 %. Seitsemällä prosentilla oli kaksoistutkinto aikaisempaan koulutuksena. Seitsemällä prosentilla vastaajista oli aikaisempaan koulutuksenaan jokin sosiaali- ja terveystieteiden tutkinto. 12,3 % oli aikaisempaan tutkintona jokin muu tutkinto, kuin edellä mainittu. Näitä tutkintoja olivat liikunnan ammattitutkinto, rakennusteknikko, opistotason koulutus, kristillinen opisto, merkonomi ja ammattitutkinto.

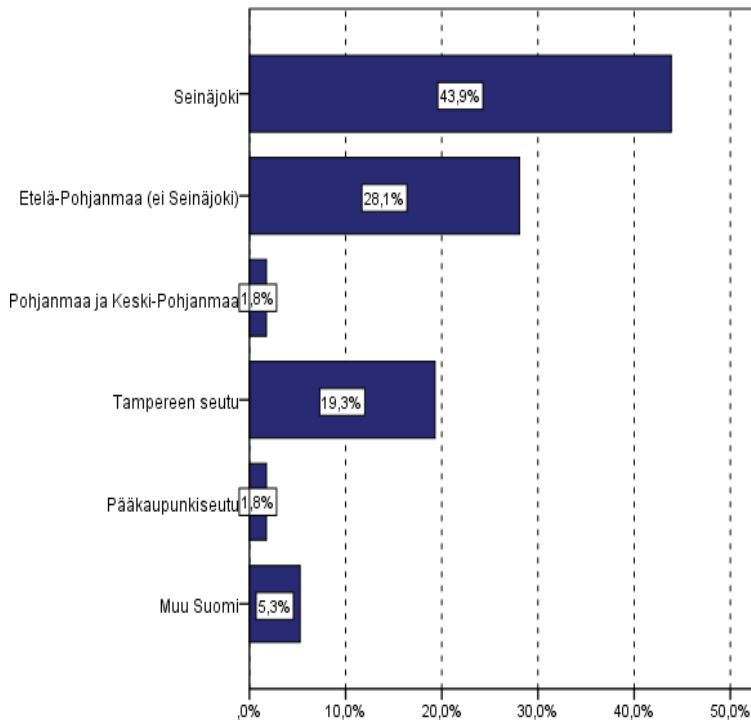
Valmistuminen. Vastaajilta tiedusteltiin myös valmistumisajankohtaa yhtenä taustamuuttujana. Valtaosa vastaajista on valmistunut nuorisoryhmistä joko 2012 tai 2013 vuotena. 2012 vuotena nuorisoryhmästä valmistui 41,1 % kysymykseen vastanneista vastaajista ja 2013 vuotena nuorisoryhmästä valmistui 39,3 % vastaajista. Aikuisryhmästä valmistui 2012 vuotena 16,1 % vastaajista ja 2013 vuotena 3,6 % vastaajista. Kysymykseen ei vastannut 1 vastaaja.

Sektoriopinnot. Kyselyssä kysyttiin vastaajilta heidän sektoriopintokokonaisuutta, jossa he opiskelivat. Eniten vastaajista oli opiskellut ”kehitysvaiheet ja kasvuolot lapsuusiässä” -sektorissa, 26,8 % vastaajista. Seuraavaksi eniten opiskeli ”osallisuus ja syrjäytymisriskit nuoruusiässä” -sektorissa, 23,2 % vastaajista. Kolmanneksi eniten opiskeli ”työ, toimeentulo ja perusturva” -sektorissa, 19,6 % vastaajista. Kysymykseen ei vastannut 1 vastaaja.

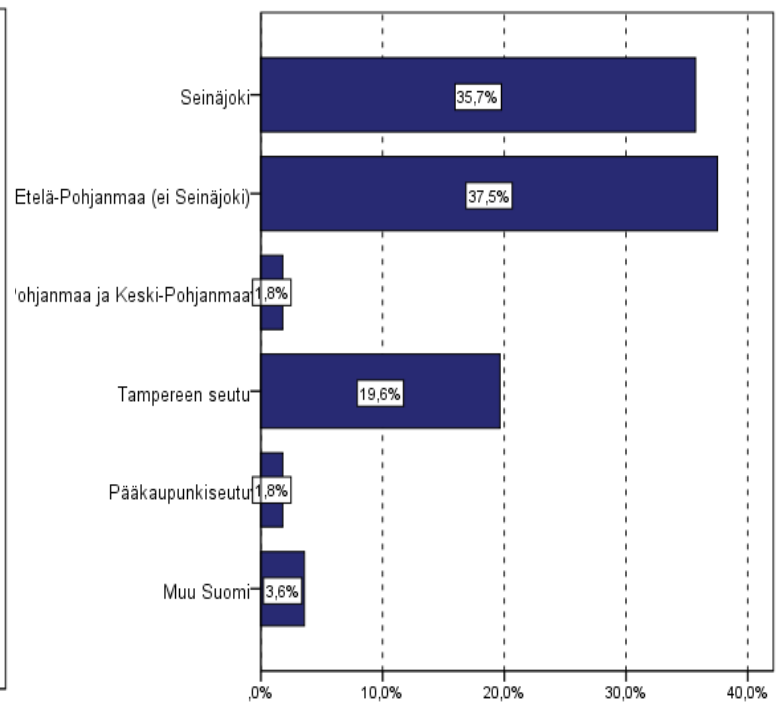

Kuvio 2. Sektoriopinnot.

Asuinpaikka ja työpaikkakunta. Kyselyn neljännessä kysymyksessä kysyttiin vastaajien nykyistä asuinpaikkakuntaa ja viidennessä kysymyksessä kysyttiin vastaajien nykyisen työpaikan sijaintia. Vastaajista 43,9 % nykyinen asuinpaikkakunta on Seinäjoki. 28,1 % on asuinpaikkanaan jokin muu Etelä-Pohjanmaan kunta kuin Seinäjoki. 19,3 % vastaajista asuu Tampereen seudulla ja pääkaupunkiseudulla asuu vain 1,8 % kyselyyn vastaajista.

Kuvio 3. Asuinpaikkakunta

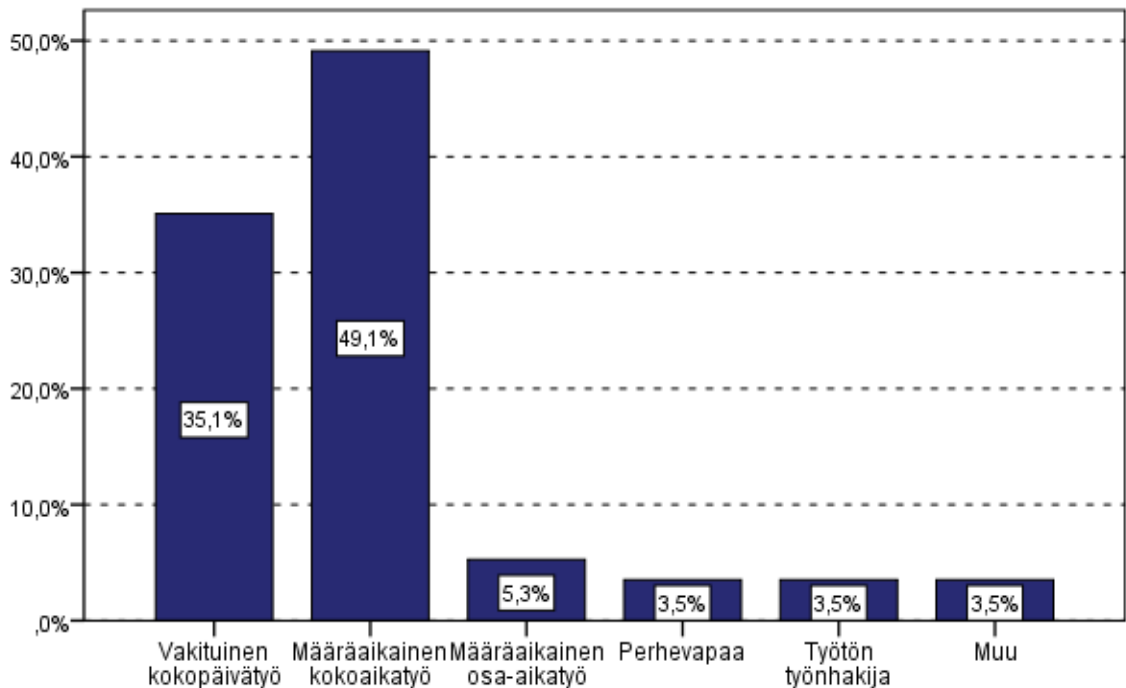

Kuvio 4. Työpaikan sijainti.

Kyselyyn vastaajien työpaikan sijaintina on 35,1 % Seinäjoki, joka on pienempi kuin Seinäjoella asuvien vastaajien määrä. Muualla Etelä-Pohjanmaan alueella työpaikka sijaitsee 36,8 % vastaajista, joka taas on suurempi kuin Etelä-Pohjanmaalla (ei Seinäjoella) asuvien määrä. Tampereen seudulla työpaikka sijaitse 19,3 % vastaajista ja pääkaupunkiseudulla 1,8 % vastaajista.

7.2 Työllistymiseen vaikuttavat asiat

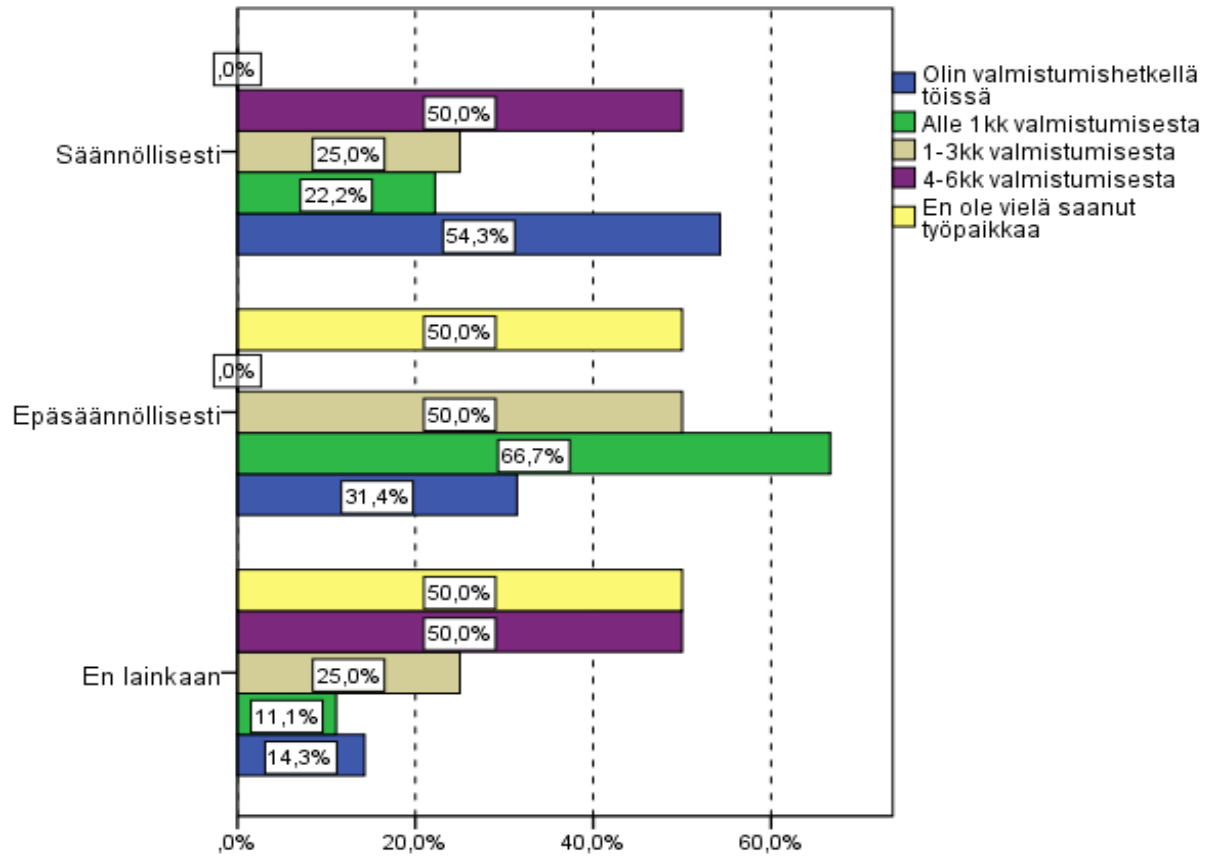
Nykyinen tilanne. Seitsemäs kysymys koski vastaajien nykyistä tilannetta. Vaihtoehtoina kysymyksessä oli: vakituinen kokopäivätyö, vakituinen osa-aikatyö, määräaikainen kokopäivätyö, määräaikainen osa-aikatyö, yrittäjä, päätoiminen opiskelu, työvoimapolitiittinen tai vastaava koulutus, perhevapaa, työtön työnhakija ja muu. Eniten vastauksia kerännyt vaihtoehto oli määräaikainen koko-aikatyö eli sen valitsi 49,1 % vastaajaa. Seuraavaksi eniten vastauksia tuli kohdasta vakituinen kokopäivätyö, eli 35,1 %. Työttömiä työnhakijoita oli kaikista vastaajista vain 2 vastaajaa eli 3,5 % kaikista vastaajista.

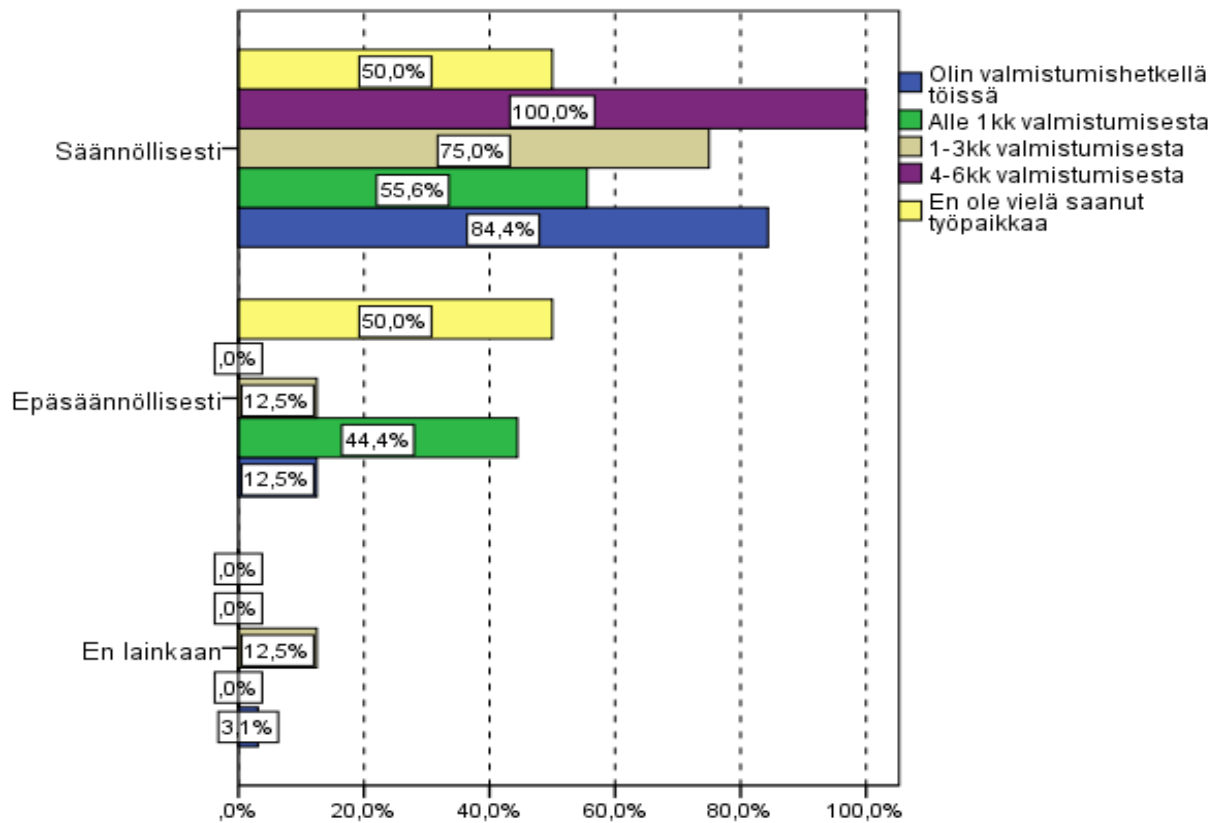
Kuvio 5. Nykyinen tilanne.

Nykyisen asuinpaikan suhde nykyiseen tilanteeseen kertoo, että Seinäjoella asuvista vastaajista vakituudessa kokopäivätyössä on 24,0 % ja määräaikaisessa kokopäivätyössä 48,0 %. Yllättävää on, että muulla Etelä-Pohjanmaalla kuin Seinäjoella asuvista vastaajista työskenteli vakituudessa kokoaikatyössä taas jopa 50,0 % ja määräaikaisessa kokoaikatyössä taas 43,8 %.

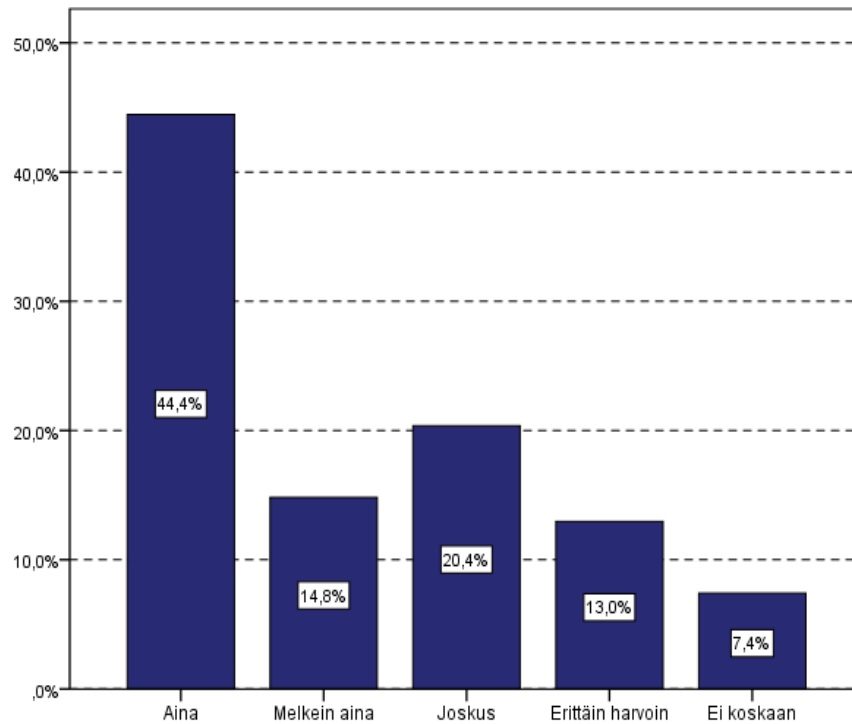
Vastaajien nykyistä tilannetta ristiintaulukoitiin opiskeluaikaisen työnteon kanssa. Ristiintaulukoinnista huomataan, että opiskeluaikainen työskentely on vaikuttanut valmistuneiden sosionomien tilanteeseen. 54,3 % sosionomeista, jotka ovat työskennelleet opiskeluaikana lukukausien aikana säännöllisesti, ovat olleet valmistumishetkellä töissä. Kun taas tarkasteltiin työskentelyä loma-aikoina, niin jopa 84,4 % sosionomeista, jotka ovat työskennelleet loma-aikoina, ovat olleet valmistumishetkellä töissä. Kuviosta huomataan myös, että kaikki lukukausina säännöllisesti työskennelleet ovat saaneet tähän mennessä työpaikan.

Kuvio 6. Opiskeluaikainen työskentely lukukausina.

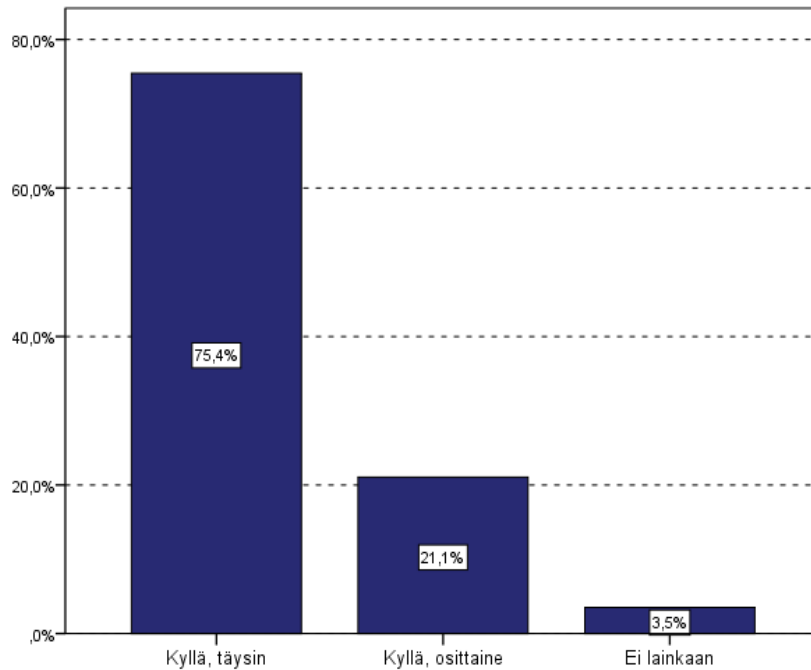
Kuvio 7. Opiskeluaikainen työskentely loma-aikoina.

Kuvio 8. Opiskeluaikainen työ oli sosiaaalialan työtä.

Kyselyssä kysyttiin vastaajilta myös sitä, että onko heidän opiskeluaikainen työnsä ollut sosiaaalialan työtä ja tähän kysymykseen vastasi 54 vastaajaa. 44,4 % kysymykseen vastanneista kertoi, että heidän opiskeluaikainen työnsä on ollut aina sosiaaalialan työtä. 14,8 % vastanneista kertoo työn olleen sosiaaalialan työtä melkein aina ja 20,4 % se on ollut joskus sosiaaalialan työtä.

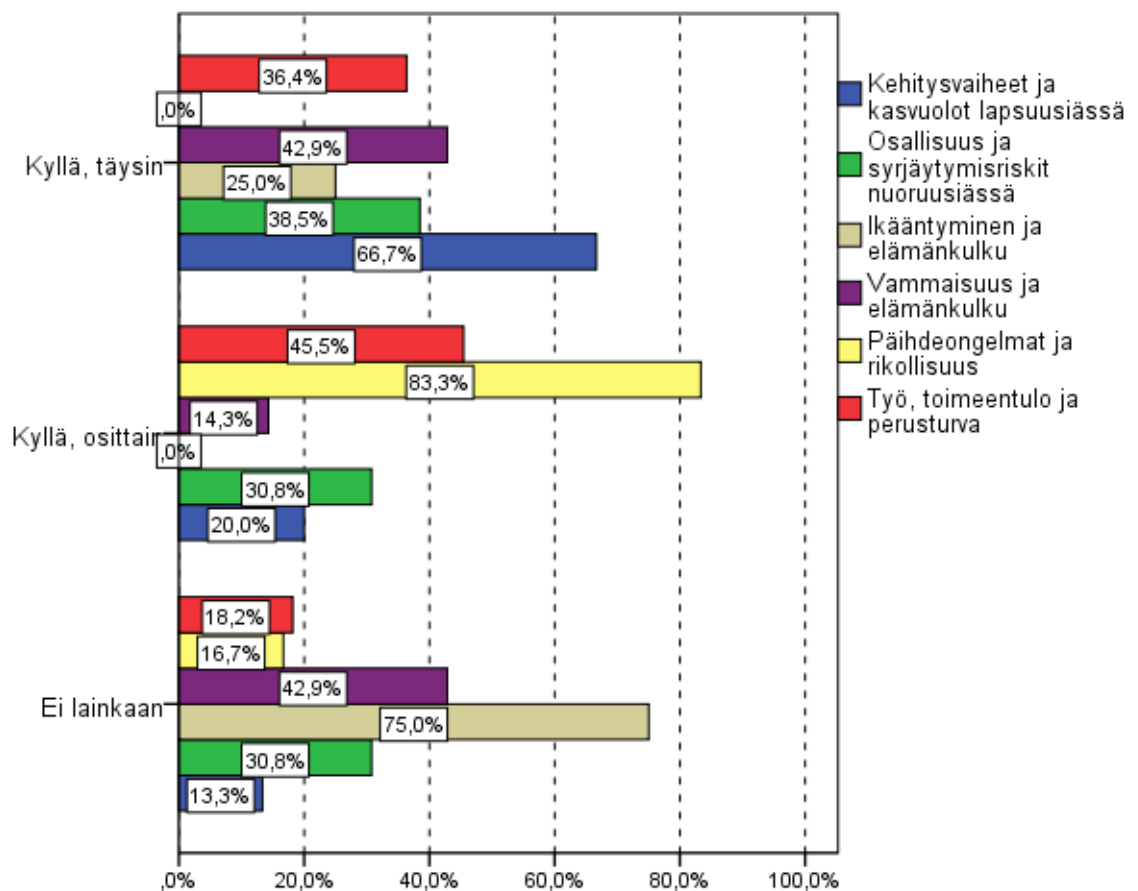
Nykyinen työ vastaa sosionomitutkintoa. Kahdeksas kysymys koski vastaajien nykyistä työtä ja sen vastaavuutta sosionomikoulutukseen. Vastaajien nykyinen työ vastaa suurimmalla osalla sosionomikoulutusta, josta voidaan ajatella sosionomitutkintoa tarvittavan työmarkkinoilla ja tutkinnon antavan työelämään taitoja.

Kuvio 9. Työ vastaa sosionomitutkintoa.

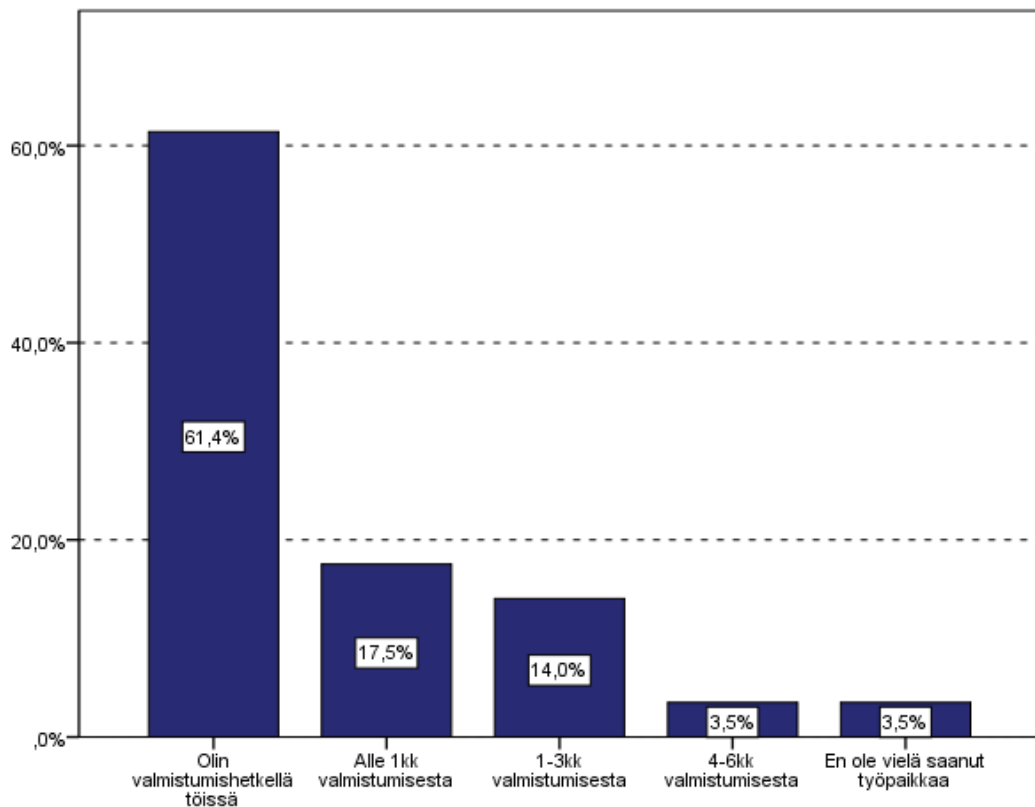
75,4 % vastaajalla työ vastaa täysin sosionomitutkintoa ja 3,5 % eli kahdella vastaajalla työ ei vastaa lainkaan sosionomitutkintoa. Tätä tulosta verrattuna kuvioon kahdeksan taas huomataan, että opiskeluaikainen työ ei ole ollut läheskään niin usein sosiaalialan työtä kuin valmistuneilla sosionomeilla.

Työn vastaavuus sektoriopintoihin. Kysymykset 9 ja 10 koskivat sektoriopintokokonaisuutta, jossa vastaajat opiskelivat ja nykyisen työn vastaavuutta sektoriopintoihin. Vastauksista havaitaan, että ”kehitysvaiheet ja kasvuolot lapsuusiässä” -sektorissa opiskelleista 66,7 % nykyinen työ vastaa täysin sektoriopintoja. 13,3 % samassa sektorissa opiskelleista työ ei vastaa lainkaan sektoriopintokokonaisuutta. Toiseksi eniten työ vastaa täysin sektoriopintoja vastaajilla, jotka opiskelivat ”vammainen ja elämäntilanne” -sektorissa (42,9 %). Kuitenkin yhtä suurella osalla vastaajista samassa sektorissa opiskelleista työ ei vastaa lainkaan sektoriopintoja. ”Ikääntyminen ja elämäntilanne” -sektorista voidaan taas havaita kuvion avulla, että työ vastaa täysin sektoriopintoja 25,0 % ja työ ei vastaa lainkaan sektoriopintoja 75,0 %.

Kuvio 10. Työn vastaavuus sektoriopintoihin.

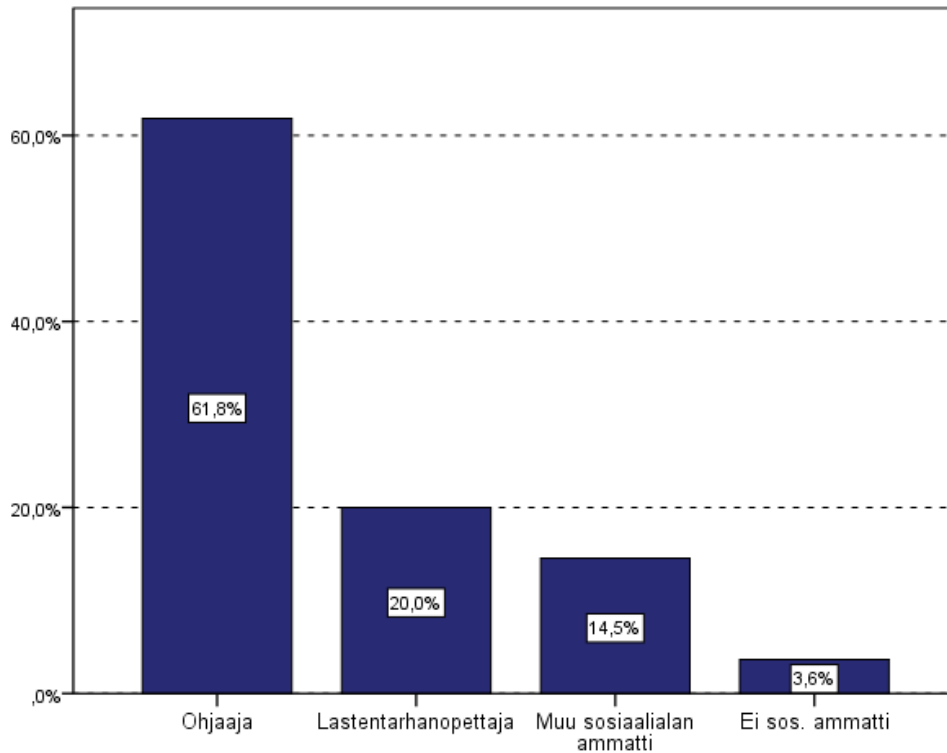
Työnsaanti valmistumisen jälkeen. Kyselyssä kysyttiin vastaajilta, koska he saivat ensimmäisen työpaikan valmistumisensa jälkeen. Kuviosta nähdään, että valmistumishetkellä jopa 61,4 % vastaajista oli töissä, 17,5 % vastaajista sai ensimmäisen työpaikan alle kuukauden kuluttua valmistumisesta ja 14,0 % vastaajista sai ensimmäisen työpaikan 1-3 kuukauden kuluttua valmistumisesta. Ainoastaan kaksi vastaajaa ei ole saanut vielä työpaikkaa.

Kuvio 11. Työpaikan saaminen valmistumisen jälkeen.

Työnantaja. Työnantajana kyselyyn vastanneista suurimmalla osalla oli kunta tai kuntayhtymä (59,6 %). 35,1 % vastaajista työnantajana oli yksityinen yritys, 1,8 % vastaajista valtio sekä 1,8 % järjestö.

Ammattinimike. Sosiaalialalla ammattinimikkeitä on useita, joita ovat esimerkiksi lastentarhanopettaja, lastensuojelulaitoksen ohjaaja, kehitysvammaisten ohjaaja, kotipalvelun ohjaaja, perhetyöntekijä ja projektityöntekijä. Tehtävän tulee täyttää sellainen henkilö, joka täyttää vaadittavat kelpoisuusehdot. (Ammatit ja kelpoisuudet, [viitattu 12.9.2014].)

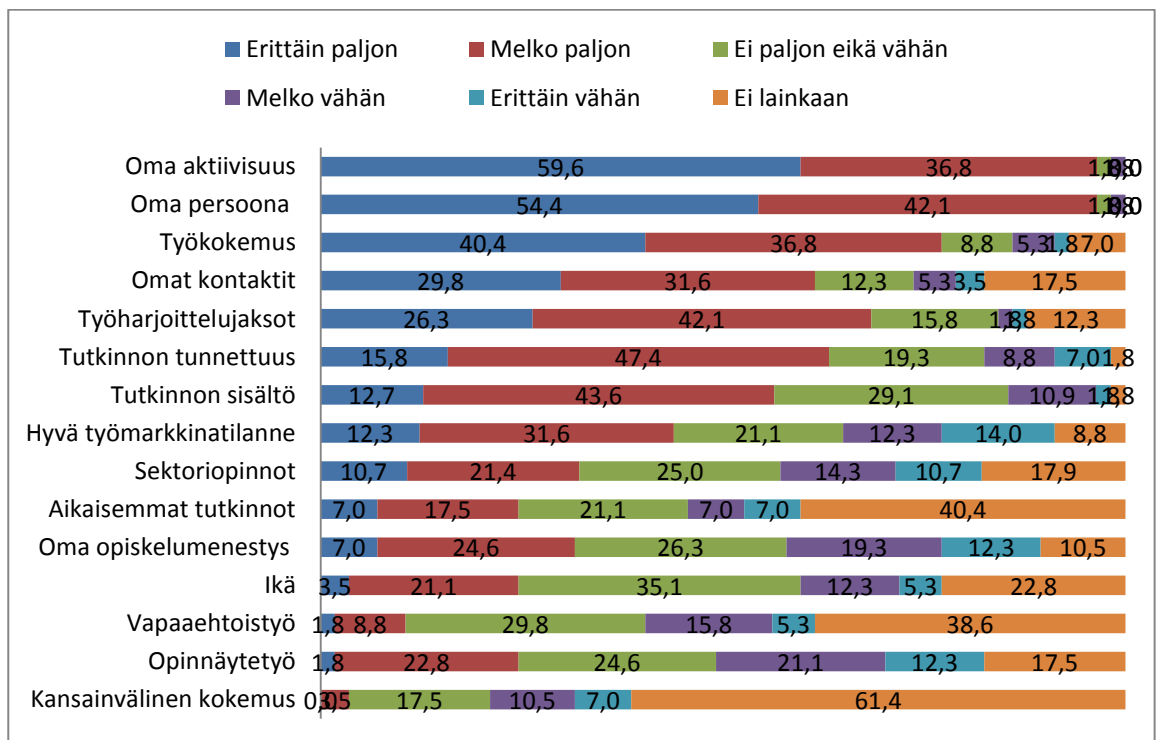

Kuvio 12. Ammattinimike.

Kyselyssä kysyttiin vastaajan ammattinimikettä avoimella kysymyksellä. Saaduista vastauksista tehtiin luokat, joihin vastaukset sijoitettiin. Selvästi eniten ammattinimikkeinä olivat erilaiset ohjaajanimikkeet, joissa nimikkeinä esimerkiksi olivat sosiaaliohjaaja, perheohjaaja ja asumispalveluohjaaja. Ohjaajanimikkeellä työskenteli vastaajista 61,8 %. Seuraavaksi eniten oli lastentarhanopettajia ja päiväkotinopettajia, 20,0 % vastaajista. Muita sosiaalialan ammatteja oli 14,5 %, joita olivat esimerkiksi perhetyöntekijä, lastensuojelun ammatillinen tukihenkilö, vs. sosiaalityöntekijä ja nuorten yksilövalmentaja.

Työpaikan saamiseen vaikuttavat asiat. 16. kysymyksessä selvitettiin seikkoja, jotka ovat vaikuttaneet vastaajien mielestä positiivisesti työpaikan saamiseen. Kysymyksessä kysyttiin tutkinnon tunnettavuuden, tutkinnon sisällön, hyvän työmark-

kinatilanteen, oman opiskelumenestyksen, sektoriopintojen, opinnäytetyön, työharjoittelujaksojen, työkokemuksen, vapaaehtoistyön, omien kontaktien, aikaisemman tutkinnon, kansainvälisen kokemuksen, iän, oman persoonan ja oman aktiivisuuden positiivista vaikutusta työpaikan saamiseen. Kysymyksessä jokaisessa kohdassa oli vaihtoehdot: erittäin paljon, melko paljon, ei paljon eikä vähän, melko vähän, erittäin vähän ja ei lainkaan.

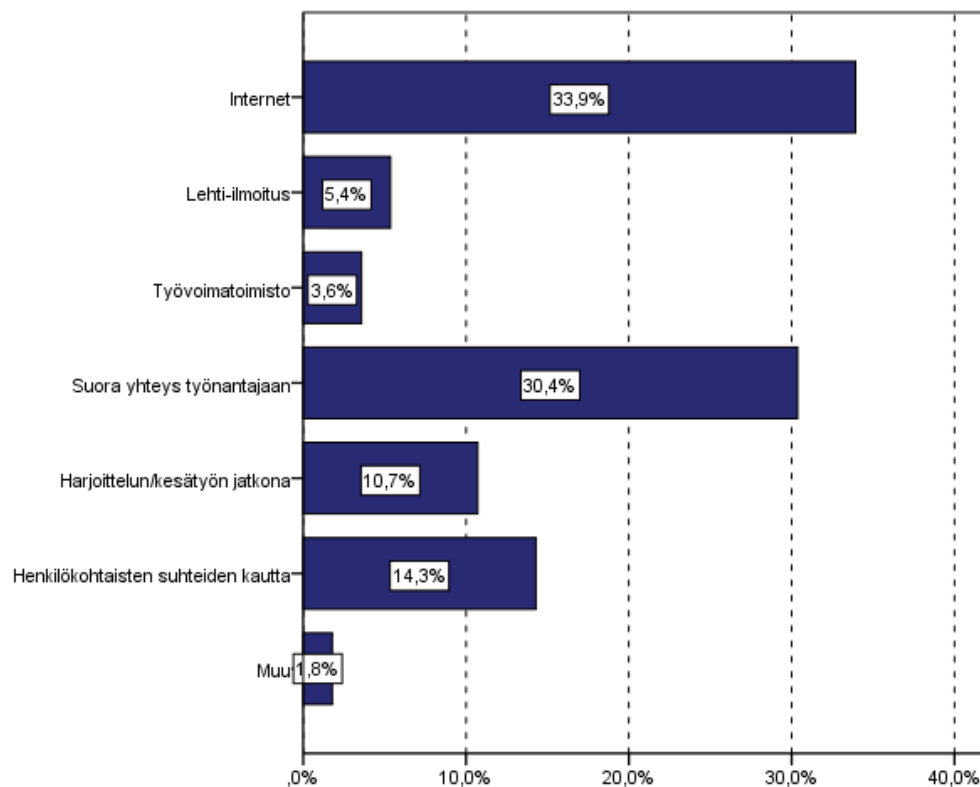

Kuvio 13. Työpaikan saamiseen positiivisesti vaikuttavat asiat.

Kuvion palkit on laitettu järjestykseen erittäin paljon mukaan, joka selkeyttää havaitsemaan eri väittämien välistä suhdetta toisiinsa. Asia, joka on saanut eniten erittäin paljon vastauksia, on ylimpänä ja asia, joka on saanut vähiten erittäin paljon vastauksia, on alimpana. Kuviosta voidaan havaita, että kaikkein eniten erittäin paljon vastauksia, tuli oman aktiivisuuden positiivisesta vaikutuksesta työnsaantiin. 59,6 % valitsi oman aktiivisuuden vaikuttavan erittäin paljon työpaikan saamiseen. Seuraavaksi eniten erittäin paljon vastauksia keräsi vastausvaihtoehto: oma persoona. Vastaajista 54,4 % koki oman persoonan vaikuttavan erittäin paljon positiivisesti työpaikan saamiseen.

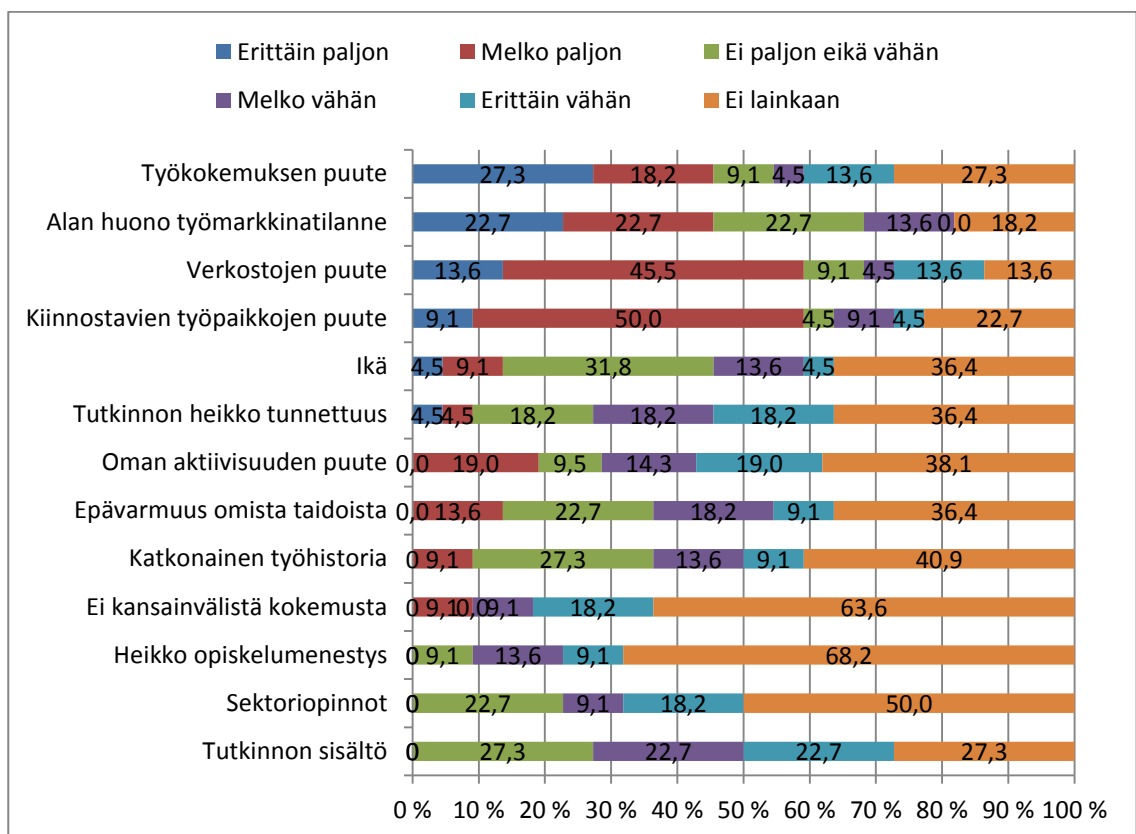
Kyselyn vastauksien mukaan työkokemuksella ja omilla kontakteilla nähtiin olevan positiivinen vaikutus työpaikan saamiseen. 40,4 % vastaajista vastasi, että työkokemus vaikutti erittäin paljon työpaikan saamiseen. 29,8 % vastaajista vastasi omien kontaktien vaikuttavan työnsaantiin erittäin paljon. Kuitenkin 17,5 % vastaajista vastasi, että omat kontaktit eivät vaikuta lainkaan työpaikan saamiseen. Vapaaehtoistyöllä, opinnäytetyöllä ja kansainvälisellä kokemuksella nähtiin olevan hyvin vähäinen positiivinen merkitys työpaikan saamiseen. 38,6 % vastaajista vastasi, että vapaaehtoistyö ei vaikuta lainkaan työpaikan saamiseen. 17,5 % vastaajista vastasi, että opinnäytetyö ei vaikuta lainkaan työpaikan saamiseen. Vastaajista 61,4 % vastasi, että kansainvälinen kokemus ei vaikuta lainkaan työpaikan saamiseen.

Väylä työpaikkaan. Osana työllisyyteen liittyvissä kysymyksissä kysyttiin, mitä kautta vastaajat saivat nykyisen työpaikkansa. Vastaajista 33,3 % ilmoitti saaneensa työpaikan internetin välityksellä. Vastaajista 29,8 % ilmoitti saaneensa nykyisen työpaikan suoralla yhteydenotolla työnantajaan ja 14,0 % vastaajista ilmoitti, että sai työpaikan henkilökohtaisten suhteiden kautta.

Kuvio 14. Väylä työpaikkaan.

Työnsaantia vaikeuttavat asiat. 18. kysymyksessä selvitettiin seikkoja, jotka ovat vaikeuttaneet työnsaantia, jos vastaajalla on ollut vaikeuksia työllistyä. Tähän kysymykseen vastasi 22 vastaajaa 57 vastaajasta. Oletetaan, että 35 vastaajalla ei ole ollut vaikeuksia työllistymisessä. Kysymyksessä kysyttiin tutkinnon heikon tunnettavuuden, tutkinnon sisällön, sektoriopinnot, heikon opiskelumenestyksen, työkokemuksen puutteen, verkostojen puutteen, kansainvälisen kokemuksen puuttumisen, katkonaisen työhistorian, iän, epävarmuuden omista taidoista, oman aktiivisuuden puuttumisen, huonon työmarkkinatilanteen alalla ja kiinnostavien työpaikkojen puutteen vaikutusta. Kysymyksessä jokaisessa kohdassa oli vaihtoehdot valita erittäin paljon, melko paljon, ei paljon eikä vähän, melko vähän, erittäin vähän ja ei lainkaan.

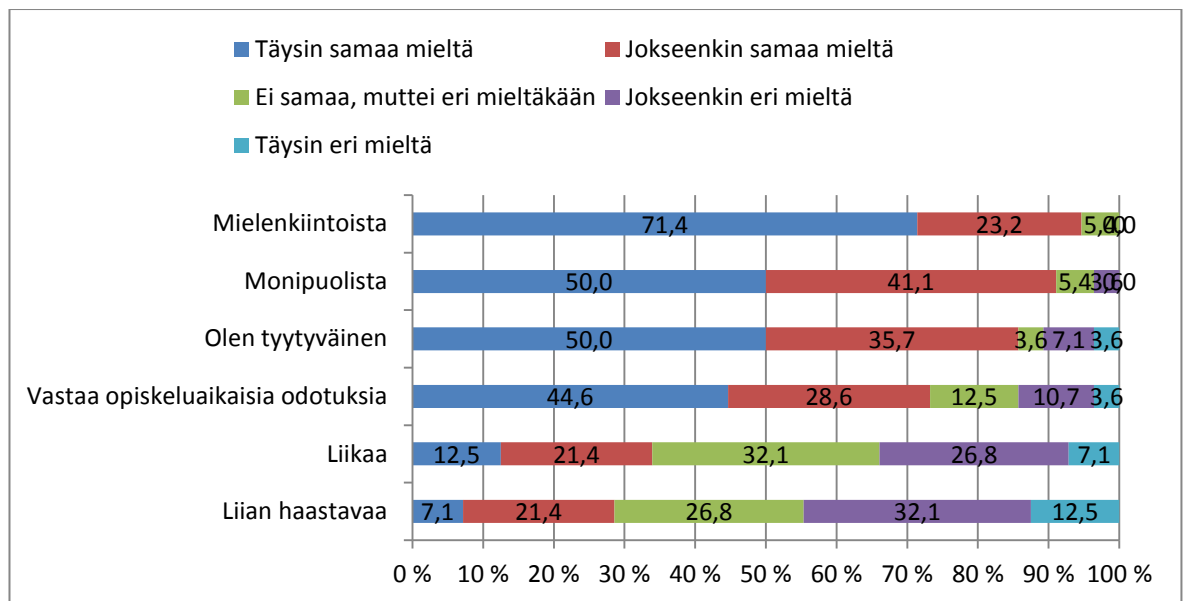
Kuvio 15. Työpaikan saamista vaikeuttavat asiat.

Kuvion palkit on laitettu järjestykseen vaihtoehdon ”erittäin paljon” mukaan, mikä selkeyttää havaitsemaan eri väittämien suhdetta toisiinsa. Asia, joka on saanut eniten erittäin paljon vastauksia, on ylimpänä. Kuvioista ilmenee, että työnsaantia

vaikeuttavimmat asiat nähtiin olevan työkokemuksen puute, huono työmarkkinatilanne alalla sekä verkostojen puute. 27,3 % kysymykseen vastanneista vastasi, että työkokemuksen puute vaikeuttaa työnsaantia erittäin paljon. Kuitenkin samasta väittämästä 27,3 % vastasi, että työkokemuksen puute ei vaikuta lainkaan työnsaantiin. 22,7 % taas vastasi, että huono työmarkkinatilanne alalla vaikeuttaa erittäin paljon työllistymistä. 13,6 vastanneista vastasi taas, että työnsaantia vaikeuttaa erittäin paljon verkostojen puute.

7.3 Tyytyväisyys työhön

Tyytyväisyys työhön. Vastaajien tyytyväisyys työhön osiossa kysyttiin vastaajilta tyytyväisyyttä työhön eri väittämien mukaan.

Kuvio 16. Tyytyväisyys työhön.

Kuvion palkit on laitettu paremmuusjärjestykseen vaihtoehdon ”täysin samaa mieltä” mukaan. Kysymykseen jätti vastaamatta 1 henkilö 57 vastaajasta. Kuviosta nähdään, että eniten täysin samaa mieltä oltiin väittämään, että työni on mielenkiintoista. Tähän väittämään vastasi 71,4 % täysin samaa mieltä. Seuraavaksi eniten täysin samaa mieltä vastauksia saatiin kohdista: työ on monipuolista ja olen tyytyväinen nykyiseen työhöni, joista molemmista 50,0 % vastanneista oli täysin samaa mieltä. Väittämään työni vastaa opiskeluaikaisia odotuksia työstä 44,6 % vastanneista oli täysin samaa mieltä.

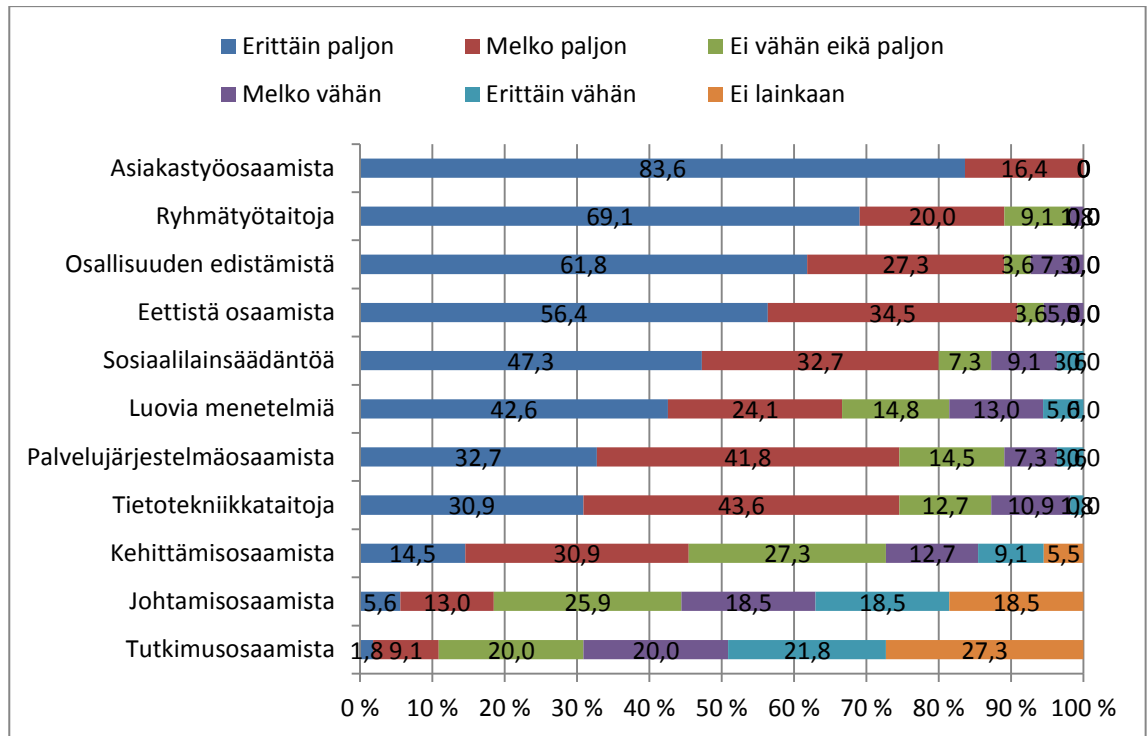
Työ, joka ei ole sosiaalialan työtä. Vastaajilta kysyttiin tärkeintä syytä vastaanottaa työ, jos se ei vastaa sosionomitutkintoa. Tähän kysymykseen vastasi yhdeksän vastaajaa ja heistä neljä vastasi, ettei ole saanut sosionomikoulutusta vastaavaa työtä ja kaksi vastasi, että on ollut samassa työpaikassa jo opiskeluaikana. Yksi vastaaja ilmoitti, ettei halunnut tehdä sosionomin työtä. Kahdella henkilöllä syynä oli jokin muu.

Esimies- ja johtotehtävät. Kyselyssä kysyttiin vastaajilta heidän työskentelystään esimies – tai johtotehtävissä. En ole toiminut esimies – tai johtotehtävissä vastaajiksi tuli eniten eli 89,5 %. Kolme vastaajaa on toiminut esimies – tai johtotehtävissä 7-12 kuukautta ja kaksi vastaajaa on toiminut esimies – tai johtotehtävissä yli vuoden.

Tehtävät, joihin ei ole pätevyyttä. Kyselyssä pyydettiin vastaamaan, onko toiminut tehtävissä joihin ei ole pätevyyttä sosionomina. Suurin osa vastaajista eli 75,4 % ilmoitti, ettei ole toiminut tehtävissä, joihin ei ole pätevyyttä sosionomina. Vastaajista 10,5 % kertoi työskennelleen 1-6 kuukautta tehtävissä, joihin ei ole sosionomina pätevyyttä ja 7,0 % kertoi työskennelleen yli vuoden tehtävissä, joihin ei ole pätevyyttä.

7.4 Tyytyväisyys tutkintoon

Osaaminen. Kyselyssä kysyttiin vastaajien tarvitsemasta osaamisesta sosionomitöitä aloittaessa. Kysymyksessä oli eri osaamisalueita, joihin pyydettiin vastaajien valitsevan vaihtoehtoista erittäin paljon, melko paljon, ei vähän eikä paljon, melko vähän, erittäin vähän tai ei lainkaan vaihtoehto. Osaamisalueita kysymyksessä olivat asiakastyöosaaminen, johtamisosaaminen, palvelujärjestelmäosaaminen, tutkimusosaaminen, kehittämisosaaminen, eettinen osaaminen, asiakasryhmien osallisuuden edistäminen, ryhmätyötaidot, luovat menetelmät, tietotekniikkataidot ja sosiaalilainsäädännön tuntemus. Kysymykseen jätti vastaamatta 2 vastaajaa. Kuvion palkit on myös laitettu paremmuusjärjestykseen erittäin paljon vaihtoehdon mukaan.

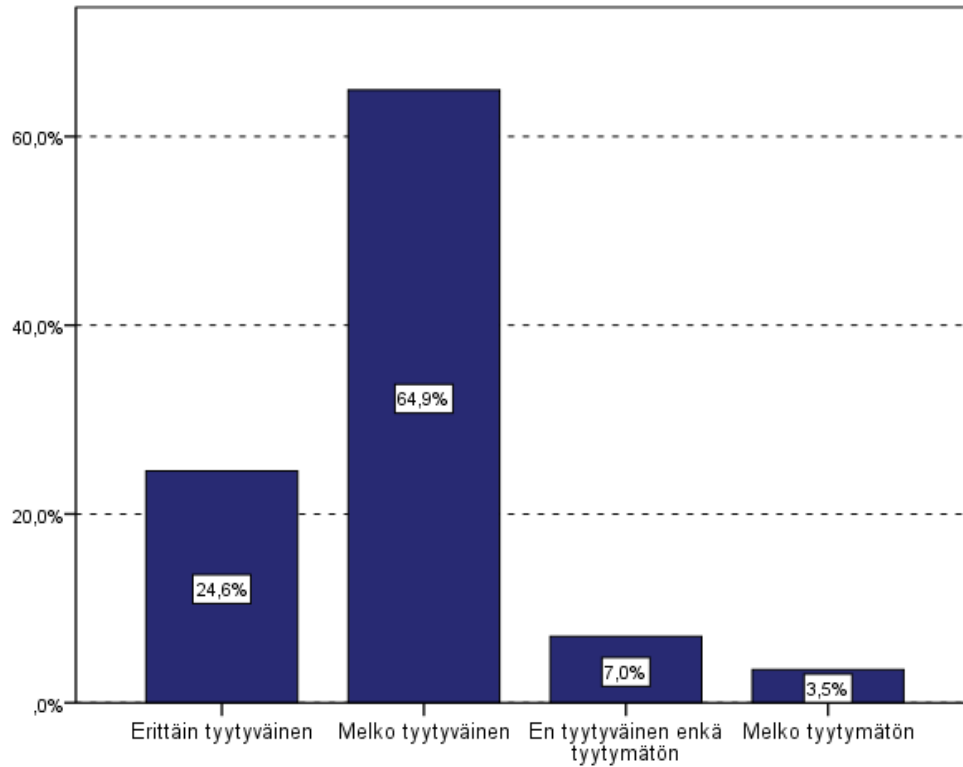

Kuvio 17. Minkälaista osaamista tarvittiin sosionomitöitä aloittaessa.

Kuvion väittämistä nähdään, että asiakastyöosaamista nähtiin tarvittavan eniten sosionomitöitä aloittaessa, koska 83,6 % kysymykseen vastanneista valitsivat sitä tarvittavan erittäin paljon. Seuraavaksi eniten nähtiin tarvittavan ryhmätyötaitoja, 69,1 % vastanneista näki sitä tarvittavan erittäin paljon sosionomitöitä aloittaessa. 61,8 % kertoivat, että asiakasryhmien osallisuuden edistämistä osaamisessa oli tarvinnut erittäin paljon sosionomitöitä aloittaessa.

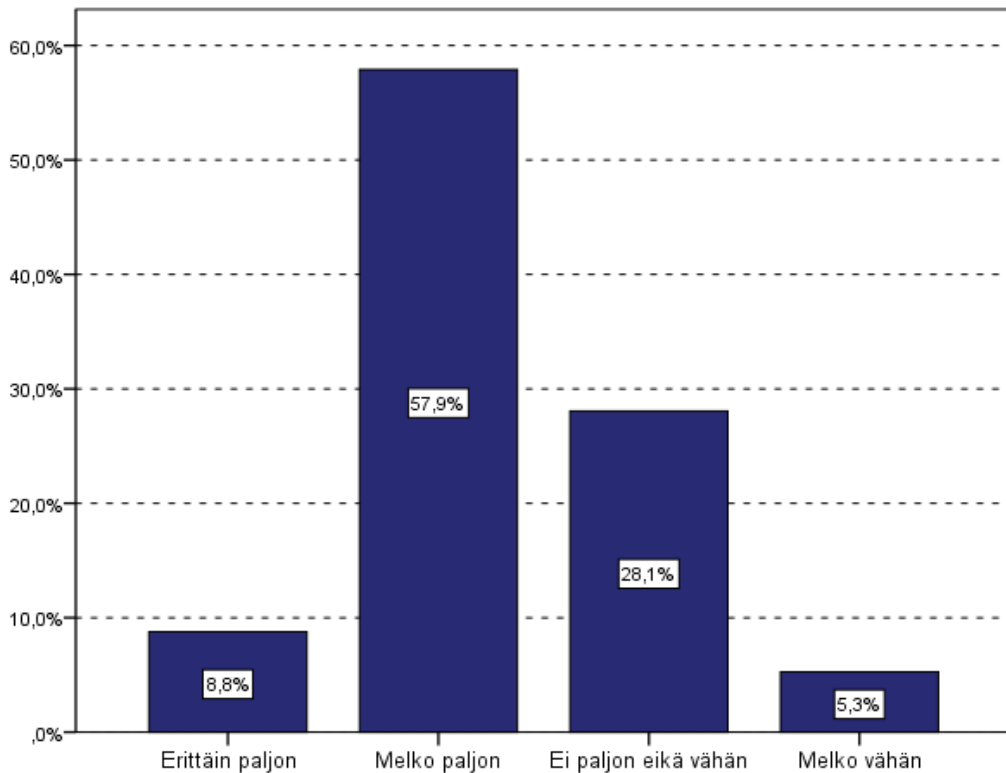
Vähiten osaamista nähtiin tarvittavan sosionomitöitä aloittaessa väittämiin johtamisaaminen ja tutkimusosaaminen. Vastanneista 18,5 % eivät tarvinneet johtamisaamista lainkaan ja vastanneista 27,3 % eivät tarvinneet lainkaan tutkimusosaamista.

Koulutuksesta saatu osaaminen. Vastaajilta kysyttiin heidän tyytyväisyydestä koulutuksesta saamaan osaamiseen. Melko tyytyväisiä olivat 64,9 % vastaajista ja 24,6 % vastaajista oli erittäin tyytyväisiä. Ainoastaan kaksi vastaajaa oli melko tyytymättömiä koulutuksesta saatuun osaamiseen.

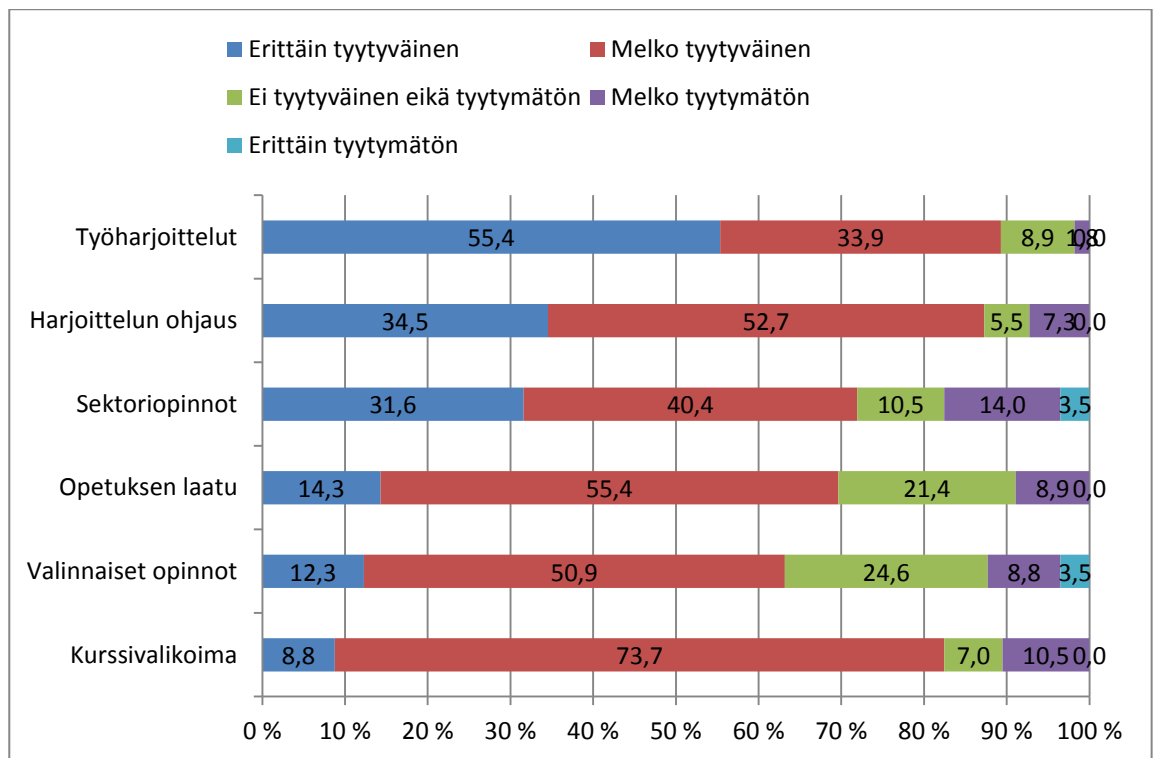
Kuvio 18. Tyytyväisyys koulutuksesta saatuun osaamiseen.

Sosionomikoulutuksen arvostus. Osana vastaajien tyytyväisyyttä tutkintoon kysyttiin vastaajien mielipidettä, kuinka paljon sosionomikoulutusta arvostetaan työelämässä. 57,9 % vastaajista vastasi, että sosionomikoulutusta arvostetaan melko paljon ja 28,1 % vastanneista vastasi, että sosionomikoulutusta ei arvosteta paljon eikä vähän.

Kuvio 19. Sosionomikoulutuksen arvostus.

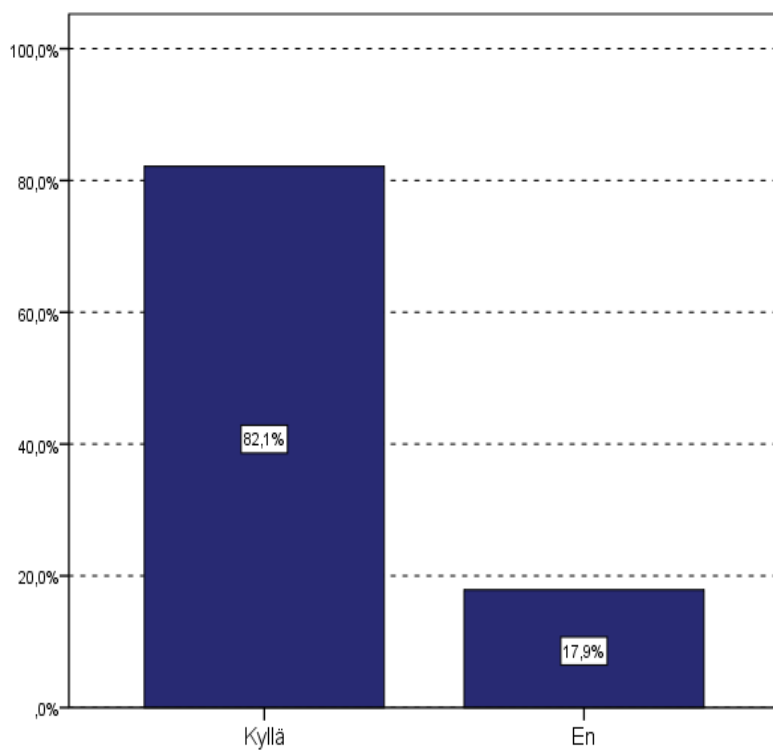
Tyytyväisyys sosionomikoulutuksessa. Vastaajia pyydettiin vastaamaan tyytyväisyydestä sosionomikoulutuksessa: kurssivalikoimaan, valinnaisiin opintoihin, sektoriopintoihin, opetuksen laatuun, työharjoitteluihin ja harjoittelun ohjaukseen. Kuvion palkit on laitettu paremmuusjärjestykseen erittäin tyytyväisen mukaan.

Kuvio 20. Tyytyväisyys koulutuksessa.

Kaikkein tyytyväisimpiä oltiin työharjoitteluihin, jossa 55,4 % vastanneista oli erittäin tyytyväisiä. Seuraavaksi tyytyväisimpiä oltiin harjoittelun ohjaukseen, jossa 33,3 % vastanneista oli erittäin tyytyväisiä. 31,6 % vastanneista oli erittäin tyytyväisiä sektoriopintoihin.

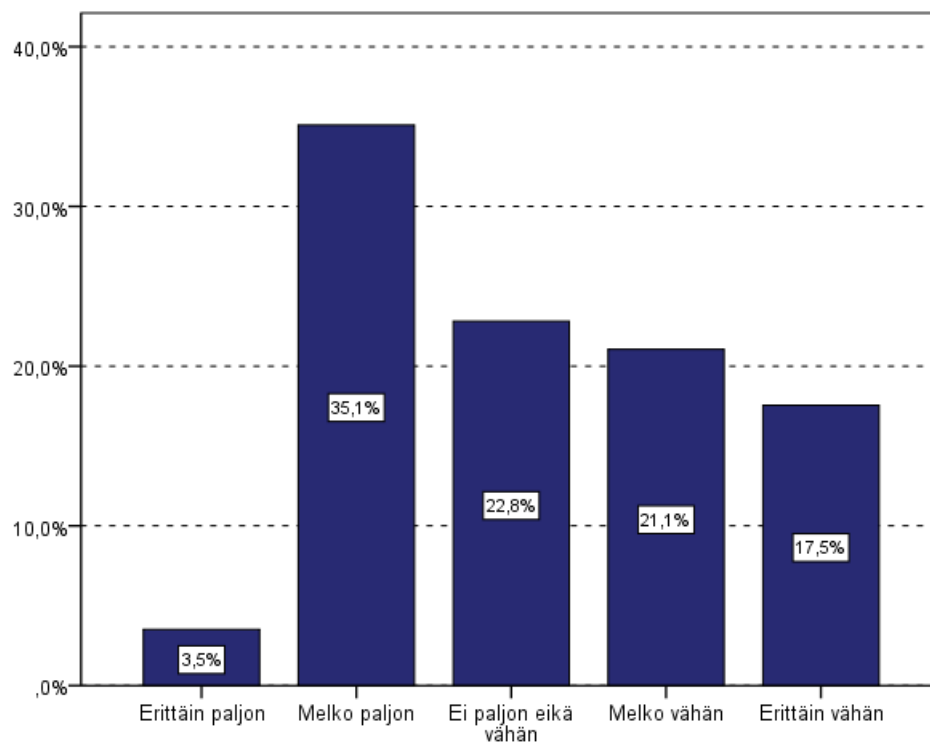
Ryhtyisivätkö sosionomiksi. Vastaajia pyydettiin kertomaan, että jos he nyt olisivat aloittamassa opintoja, niin ryhtyisivätkö he sosionomeiksi. Vastaajista 82,7 % kertoi, että ryhtyisi edelleen sosionomiksi ja 17,9 % ilmoitti, ettei enää ryhtyisi sosionomiksi.

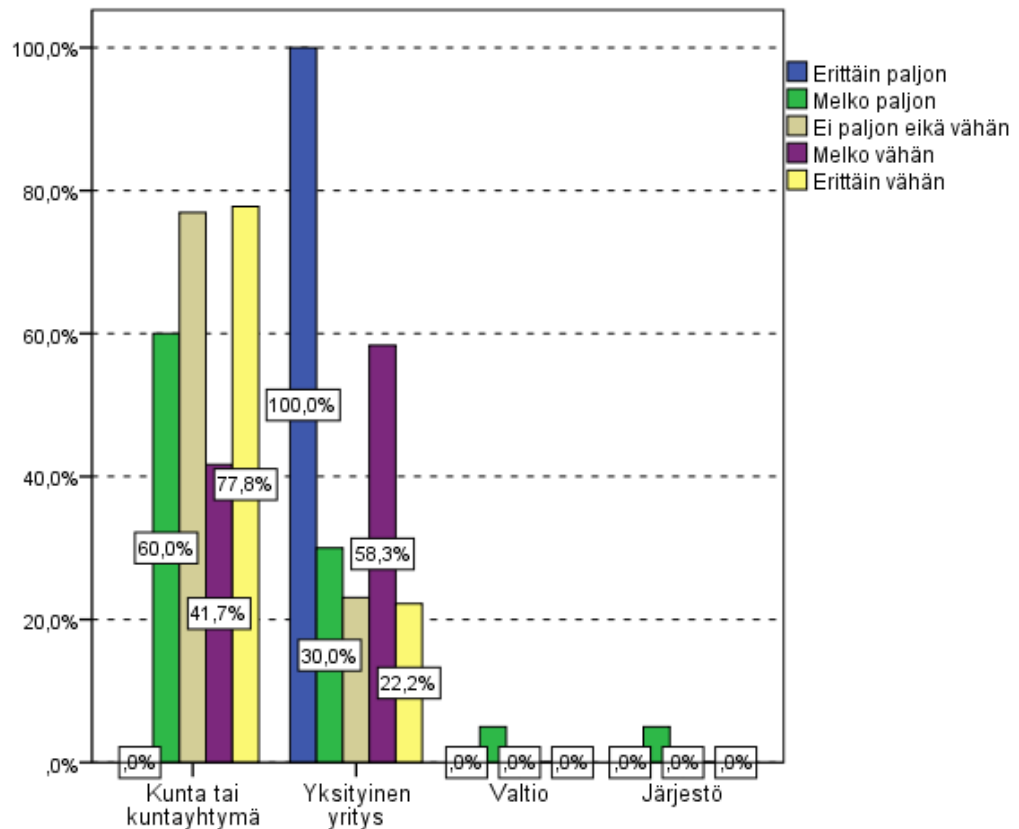
Kuvio 21. Kouluttautuisivatko sosionomiksi uudelleen.

7.5 Tulevaisuus

Uralla eteneminen. Tulevaisuusosiossa kysyttiin vastaajilta, että kokevatko he, että heillä on mahdollisuus edetä uralla nykyisessä työpaikassa. 35,1 % kokivat, että heillä on melko paljon mahdollisuuksia edetä uralla nykyisessä työpaikassa. Kuitenkin 17,5 % vastaajista koki, että on erittäin vähän mahdollisuuksia edetä uralla nykyisessä työpaikassa.

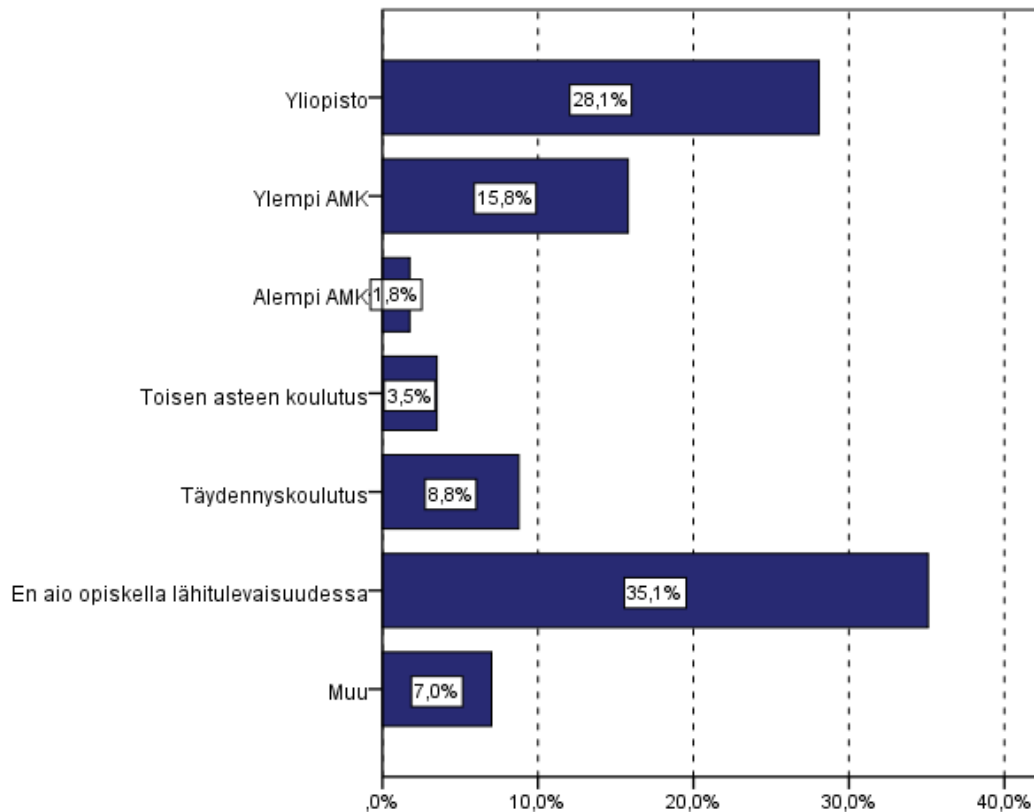
Kuvio 22. Mahdollisuus edetä uralla.

Kuvio 23. Uralla etenemisen mahdollisuus verrattuna työnantajaan.

Kunnassa työskentelevistä vastaajista yksikään ei vastannut, että hänellä olisi erittäin paljon mahdollisuuksia edetä uralla ja 77,8 % vastaajista, jotka kertoivat heillä olevan erittäin vähän mahdollisuuksia edetä uralla, työskentelivät kunnassa. Kuitenkin 60,0 % kaikista vastaajista, jotka valitsivat, että heillä on melko paljon mahdollisuuksia edetä uralla, ovat töissä kunnassa. Kaikki, jotka kokivat taas itsellään olevan erittäin paljon mahdollisuuksia edetä urallaan, työskentelivät yksityisessä yrityksessä.

Lähitulevaisuus. Viimeinen kysymys kyselyssä oli, että onko vastaajilla suunnitelmassa opiskella lähitulevaisuudessa. 35,1 % vastaajista ilmoitti, ettei aio opiskella lähitulevaisuudessa ja 28,1 % vastaajista ilmoitti taas, että on suunnitelmassa opiskella lähitulevaisuudessa yliopistossa. 15,8 % vastaajista suunnitteli opiskelemaan ylemmässä AMK:ssa.

Kuvio 24. Opiskelu lähitulevaisuudessa.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

8.1 Sosionomien (AMK) työllistyminen

Kyselyn tulosten perusteella Seinäjoelta 2012 ja 2013 vuosina valmistuneet sosionomit ovat työllistyneet hyvin. Ainoastaan kaksi vastaajaa ilmoitti olevansa työttömänä tällä hetkellä. Suurin osa vastaajista oli määräaikaisessa kokoaikatyössä (49,1 %) ja vakituista kokoaikatyötä teki 35,1 % vastaajista. Nämä tulokset ovat samansuuntaisia kuin Marja-Leena Vierimaan tekemän opinnäytetyön tulokset (2009, 51). Vierimaan tutkimuksensa mukaan määräaikaiset työsuhteet ovat yleisiä sosionomeilla, sillä yli puolet työsuhteista oli sijaisuuksia ja määräaikaisia työsuhteita. Jakolan ja Moilasen opinnäytetyöstä ilmenee myös määräaikaisten työsuhteiden yleisyys ja katkonainen työhistoria, sillä 14,8 % vastanneista sosionomeista on kokenut työttömyyttä. Työttömyysjaksot ovat kestäneet ainoastaan 1,5 kuukaudesta 7 kuukauteen. (2012, 66–67.) Seinäjoen ammattikorkeakoulusta kaikilta aloilta 2009–2012 v. valmistuneille tehdyn seurantatutkimuksen mukaan taas töissä käyvistä vastaajista 68 % on vakituinen työsuhde ja 47 % määräaikainen työsuhde. Seurantatutkimuksen mukaan 73,2 % on töissä toisen palvelussa, mutta 5,5 % on työttömänä. (Heikkilä, Katajavirta ja Varamäki 2014, 24, 32.)

Sosionomien (AMK) nykyinen työ vastaa sosionomitutkintoa suhteellisen hyvin tutkimukseni mukaan, mutta yli viidesosalla valmistuneella sosionomilla työ vastaa vain osittain sosionomitutkintoa. 75,4 % valmistuneella työ vastaa täysin sosionomitutkintoa. Ainoastaan kahdella vastaajalla työ ei vastaa lainkaan sosionomitutkintoa. Seinäjoen ammattikorkeakoulun seuranta-tutkimuksesta (Heikkilä, Katajavirta & Varamäki 2014, 35) taas ilmenee, että Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 2009–2012 vuosina kaikilta aloilta valmistuneista nuorista puolet tekee täysin tutkintoon vastaavaa työtä ja jopa 11 % valmistuneista tekee työtä, joka ei lainkaan vastaa tutkintoa. Tähän kaikilta eri Seinäjoen Ammattikorkeakoulun aloilta valmistuneiden kyselyyn verraten voidaan päätellä, että sosionomien (AMK) työtehtävät vastaavat tutkintoa yleisemmin kuin keskimäärin ammattikorkeakoulusta valmistuneilla.

Tuloksista havaitaan, että opiskeluaikaiset työsuhteet eivät olleet niin usein sosiaalialan töitä kuin valmistuneilla sosionomeilla (AMK). Opiskeluaikana 13 % vastaajista työ oli erittäin harvoin sosiaalialan työtä ja 7,4 % vastaajista työ ei koskaan ollut sosiaalialan työtä. Voidaan ajatella, että opiskelijat ottavatkin vastaan helpommin oman alansa ulkopuolista työtä, mutta valmistuttuaan ammattiin halutaan saada oman alansa työtehtäviä.

Tutkimuksen mukaan opiskeluaikainen työskentely on helpottanut sosionomien työllistymistä. Suurin osa vastaajista, jotka ovat olleet töissä valmistumishetkellä, ovat tehneet töitä opiskeluaikana. 84,4 % opintojen loma-aikoina säännöllisesti työskennelleistä sosionomeista ovat olleet valmistumishetkellä töissä. Työpaikan saamiseen vaikuttavimmat asiat nähtiin olevan oma aktiivisuus, oma persoona ja työkokemus. 59,6 % vastasi oman aktiivisuuden, 54,4 % oman persoonan ja 40,4 % työkokemuksen vaikuttavan erittäin paljon työnsaantiin. Yli neljäsosa vastaajista vastasi, että työharjoittelujaksot vaikuttavat erittäin paljon työnsaantiin. Marja-Leena Vierimaan opinnäytetyön mukaan taas opiskeluaikaisilla työharjoitteluilla oli suurin merkitys työnsaantiin (2009, 40.) 89 % vastanneista vastasi, että työharjoitteluilla on merkitystä työnsaantiin ja 67,3 % vastanneista oli saanut töitä opiskeluaikaisista harjoittelupaikoista.

Tutkimuksesta saatujen tulosten perusteella nähdään, että työpaikan saamista vaikeuttavat asiat taas nähtiin olevan työkokemuksen puute, huono työmarkkinatilanne alalla ja verkostojen puute. Vastaajista, joilla on ollut työllistymisessä vaikeuksia: 27,3 % vastasi työkokemuksen puutteen, 22,7 % vastasi huonon työmarkkinatilanteen alalla ja 13,6 % vastasi verkostojen puutteen vaikeuttavan erittäin paljon työnsaantia. Yllättävää on, että jopa 22,7 % vastasi huonon työmarkkinatilanteen alalla vaikeuttavan työnsaantia erittäin paljon. Tästä voidaan päätellä että sosiaalialan työntekijäpula ei aina kohtaa työnhakijoita. Talentian urapolkuseelvityksen (Nurme & Räisänen 2011, 13) mukaan taas 58 % työttömyyden kokeneista oli täysin tai jossain määrin sitä mieltä, että määräaikaiset työsuhteet vaikuttivat työttömyysjakson syntymiseen ja 55 % vastanneista piti työkokemuksen puutteen vaikuttavan joko täysin tai jossain määrin työttömyysjakson syntymiseen.

8.2 Sosionomien (AMK) tyytyväisyys työhön

Tyytyväisyyteen liittyvien kysymysten tuloksia olen peilannut Talentian urapolkuelvitykseen ja vastaukset ovat molemmissa tutkimuksissa hyvin samankaltaisia. Tutkimuksen mukaan vastanneista sosionomeista 71,4 % on täysin samaa mieltä siitä, että heidän työ on mielenkiintoista. Talentian urapolkuelvityksestä (Nurme & Räisänen 2011, 29) käy myös sama asia selville, sillä 69 % kyselyyn vastanneista oli täysin samaa mieltä väittämästä: ”työ on mielenkiintoista”. Opinnäytetyöni kyselyn mukaan 50 % vastanneista on täysin samaa mieltä, että työ on monipuolista ja Talentian urapolkuelvityksen mukaan taas 59 % vastanneista on täysin samaa mieltä samasta väittämästä. Tutkimuksessa esitin myös väittämän ”työtä on liikaa” ja siitä täysin samaa mieltä oli 12,5 % vastaajista ja 21,4 % olivat jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Talentian urapolkuelvityksessä tulokset ovat samansuuntaisia. 14 % vastanneista on väittämään täysin samaa mieltä ja 33 % vastanneista on jokseenkin samaa mieltä. Tästä voidaan havaita, että sosiaalialalla työtä on usein paljon ja työntekijät kokevat usein työmäärän liian suureksi ja kuormittavaksi.

Kyselyn tulosten perusteella voidaan havaita, että monet sosionomit työskentelevät tehtävissä, joihin heillä ei ole pätevyyttä. 75,4 % vastanneista ilmoitti, ettei ole työskennellyt tehtävissä joihin ei ole pätevä. Kuitenkin siis 24,6 % vastanneista on työskennellyt joskus tehtävissä, joihin ei ole sosionomina pätevyyttä. Jopa 7 % vastanneista ilmoitti työskennelleen yli vuoden tällaisissa tehtävissä. Kyselyssä en kuitenkaan kysynyt, mitä ovat olleet tehtävät, joihin vastaajilla ei ole ollut pätevyyttä. Työtehtävät voisivat esimerkiksi olla lastentarhanopettajan tehtäviä, jos sosionomi (AMK) ei ole suorittanut tarvittavia Vasu-pisteitä. Toisaalta tehtävät ovat voineet olla myös esimerkiksi sosiaalityöntekijän tehtäviä ja silloin tutkimustulos myös vahvistaisi sitä, että pätevistä sosiaalityöntekijöistä on pulaa työmarkkinoilla ja sosionomit (AMK) toimivat usein sosiaalityöntekijän tehtävissä.

8.3 Sosionomien (AMK) tyytyväisyys tutkintoon

Tutkimuksen mukaan sosionomitöitä aloittaessa sosionomit tarvitsivat eniten asiakastyöosaamista, ryhmätyötaitoja, asiakasryhmien osallisuuden edistämisosaaamista ja eettistä osaamista. Vastaajista 83,6 % vastasi asiakastyöosaamista, 69,1 % ryhmätyötaitoja, 61,8 % asiakasryhmien osallisuuden edistämistä ja 56,4 % eettistä osaamista tarvittavan erittäin paljon sosionomitöitä aloittaessa. Jakolan ja Moilasan (2012, 56) opinnäytetyön mukaan vastanneista sosionomeista taas 94,4 % pitivät asiakastyönosaamista erittäin tärkeänä sosionomin osaamisessa ja 79,6 % vastanneista piti eettistä osaamista erittäin tärkeänä sosionomin osaamisessa. Jakolan ja Moilasan tutkimuksessa taas kriittistä ja osallistavaa yhteiskuntaosaamista pitää vain 25 % vastanneista erittäin tärkeänä. Tämä on taas paljon pienempi kuin tutkimukseni asiakasryhmien osallisuuden edistämisosaaamisvaihtoehto, jota 56,4 % vastanneista piti erittäin tärkeänä. Tämä voi johtua kuitenkin käsitteiden eroista. Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen on laajempi käsite ja voidaan myös nähdä, että kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen on käsitteenä vaikeasti ymmärrettävämpi kuin asiakasryhmien osallisuuden edistäminen.

Sosionomit ovat tyytyväisiä koulutuksesta saatuun osaamiseen tutkimuksen mukaan. Vastaajista lähes neljäsosa on erittäin tyytyväisiä ja melko tyytyväisiä 64,9 %. Jakolan ja Moilasan (2012, 66) tutkimuksessa on saatu samansuuntainen tulos, jonka mukaan sosionomien mielestä koulutus antaa hyvät taidot työllistymiseen ja työelämään. Tutkimuksen tulosten perusteella sosionomikoulutusta arvostetaan työelämässä aika paljon, mutta erittäin paljon vastauksia sosionomikoulutuksen arvostukseen tuli vain 8,8 % vastaajalta. Sosionomikoulutusta nähtiin arvostettavan työelämässä suurimmaksi osaksi melko paljon, johon saati 57,9 % vastauksista. Jakolan ja Moilasan (2012, 60) tutkimuksessa sosionomikoulutusta nähtiin kuitenkin arvostettavan työyhteisössä jopa enemmän. Täysin samaa mieltä oli 44,4 % vastaajista ja jokseenkin samaa mieltä 51,9 % vastaajista väittämään ”ammattini on arvostettu työyhteisössä”.

8.4 Tulevaisuuden suunnitelmat

Sosionomeille (AMK) tehdyn tutkimuksen mukaan iso osa (35,1 %) pitää uralla etenemistä melko paljon mahdollisena. Ainoastaan kaksi vastaajaa pitää uralla etenemistä nykyisessä työpaikassa erittäin paljon mahdollisena ja jopa 17,5 % pitää sitä erittäin vähän mahdollisena. Seinäjoen seuranta-tutkimuksen mukaan taas nuoret arvioivat omia etenemismahdollisuuksiaan työpaikassaan keskimääräiseksi (39 %). Kuitenkin 5 % piti etenemismahdollisuuksiaan erittäin hyvinä ja 25 % piti etenemismahdollisuuksiaan melko hyvinä. (Heikkilä, Katajavirta ja Varamäki 2014, 43.)

Tutkimukseni mukaan uralla etenemisen mahdollisuuksista voidaan havaita tulosten perusteella, että uralla eteneminen on kenties helpompaa yksityisessä yrityksessä kuin kunnassa tai kuntayhtymässä. Kaikki vastaajat, jotka ovat pitäneet uralla etenemistä erittäin paljon mahdollisena, ovat olleet yksityisessä yrityksessä. Kuitenkin kunnassa tai kuntayhtymässä työskennelleistä myös monet ovat vastanneet, että uralla eteneminen on melko paljon mahdollista.

Tutkimuksen mukaan vastavalmistuneet sosionomit ovat kiinnostuneita jatko-opinnoista. Vastaajista 28,1 % suunnitteli opiskelua yliopistossa ja 15,8 % suunnitteli opiskelua ylemmässä ammattikorkeakoulussa. Valmistuneista sosionomeista 35,1 % kertoivat, että eivät aio opiskella lähitulevaisuudessa. Talentian urapolku selvityksen (Nurme & Räisänen 2011, 38–39) mukaan sosiaalialan ammattilaiset olivat myös kiinnostuneita jatkokouluttautumisesta. Vastavalmistuneista sosionomeista ja sosiaalityöntekijöistä 69 % suunnitteli jotakin jatkokouluttautumista. Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 2009–2012 v. valmistuneille tehdyn seuranta-tutkimuksen mukaan myös valmistuneet ovat kiinnostuneita jatkokouluttautumisesta. Jatkokouluttautumisesta on kiinnostunut vajaa 70 %. Sosiaali- ja terveysalan vastaajista 45 % oli kiinnostunut ylemmästä AMK opinnoista ja yliopisto-opinnot kiinnostivat 42 %. (Heikkilä, Katajavirta & Varamäki 2014, 43–45.)

9 POHDINTA

Opinnäytetyöni aihetta miettiessäni, halusin valita sellaisen aiheen, josta olisi mahdollisuus tehdä määrällinen tutkimus. Minua kiinnosti määrällisen tutkimuksen tekeminen ja kyselylomakkeen laatiminen sekä SPSS tilasto-ohjelman käyttäminen. Kuitenkaan en keksinyt sopivaa aihetta tutkimukselle, mutta Seinäjoen ammattikorkeakoululta sosiaali- ja terveystieteiden koulutusohjelmalta oli tullut tarjous, että joku opiskelija tai opiskelijat lähtisivät tekemään opinnäytetyötä sosionomien työllistymisestä. Tämä aihe alkoi heti kiinnostaa minua ja lähdin tekemään opinnäytetyötä tästä aiheesta.

Opinnäytetyön tekemisen aloitin teorian kirjoittamisella ja hahmottamisella. Teoriaosuutta kirjoittaessani minulla itselläni kiinnostus aiheeseen kasvoi ja etsin paljon eri lähteitä eri teoriaosuuksiin. Tutkimuksen empiirisen osan toteutin tekemällä sähköisen kyselylomakkeen Webropol-ohjelmalla, jonka linkin sekä saatekirjeen lähetin vastaajien sähköpostiin. Kyselylomakkeeseen tuli yhteensä 29 kysymystä. Monet kysymykset olivat nopeasti vastattavissa, mutta osa kysymyksistä oli enemmän keskittymistä vaativia. Tämän takia luultavasti joihinkin kysymyksiin muutamat vastaajat olivat jättäneet vastaamatta. Kyselystä lähetin muistutusviestin vastausajan puolesta välissä ja näin vastauksia saatiin lisää. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 57 kappaletta. Kyselyn vastauksien saamisen jälkeen analysoin tuloksia SPSS tilasto-ohjelmalla. Tämän jälkeen raportoin tuloksia ja tein yhteenvedon sekä opinnäytetyön loppuun.

Opinnäytetyö oli kokonaisuudessaan iso prosessi ja siihen kuului monia eri vaiheita, jotka veivät paljon aikaa. Itse työskentelyssä huomioin, että minulle paras tekniikka tehdä työtä on paneutua siihen kunnolla ajan kanssa kuin, että joka päivä tekisin vähän opinnäytetyötä eteenpäin. Kuitenkin jouduin kesätöiden vuoksi tekemään työtä usein pienissä erissä ja tällöin työn tekeminen tuntuu rikkonaiselta.

Itse opin opinnäytetyötä tehdessä paljon uutta ja syventävää tietoutta omasta alastani ja sen työllistymiseen liittyvistä asioista. Tutkimuksella on merkitystä minulle itselle ja tutkimuksella on myös merkitystä Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosiaa-

li- ja terveysalan yksikölle. Tutkimus toi lisää tietoutta Seinäjoelta valmistuneista sosionomeista ja heidän työllistymisestään sekä heidän tyytyväisyydestään tutkimukseen.

Jatkotutkimusaiheita opinnäytetyöhöni voisi olla Seinäjoelta valmistuneiden sosionomien (AMK) työharjoitteluiden merkitys työllistymisessä sekä miten työharjoitteluita voitaisiin kehittää, että ne palvelisivat vieläkin paremmin opiskelijoita. Toisena jatkotutkimusaiheena voisi olla opiskelun ja työelämän yhteistyö ja sen merkitys työnsaantiin.

10LÄHTEET

- Aikaa asiantuntijatyöhön. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Helsinki: Talentia. [Viitattu 14.4.2014]. Saatavana: http://www.talentia.fi/tyoelamassa/tyosuojelu_ ja_hyvinvointi/aikaa_asiantuntijatyohon
- Ammatit ja kelpoisuudet. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Helsinki: Talentia. [Viitattu 16.1.2014]. Saatavana: http://www.talentia.fi/tyoelamassa/sosiaaliala/ammattit_ ja_kelpoisuudet
- Ammattibarometri 3/2013.[Verkkojulkaisu]. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. [Viitattu 16.2.2014]. Saatavana: http://ely-to.hard.ware.fi/documents/10191/159162/EPO+ELY_Ammattibarometri_1_2013.pdf/aebb026e-554a-4d6f-8176-e980f47cce5f
- Ammattikorkeakouluja uudistetaan. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. [Viitattu 6.2.2014]. Saatavana: http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/ammattikorkeakoulu_uudistus/?lang=fi
- Ammattikorkeakoulusta valmistuneiden työllistyminen. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. [Viitattu 7.2.2014]. Saatavana: <http://vipunen.csc.fi/fi-fi/ammattikorkeakoulutus/sijoittuminen/Pages/Ammattikorkeakouluista-valmistuneiden-ty%C3%B6llistyminen.aspx>
- Ammattikorkeakoulut. Opetushallitus. Ei päiväystä. [Viitattu 6.2.2014]. Saatavana: http://www.oph.fi/koulutus_ ja_tutkinnot/ammattikorkeakoulut_ ja_yliopistot/ammattikorkeakoulut
- Ammattikorkeakoulut ja yliopistot. Ei päiväystä. [Verkkosivusto.] Helsinki: Opetushallitus. [Viitattu 11.3.2014]. Saatavana: http://www.oph.fi/koulutus_ ja_tutkinnot/ammattikorkeakoulut_ ja_yliopistot
- Arene ry. Sosiaalialan ammattikorkeakouluverkoston kansallinen strategia 2009–2012. Ei päiväystä. [Verkkojulkaisu]. Sosiaalialan AMK verkosto. [Viitattu 31.1.2014]. Saatavana: http://www.sosiaaliportti.fi/File/2fd66ab7-4544-42ed-b7cb-2b2082091a8f/Strategia_Sos_AMK_verkosto_2010_2012.pdf
- Asetus 27.9.2005/608. Valtioneuvoston asetus sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. Saatavana: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050608>

- Asetus 16.6.2005/423. Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta. Saatavana: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20050423>
- Etelä-Pohjanmaan työllisyyskatsaus. 2014. Ei päiväystä. [Verkkojulkaisu]. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. [Viitattu 16.2.2014]. Saatavana: http://ely-tuotan-to.hard.ware.fi/documents/10191/56135/EPO+ELY_ty%C3%B6llisyyskatsaus+1_2014.pdf/3ef4d878-4ae7-4aa2-8d4c-fc08292fec54
- FTE-opiskelijat vuosittain. Ei päiväystä. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. [Viitattu 6.2.2014]. Saatavana: http://vipunen.csc.fi/fi-fi/ammattikorkeakoulutus/opiskelijat/layouts/XIVviewer.aspx?id=http://vipunen.csc.fi/fi-fi/ammattikorkeakoulutus/ammattikorkeakoulutusraportit/AMK_FTE-opiskelijat_vuosi.xlsx
- Harjoittelu. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. [Viitattu 26.1.2014]. Saatavana: <http://ops.seamk.fi/fi/2012-2013/index.php?page=harjoittelu>
- Heikkilä, T., Katajavirta, M. & Varamäki, E. 2014. Nuorten ja aikuisten tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen työelämään – seurantatutkimus Seinäjoen ammattikorkeakoulusta v. 2009–2012 valmistuneille. [Verkkojulkaisu]. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu. [Viitattu 6.8.2014]. Saatavana: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/72284/B80.pdf?sequence=1>
- Jakola, M. & Moilanen, K. 2012. Sosionomin (AMK) koulutus ja työ. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Sosiaali- ja terveystieteiden yksikkö, sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Julkaisematon. Saatavana: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/47794/Moilanen_Katariina.pdf?sequence=1
- Jatkuva kokoaikatyö. 2011. [Verkkosivusto]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu 13.3.2014]. Saatavana: https://www.stat.fi/artikkelit/2011/art_2011-12-12_002.html?s=4
- Koulutusalat. [Verkkosivusto]. Seinäjoen Ammattikorkeakoulu. [Viitattu 7.2.2014]. Saatavana: <http://www.seamk.fi/fi/Koulutus/Koulutusalat>
- Koulutus. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Helsinki: Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. [Viitattu 7.2.2014]. Saatavana: http://www.arene.fi/sivu.asp?page_id=35&luokka_id=24&main=1
- 29.4.2005/L272. Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista. [Viitattu 16.1.2014]. Saatavana: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20050272>

- 9.5.2003/351. Ammattikorkeakoululaki. [Viitattu 16.1.2014]. Saatavana: <http://www.filex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030351>
- Lähteinen, S. & Tuohino, N. 2013. Kahden sosiaalialan korkeakoulututkinnon suorittaneiden käsitykset alan korkeakoulutusten tuottamasta osaamisesta. *Janus* 21 (1), 41-58.
- Miettinen, A. 2007. Pätkätyön tulevaisuus? Asiantuntijanäkemyksiä määräaikaisen työn kehittämistarpeista ja tulevasta kehityksestä Suomessa. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Väestöliitto. [Viitattu 16.2.2014]. Saatavana: <http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/a3438b2e0f8926df638989fe0b0e4687/1392535660/application/pdf/386606/P%C3%A4tk%C3%A4ty%C3%B6n%20tulevaisuus.pdf>
- Moilanen, J-M. 2013. Määräaikaiset ja osa-aikaiset työsopimukset. Helsinki: Talentum.
- Murto, L., Rautniemi, L., Fredriksson, K., Ikonen, S., Mäntysaari, M., Niemi, L., Paldanius, K., Parkkinen, T., Tulva, J., Ylönen, F. & Saari, S. 2004. Eettisyyttä, elastisuutta ja elämää: yliopistojen sosiaalityön ja ammattikorkeakoulujen sosiaalialan arviointi yhteistyössä työelämän kanssa. Helsinki: Korkeakoulujen arviointineuvosto.
- Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2009. Ammattina sosio-nomi. Helsinki: WSOY.
- Nurme, K. & Räisänen, E. Vastavalmistuneiden urapolut 2011: vuosina 2009–2010 valmistuneiden Talentien jäsenten sijoittuminen työelämään. Helsinki: Talentia.
- Opetussuunnitelma. 9.7.2013. [Verkkosivusto]. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. [Viitattu 26.1.2014]. Saatavana: <http://opsweb.seamk.fi/?code=SOSALA-2013>
- Opinnot ammattikorkeakoulussa. 13.6.2014. [Verkkosivusto]. Helsingin kaupunki. [Viitattu 1.7.2014]. Saatavana: <http://www.hel.fi/www/Helsinki/fi/paivahoito-ja-koulutus/korkeakoulut-ja-yliopistot/ammattikorkeakoulut/>
- Osa-aikaiset ja määräaikaiset työsuhteet. 21.1.2014. [Verkkojulkaisu]. Findikaattori. [Viitattu 16.2.2014]. Saatavana: <http://www.findikaattori.fi/fi/53>
- Pärnänen, A. & Sutela, H. 2009. Tyypillisestä epätyypilliseen? Muutokset erilaisissa työsuhteissa neljänä vuosikymmenenä. Teoksessa: A. Pärnänen & K-M. Okkonen (toim.) Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet. Helsinki: Tilastokeskus.
- Ristimäki, T. 2012. Sosionomien (AMK) osaaminen käyttöön. [Verkkojulkaisu]. Talentia. [Viitattu 15.8.2014]. Saatavana: http://www.talentia-lehti.fi/lehti/talentia-lehti/juttuarkisto/puheenjohtajalta_arkisto?840_m=3224

- Rouhiainen-Valo, T., Rantanen, T., Hovi-Pulsa, R. & Tietäväinen, S. 2010. Kompetenssit ”sosiaalisen” puolustamisessa. Teoksessa: Viinamäki, L (toim.) Sosionomi ammatti ja työ 2010–2025: havaintoja ja päätelmiä sosionomien (AMK & ylempi AMK) profiilista Suomen hyvinvointiasiantuntijajärjestelmässä. [Verkkajulkaisu]. Kemi: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, 9-36. [Viitattu 13.2.2014]. Saatavana: <http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/54727/viinamaki%20A%203%202010.pdf?sequence=1>
- Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2007:14. 2007. Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön tehtävärakennesuositus. [Verkkajulkaisu.] Sarvimäki & Silta-niemi (toim.) Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. [Viitattu 14.7.2014.] Saatavana: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3685.pdf&title=Sosiaalihuollon_ammattillisen_henkiloston_tehtavarakennesuositus_fi.pdf
- Salli, M. 2012. Epätyypilliset työsuhteet käytännönläheisesti. Helsinki: Kauppakamari.
- Sipilä, J. 2005. Suomalainen sosiaalipolitiikka ennen, nyt ja tulevaisuudessa. Teoksessa R. Väärälä & M. Roos. Hyvinvointi 2015- sosiaalialan tulevaisuus – seminaari 10.5.2005. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2005:16. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. [Viitattu 13.3.2014]. Saatavana: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3812.pdf&title=Hyvinvointi_2015_Sosiaalialan_tulevaisuus_seminaari_10_5_2005_fi.pdf
- Sosiaalialan korkeakoulutuksen suunta. 2007. [Verkkajulkaisu]. Opetusministeriö. [Viitattu 13.3.2014]. Saatavana: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2007/liitteet/tr43.pdf?lang=fi>
- Sosiaalialan koulutukset ja kelpoisuudet. Ei päiväystä. [Verkkajulkaisu]. Helsinki: Talentia. [Viitattu 4.2.2014]. Saatavana: <http://www.talentia.fi/files/64/Kelpoisuusesite.pdf>
- Sosiaalialan koulutusohjelma. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. [Viitattu 26.1.2014]. Saatavana: <http://ops.seamk.fi/fi/2013-2014/index.php?page=SOSALA>
- Sosiaalialan työ. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Helsinki: Talentia. [Viitattu 14.7.2014]. Saatavana: <http://www.talentia.fi/tyoelamassa/sosiaaliala/tyo>
- Sosiaalihuollon henkilöstö. 2011. Teoksessa A. Kananoja, M. Lähteinen & P. Marjamäki (toim.) Sosiaalityön käsikirja. Helsinki: Tietosanoma. 329–350.

- Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2007:18. 2007. Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset valtio-, kunta- ja yksityissektorilla. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö. [Viitattu 4.2.2014]. Saatavana: http://www.stm.fi/c/document_library/get_file?folderId=28707&name=DLFE-3525.pdf&title
- Sosionomi (AMK) – tutkinto. 28.8.2012. [Verkkosivusto]. Sosiaaliportti. [Viitattu 31.1.2014]. Saatavana: http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/sosiaalialanamkverkosto/sosiaaliala_ammattikorkeakouluissa/sosionomi_ammattikorkeakoulu_tutkinto/
- Sosionomi (AMK). Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Talentia. [Viitattu 13.3.2014]. Saatavana: http://www.talentia.fi/talentia/jasenyhdistykset/sosiaalipedagogit_talentia_ry/jasenisto/sosionomi_ammattikorkeakoulu_tutkinto
- Sosionomikoulutus. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. [Viitattu 26.1.2014]. Saatavana: <http://www.seamk.fi/fi/Koulutus/Koulutusalat/AMK-tutkinnot/Sosionomikoulutus>
- Talentian linjaukset opiskeluhuollosta. 2014. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Talentia. [Viitattu 4.7.2014]. Saatavana: http://www.talentia.fi/files/3582/Talentian_linjaukset_opiskeluhuollosta.pdf
- Tutkimuksen eettisyys. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu. [Viitattu 4.7.2014]. Saatavana: http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMK/koulutus/Ylempi_AMK_tutkinto/kudos/lahtokohdat/tieteellisen_tutkimuksen_eettisyys
- Työmarkkinat Etelä-Pohjanmaa. 2014. [Verkkosivusto]. Elinkeino, liikenne ja ympäristökeskus ELY. [Viitattu 16.2.2014]. Saatavana: http://ely-tuotanto.hard.ware.fi/web/ely/ely-etela-pohjanmaa-tyollisyyskatsaus?pp_id=122_INSTANCE_aluevalinta&pp_lifecycle=0&pp_state=normal&pp_mode=view&pp_r_p_564233524_resetCur=true&pp_r_p_564233524_categoryId=14249#.U_sw4RbQp2p
- Työvoimatutkimus. 2010. Suhteet ja työajat vuonna 2010. [Verkkojulkaisu]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu 16.2.2014]. Saatavana: http://www.tilastokeskus.fi/til/tyti/2010/15/tyti_2010_15_2011-06-07_fi.pdf
- Työvoimavaje. [Verkkosivusto]. Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävistä 97 prosenttia täytetty. [Viitattu 5.9.2014]. Saatavana: <http://www.kuntatyonantajat.fi/fi/ajankohtaista/tiedotteet/2013/Sivut/sosiaali-ja-terveydenhuollon-tyovoimavaje.aspx>

- Vakituinen työ. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Työelämään. [Viitattu 13.3.2014]. Saatavana: <http://www.tyoelamaan.fi/fi-FI/vakituinen-tyo/>
- Varamäki, E., Heikkilä, T. & Lautamaja, M. 2011. Nuorten, aikuisten sekä ylempään tutkinnon suorittaneiden sijoittuminen työelämään – seurantalutkimus Seinäjoen ammattikorkeakoulusta v. 2006–2008 valmistuneille. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu.
- Vierimaa, M-L. 2009. Aukeaako uraputki? Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun sosiaalialan koulutusohjelmasta Kokkolasta valmistuneiden sosionomien sijoittuminen työelämään. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Julkaisematon. Saatavana: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5167/vierimaa_marja-leena.pdf?sequence=1
- Vuorensyrjä, M., Borgman, M., Kemppainen, T., Mäntysaari, M. & Pohjola, A. 2006. Sosiaalialan osaajat 2015: sosiaalialan osaamis-, työvoima- ja koulutus-tarpeiden ennakointihanke (SOTENNA): loppuraportti. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Vuorinen, P. & Valkonen, S. 2005. Ammattikorkeakoulu ja yliopisto yksilöllisten koulutustavoitteiden toteuttajina. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos.
- Yleiset kompetenssit. 19.4.2006. [Verkkajulkaisu]. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden yleiset kompetenssit. Arene. [Viitattu 5.9.2014]. Saatavana: <http://www.karelia.fi/ects/materiaali/Yleiset%20kompetenssit%20tutkintotasoiissa%2019042006.pdf>
- Yleistä. Ei päiväystä. [Verkkosivusto]. Helsinki: Arene ry. [Viitattu 6.2.2014]. Saatavana: http://www.arene.fi/sivu.asp?luokka_id=24&main=1
- 1999/70/EY. 28.6.1991. [Viitattu 25.2.2014]. Saatavana: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:1998:014:0009:0014:FI:PDF>

LIITTEET

Liite 1: Saatekirje

Liite 2: Kyselylomake

LIITE 1 Saatekirje

Saatekirje

Seinäjoki 6.5.2014

HYVÄ SOSIONOMI

Opiskelen Seinäjoen ammattikorkeakoulussa sosionomiksi ja teen opinnäytetyötä Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 2012–2013 vuonna valmistuneiden sosionomien työllistymisestä. Opinnäytetyöni yhteistyötaho on Seinäjoen ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysala. Vastaamalla kyselyyn tuot tärkeää tietoutta alalta valmistuneista ja sosionomien tyytyväisyydestä sekä tutkintoon että työhön.

Kysely on lähetetty kaikille Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 2012 ja 2013 vuonna valmistuneille sosionomiopiskelijoille, joiden sähköpostiosoitteet olivat saatavilla SeAMKin winha-rekisteristä. Sähköpostiosoitteet on saatu SeAMKin winha-rekisteristä yksikön johtajan luvalla. Vastaukset käsitellään ehdottoman luottamuksellisesti ja nimiä ei tulla käyttämään tulosten raportoinnissa, eikä yksittäistä vastaajaa voida tunnistaa.

Vastauksesi on todella tärkeä!

Toivon, että jokainen kyselyn saanut vastaa kyselyyn. Vastaaminen vie aikaa noin 10–15 minuuttia ja kyselyyn pääset vastaamaan sähköpostiisi saapuneesta linkistä. Vastausaikaa on maanantaihin 19.5.2014 asti.

Kiitos jo etukäteen vastauksesta!

Terveisin,

Hanna-Leena Kujanpää

hanna-leena.kujanpaa@seamk.fi

LIITE 2 Kyselylomake*Seinäjoen ammattikorkeakoulusta 2012 ja 2013 vuonna valmistuneiden
sosionomien työllistyminen***1. Sukupuoli** Nainen Mies**2. Ikä vuosina**

3 merkkiä jäljellä**3. Aikaisempi koulutus ennen ammattikorkeakoulututkintoa (mikäli olet suorittanut useampia tutkintoja, valitse viimeisin)** Ylioppilastutkinto Ammattikoulututkinto Muu, mikä?

4. Mikä on nykyinen asuinpaikkasi? Seinäjoki Etelä-Pohjanmaa (ei Seinäjoki) Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa Keski-Suomi Tampereen seutu Pääkaupunkiseutu Muu Suomi**5. Missä nykyinen työpaikkasi sijaitsee?** Seinäjoki Etelä-Pohjanmaa (ei Seinäjoki)

- Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa
- Keski-Suomi
- Tampereen seutu
- Pääkaupunkiseutu
- Muu Suomi

6. Valmistuin sosionomiksi

- Nuorisoryhmästä 2012
- Nuorisoryhmästä 2013
- Aikuisryhmästä 2012
- Aikuisryhmästä 2013

7. Mikä seuraavista kuvaa tilannettasi parhaiten tällä hetkellä?

- Vakituinen kokopäivätyö
- Vakituinen osa-aikatyö
- Määräaikainen kokoaikatyö
- Määräaikainen osa-aikatyö
- Yrittäjä
- Päätoiminen opiskelu
- Työvoimapolitiittinen tai vastaava koulutus
- Perhevapaa
- Työtön työnhakija
- Muu, mikä?

8. Nykyinen työni vastaa sosionomitutkintoa

- Kyllä, täysin
- Kyllä, osittain
- Ei lainkaan

9. Missä sektoriopintokokonaisuudessa opiskelit?

- Kehitysvaiheet ja kasvuolot lapsuusiässä

- Osallisuus ja syrjäytymisriskit nuoruusiässä
- Ikääntyminen ja elämäntilanne
- Vammaisuus ja elämäntilanne
- Päihdeongelmat ja rikollisuus
- Työ, toimeentulo ja perusturva

10. Nykyinen työni vastaa valitsemiani sektoriopintoja

- Kyllä, täysin
- Kyllä, osittain
- Ei lainkaan

11. Olin opiskeluaikana töissä (valitse sekä lukukausien että loma-aikojen kohdalta sopivin vaihtoehto)

Säännöllisesti Epäsäännöllisesti En lainkaan

Lukukausien aikana	☐	☐	☐
Loma-aikoina	☐	☐	☐

12. Opiskeluaikainen työni oli sosiaalialan työtä

- Aina
- Melkein aina
- Joskus
- Erittäin harvoin
- Ei koskaan

13. Milloin valmistumisesi jälkeen sait ensimmäisen työpaikan?

- Olin valmistumishetkellä töissä
- Alle 1kk valmistumisesta
- 1-3kk valmistumisesta
- 4-6kk valmistumisesta
- Yli 6kk valmistumisesta
- En ole vielä saanut työpaikkaa

14. Mikä on nykyinen työnantajasi?

17. Mitä kautta sait nykyisen työpaikkasi?

valitse vain yksi

- Internet
- Lehti-ilmoitus
- Työvoimatoimisto
- Suora yhteys työnantajaan
- Harjoittelun/kesätyön jatkona
- Henkilökohtaisten suhteiden kautta
- Oma yritys
- Muu

18. Jos sinulla on ollut vaikeuksia työllistyä, arvioi kuinka paljon seuraavat seikat ovat vaikeuttaneet työnsaantia?

	Erittäin paljon	Melko paljon	Ei vähän eikä paljon	Melko vähän	Erittäin vähän	Ei lainkaan
Tutkinnon heikko tunnettuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkinnon sisältö	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sektoriopinnot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Heikko opiskelumenestys	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Työkokemuksen puute	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Verkostojen puute	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kansainvälisen kokemuksen puuttuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Katkonainen työhistoria	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ikä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Epävarmuus omista taidoista	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oman aktiivisuuden puute	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Huono työmarkkinatilanne alalla	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kiinnostavien työpaikkojen puute	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tyytyväisyys työhön

19. Tyytyväisyys työhön

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Ei samaa, muttei eri mieltäkään	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
Olen tyytyväinen nykyiseen työhöni	☐	☐	☐	☐	☐
Työni vastaa opiskeluaikaisia odotuksia työstä	☐	☐	☐	☐	☐
Työni on mielenkiintoista	☐	☐	☐	☐	☐
Työni on liian haastavaa	☐	☐	☐	☐	☐
Työtä on liikaa	☐	☐	☐	☐	☐
Työni on monipuolista	☐	☐	☐	☐	☐

20. Jos työsi ei vastaa sosionomitutkintoa, mikä oli tärkein syy työn vastaanottamiseen?

- Olin samassa työssä opiskeluaikanani
- En ole saanut sosionomikoulutusta vastaavaa työtä
- Työssä on parempi palkka
- En halunnut tehdä sosionomin työtä
- Muu, mikä?

21. Olen toiminut esimies- tai johtohtävissä

- Alle 1kk
- 1-6kk
- 7-12kk
- Yli vuoden
- En ole toiminut

22. Olen toiminut tehtävissä joihin minulla sosionomina ei ole pätevyyttä

- Alle 1kk
- 1-6kk
- 7-12kk

- Yli vuoden
 En lainkaan

23. Arvioi, minkälaista osaamista olet tarvinnut sosionomitöitä aloittaessasi

	Erittäin paljon	Melko paljon	Ei vähän eikä paljon	Melko vähän	Erittäin vähän	Ei lainkaan
Asiakastyöosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Johtamisosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelujärjestelmäosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkimusosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kehittämisosaaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Eettinen osaaminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Asiakasryhmien osallisuuden edistäminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ryhmätyötaidot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Luovat menetelmät	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tietotekniikkataidot	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalilainsäädännön tuntemus	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Tyytyväisyys tutkintoon

24. Olen tyytyväinen koulutuksesta saamaani osaamiseen

- Erittäin tyytyväinen
 Melko tyytyväinen
 En tyytyväinen eikä tyytymätön
 Melko tyytymätön
 Erittäin tyytymätön

25. Mielestäni sosionomikoulutusta arvostetaan työelämässä

- Erittäin paljon
 Melko paljon
 Ei paljon eikä vähän

- Melko vähän
- Erittäin vähän

26. Arvioi tyytyväisyyttäsi sosionomikoulutuksessa

	Erittäin tyytyväinen	Melko tyytyväinen	Ei tyytyväinen eikä tyytymätön	Melko tyytymätön	Erittäin tyytymätön
Kurssivalikoima	☐	☐	☐	☐	☐
Valinnaiset opinnot	☐	☐	☐	☐	☐
Sektorioopinnot	☐	☐	☐	☐	☐
Opetuksen laatu	☐	☐	☐	☐	☐
Työharjoittelut	☐	☐	☐	☐	☐
Harjoittelun ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐

27. Jos nyt olisit aloittamassa opintojasi, ryhtyisitkö sosionomiksi?

- Kyllä
- En

Tulevaisuus

28. Koen, että minulla on mahdollisuuksia edetä urallani nykyisessä työpaikassani

- Erittäin paljon
- Melko paljon
- Ei paljon eikä vähän
- Melko vähän
- Erittäin vähän

29. Onko sinulla suunnitelmissa opiskella lähitulevaisuudessa?

- Yliopisto
- Ylempi AMK
- Alempi AMK
- Toisen asteen koulutus
- Täydennyskoulutus
- En aio opiskella lähitulevaisuudessa

○ Muu